

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI**

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

**AMALIY MATEMATIKA VA INFORMATIKA FAKULTETI
«AXBOROTLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARI» KAFEDRASI**

PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALAR YARATISH FANIDAN

XIMMATOV IBODILLA QUDRATOVICH

**LABORATORIYA MASHG'ULOTLARNI
BAJARISH UCHUN**

USLUBIY KO'RSATMA

**4-bosqich bakalavr Informatika o'qitish metodikasi yo'nalishi
talabalari uchun**

SAMARQND-2019

Uslubiy ko'rsatma ishchi o'quv reja va o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

SamDU, «Axborotlashtirish texnologiyalari» kafedrasida assistenti Ximmatov I.Q

Taqrizchilar:

SamDU, «Axborotlashtirish texnologiyalari» kafedrasida dotsenti Qobulov S.S.

SamDU, «Axborotlashtirish texnologiyalari» kafedrasida dotsenti Djumanov O.

Uslubiy ko'rsatma «Axborotlashtirish texnologiyalari» kafedrasining «__» avgust 2019 yildagi №__ yig'ilishida muhokama qilindi va fakultet ilmiy kengashida tasdiqlash uchun tavsiya qilindi.

Kafedra mudiri:

prof. I.I.Jumanov

Uslubiy ko'rsatma "Amaliy matematika va informatika" fakulteti o'quv-uslubiy kengashining «__» _____ 2019 yildagi №__ yig'ilishida muhokama etildi va foydalanishga tavsiya qilindi.

Fakultet kengashi raisi:

dots.A.Bobayorov

Fakultet o'quv-uslubiy kengashi raisi:

dots. Sh.Mamatov

MUNDARIJA

<u>KIRISH</u>	4
I. Laboratoriya ishni tashkil etishning shakli va mazmuni	5
II. Talaba laboratoriya ishining maqsad va vazifalari	5
III. Talaba laboratoriya ishining tashkiliy shakllari	6
IV. Talaba laboratoriyal ishining axborot ta'minoti.	6
V. Talabalar laboratoriya ishini nazorat qilish va baholash.	7
<u>Laboratoriya ish mavzulari</u>	8
Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati	99

KIRISH

(2 soat)

O'zbekiston Respublikasi prezidenti Sh.M.Mirziyoyev ta'biri bilan aytganda, - "Bugun biz tez sur'atlar bilan o'zgarib boraytgan, insoniyat hozirga qadar boshidan kechirgan davrlardan tubdan farq qiladigan o'ta shiddatli va murakkab bir zamonda yashamoqdamiz. Davlat va siyosat arboblari, faylasuflar va jamiyatshunos olimlar, sharhlovchi va jurnalistlar bu davrni turlicha ta'riflab, har xil nomlar bilan atamoqda. Kimdir uni ogi'rliksak texnologiyalar zamoni desa, kimdir tafakkur asri, yana birov yalpi axborotlashuv davri sifatida izohlamoqda.

Bugungi kunda zamonaviy axborot maydonidagi harakatlar shu qadar tig'iz, shu qadar tezkorki, endi ilgaridek, ha, bu voqea bizdan juda olisda yuz beribdi, uning bizga aloqasi yo'q, deb beparvo qarab bo'lmaydi. Ana shunday kayfiyatga berilgan xalq yoki millat taraqqiyotdan yuz yillar orqada qolib ketishi hech gap emas."

Talabaniing laboratoriya ishi nima-Talabaniing laboratoriya ishi o'quv vazifasini dars berayotgan o'qituvchisidan tizimli ravishda uzoqlashgan xolda laboratoriya bajaradigan ish turi xisoblanadi. Bunday ish turiga nazora va kurs ishi, referatlar, esse, dokladlar va boshq. kiradi.

Laboratoriya ish asosi talabalarga barcha oliy o'quv yurtlarida ta'lim shakllarini etkazib berishga asoslangan. Talabalar laboratoriya ishini tashkil etish, o'qituvchi talabalarga kerak bo'lgan ma'ruzalarning materiallarini beradi va ularni o'zlari laboratoriya ish materiallari bilan to'ldirilishi kerak. Shuni takidlash kerakki, talabalarining laboratoriya ishi ijobiy natijalar beradi agar, u maqsadli, tizimli va aniq rejalashtirilgan bo'lsa.

Bunda talabaniing laboratoriya ishining o'ziga hosligi shunda bo'lish kerakki talaba o'zi laboratoriya yangi bilimlar olsin. Bundan shunday hulosaga kelishimiz mumkin:

Talabaniing laboratoriya ishi —bu turli hil individual yoki guruhli vazifalarni o'qitish usullaridan foydalangan holda bajariladigan amaliy dars (seminar, praktikum) bo'lib, bunda talabalar yangi bilimlarini, yoki oldin olgan bilimlarini umumlashtiradi.

Talabaniing laboratoriya ishi ikki hildagisi farqlanadi: oliygoxda o'qishda dars vaqtida va yozma fazifalar shakildagisi.

Talabaniing laboratoriya ishini tashkillashtirish uchta yo'nalishda bo'ladi: maqsadni, dasturni yoki ish rejani aniqlashtirish; o'qituvchi tamonidan talabaga materillarni o'rganishda, kurs ishi, referat va diplom ishlarini yozishda o'rganiladigan adabiyotlarni tanlashda yordam beriladi; o'zlashtirgan bilimlarini nazorat qilish, ishni amalga oshirishini, intizomni nazorat qilish va baholash bo'yicha ko'nikmalar olish.

Har bir laboratoriya topshiriq quyidagi bosqichlar orqali amalga oshiriladi:

- Mashg'ulotning mavzusi.
- Mashg'ulotning maqsadi.
- Mavzu bo'yicha nazariy ma'lumotlar.
- Topshiriqning mazmuni.
- Topshiriqni bajarish algoritmi.

- Topshiriqni bajarish dasturi.
- Topshiriq *natijasi*.

Talabalar laboratoriya topshiriqlarni bajarish bilan birga, topshiriqlarni bajarilishi bo'yicha hisobot yozib borishlari va bu hisobotlarni nazorat o'tkazish davrigacha topshirishlari lozim.

- **Izoh:** Topshiriqning bajarilish natijasi, printerda chop etilgan holda, hisobotga ilova qilinishi kerak.

I. Laboratoriya ishni tashkil etishning shakli va mazmuni.

Talaba laboratoriya ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

Talaba laboratoriya ishini tashkil etishda «Pedagogik wyeб dizayn» fanining xususiyatlarini, shuningdek, har bir talabaning akademik o'zlashtirish darajasi va qobiliyatini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalaniladi: ayrim nazariy mavzularni turli xil o'quv adabiyotlari yordamida laboratoriya o'zlashtirish, berilgan mavzu bo'yicha referat tayyorlash, seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish, kurs ishini bajarish, bitiruv malakaviy ishini tayyorlash, anjumanlarga ma'ruza tezislarni tayyorlash, ilmiy jamiyatlar va tugaraklarda ishtirok etish, kafedralarning ilmiy ishlarida ishtirok etish va hokozolar.

Laboratoriya ish uchun namunaviy mavzular: Ishonchlilikning asosiy ko'rsatkichlari va ular orasidagi bog'lanishlar, buzulishlar fizikasi, turli xildagi elementlarning ishonchliligi, tashkiliy qismlar ishonchliligi, ishonchlilikni hisoblash usullari, foydalanish sharoitlari, sinash turlari, mahsulot sonini tanlash va sinashning davomiyligi, foydalanish natijalariga qarab elektron maxsulotni ishonchliligini aniklash, ishonchlilikni iqtisodiy masalalari.

Dasturiy majmualarni tarkibiy loyihalashtirishning umumiy tamoyillari. Real vaqtda ishlaydigan ishonchli dasturlar majmuasini yaratishning asosiy muammolari. Dastur yaratish vositalari va usullari. Dastur to'plamlarining arxitekturasini nazorat vositalari va usullari. Dasturlarning birlamchi matnlarining statistik ko'rsatkichlarini nazorati va baholash. Dasturlarning statistik ishonchliligini nazorat vositalari va usullari. Dastur majmualarini kuzatishda tarkibiy yondoshish. Dastur majmualarini yaratish jarayonini nazorat qilish va boshqarishning umumiy tamoyillari.

II. Talaba laboratoriya ishining maqsad va vazifalari

2.1. Talaba laboratoriya ishining asosiy maqsadi o'qituvchi rahbarligi va nazorati ostida talabada muayyan o'quv ishlarini laboratoriya ravishda bajarishi uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirishdan iborat.

Talaba laboratoriya ishining vazifalari quyidagilardan iborat:

- Pedagogik dasturiy vositalar yaratish fanidan qo'lga kiritilayotgan yangi bilimlarni laboratoriya tarzda puxta o'zlashtirish ko'nikmalariga ega bo'lish;
- Pedagogik dasturiy vositalar yaratish faniga doir kerakli ma'lumotlarni izlab topish, materialni tahlil qilishning qulay usul vositalarini aniqlash;
- axborot manbalari va manzillaridan samarali foydalanish;

- an'anaviy o'quv va ilmiy adabiyotlar, me'yoriy hujjatlar bilan ishlash;
- elektron o'quv adabiyotlari va ma'lumotlar banki bilan ishlash;
- internet tarmog'ida yoritilib borilayotgan Islom dini asoslari va ma'naviyati yangiliklaridan maqsadli foydalanish;
- berilgan topshiriqni ratsional echimini belgilash;
- Pedagogik dasturiy vositalar yaratish fanidan ma'lumotlar bazasini tashkil etish;
- laboratoriya ishda o'qituvchi tomonidan berilgan topshiriqlarni bajarishda tizimli va ijodiy yondashish;
- talaba tomonidan ishlab chiqilgan g'oyani asoslash va mutaxassislar jamoasida himoya qilish.

III. Talaba laboratoriya ishining tashkiliy shakllari (2 soat)

3.1. Talaba laboratoriya ishini tashkil etishda Pedagogik dasturiy vositalar yaratish fani xususiyatlarini, shuningdek, har bir talabaning akademik o'zlashtirish darajasi va qobiliyatini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalaniladi:

- ayrim nazariy mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida laboratoriya o'zlashtirish;
- berilgan mavzu bo'yicha axborot (referat) tayyorlash;
- amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish;
- seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rish;
- malakaviy bitiruv ishini tayyorlash;
- nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash;
- amaliyotdagi mavjud muammolarning echimini topish;
- ilmiy maqola, anjumanga ma'ruza tezislarini tayyorlash.

O'qitilayotgan fanning xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, talaba laboratoriya ishini tashkil etishda boshqa shakllardan ham foydalanishi mumkin.

3.2. O'quv fanlari bo'yicha namunaviy va ishchi dasturlarda talaba laboratoriya ishining shakli, mazmuni va hajmi ifoda etiladi.

3.3. Talaba laboratoriya ishi uchun ajratilgan vaqt byudjetiga mos ravishda har bir fan

bo'yicha tegishli kafedralarda laboratoriya ishning tashkiliy shakllari, topshiriqlar variantlari ishlab chiqiladi va fakul'tet ilmiy-uslubiy kengashida tasdiqlanadi.

3.4. Laboratoriya ishini bajarish uchun fanlar bo'yicha talablarga zaruriy metodik qo'llanma, ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi.

3.5. Har bir kafedra huzuridagi uslubiy ishlar bayoni tashkil etiladi.

IV. Talaba laboratoriya ishining axborot ta'minoti.

4.1. Talaba uchun muayyan fan bo'yicha laboratoriya ishi topshiriqlari tegishli kafedra professori (yoki yetakchi dotsenti) tomonidan o'quv mashg'ulotlarini bevosita olib boruvchi o'qituvchi bilan birgalikda tuziladi hamda kafedra mudiri tomonidan tasdiqlanadi. Talabalarga berilgan laboratoriya ish topshiriqlarini bajarish bo'yicha dastlabki ko'rsatma va tavsiyalar qayd etiladi.

4.2. Laboratoriya ishini bajarish uchun talabaga axborot manbasi sifatida darslik va o'quv qo'llanmalar, metodik qo'llanmalar va ko'rsatmalar, ma'lumotlar to'plami va banki, ilmiy va ommaviy davriy nashrlar Internet tarmog'idagi tegishli ma'lumotlar, berilgan mavzu bo'yicha avval bajarilgan ishlar banki va boshqalar

xizmat qiladi.

4.3. Kafedra mudiri va tegishli fakul'tet dekani taqdimnomasi asosida Oliy ta'lim muassasasi rahbariyati talabalarga laboratoriya ishlari bajarish uchun zarur axborot va vositalarini belgilaydi, talabalarga turli kutubxonalar, muzeylar, tarixiy joylar, arxivlar, tarmoq muassasalari va korxonalaridan laboratoriya ish uchun zaruriy ma'lumotlar to'plash yuzasidan so'rovnoma xatlarini rasmiylashtirib boradi.

4.4. Institut rahbariyati tomonidan talabalarga laboratoriya ishlari o'z vaqtida bajarish uchun kompyuter texnikasi va internet tarmog'idan samarali foydalanish uchun shart-sharoitlar yaratilib beriladi.

V. Talabalar laboratoriya ishini nazorat qilish va baholash.

5.1. Har bir fan bo'yicha talaba laboratoriya ishiga rahbarlik qilish yuklamasi (ishchi o'quv rejasining 10-ustunida keltirilgan) professor-o'qituvchi shaxsiy ish rejasining tashkiliy- uslubiy bo'limida qayd etiladi.

5.2. Talaba laboratoriya ishiga rahbarlik qilish kafedrada tuziladigan va fakul'tet dekani tomonidan tasdiqlanadigan konsultatsiyalar jadvali asosida amalga oshiriladi.

5.3. Talabaning laboratoriya ishi bo'yicha konsultatsiya soatlari guruh jurnalida qayd etib boriladi.

5.4. Talaba laboratoriya ishini nazorat qilish o'quv mashg'ulotlarini bevosita olib boruvchi o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

5.5. Talabaning laboratoriya ishi, muayyan fan ishchi dasturida ajratilgan soatlarga mos reyting ballari bilan baholanadi va natijasi fan bo'yicha talabaning umumiy reytingiga kiritiladi.

Talabaning reyting ko'rsatkichlari, shu jumladan laboratoriya ishi bo'yicha, an'anaviy guruh reyting oynasida va (yoki) fakul'tet maxsus elektron tarmog'ida yoritilib boriladi.

5.6. Talaba laboratoriya ishini nazorat qilish turlari va uni baholash mezonlari kafedra tomonidan belgilanadi hamda fakul'tet Ilmiy kengashida tasdiqlanadi. Laboratoriya ishlarni baholash mezonlari talabalarga o'quv yili (semestr) boshlanishi oldidan uslubiy materiallar bilan birgalikda tarqatiladi.

5.7. Laboratoriya ish bo'yicha belgilangan maksimal reyting ballining 55% dan kam ball to'plagan talaba fan bo'yicha yakuniy nazoratga qo'yilmaydi.

5.8. Fanlar kesimida talabalarning laboratoriya ishlari bo'yicha o'zlashtirishlari muntazam ravishda akademik guruhlarda, kafedra yig'ilishlari va fakul'tet Ilmiy kengashlarida muhokama etib boriladi.

5.9. Talabaning laboratoriya ishi kafedra arxivida ro'yxatga olinadi va o'quv yili mobaynida saqlanadi.

Talabaning kurs ishi (loyihasi)ni xamda malkaviy bitiruv ishi yoki magistrlik dissertatsiyasini ro'yxatga olish va saqlash tartibi tegishli me'yoriy hujjatlar asosida amalga oshiriladi.

1-MAVZU: MULTIMEDIYALI MA`RUZALAR UCHUN 3D KNIГА VA INTERAKTIV TESTLAR YARATISH.

(4 soat)

Ishning maqsadi: iSpring yordamida taqdimot shaklida multimediya yaratish va test dasturlaridan foydalanib testlar hosil qilish.

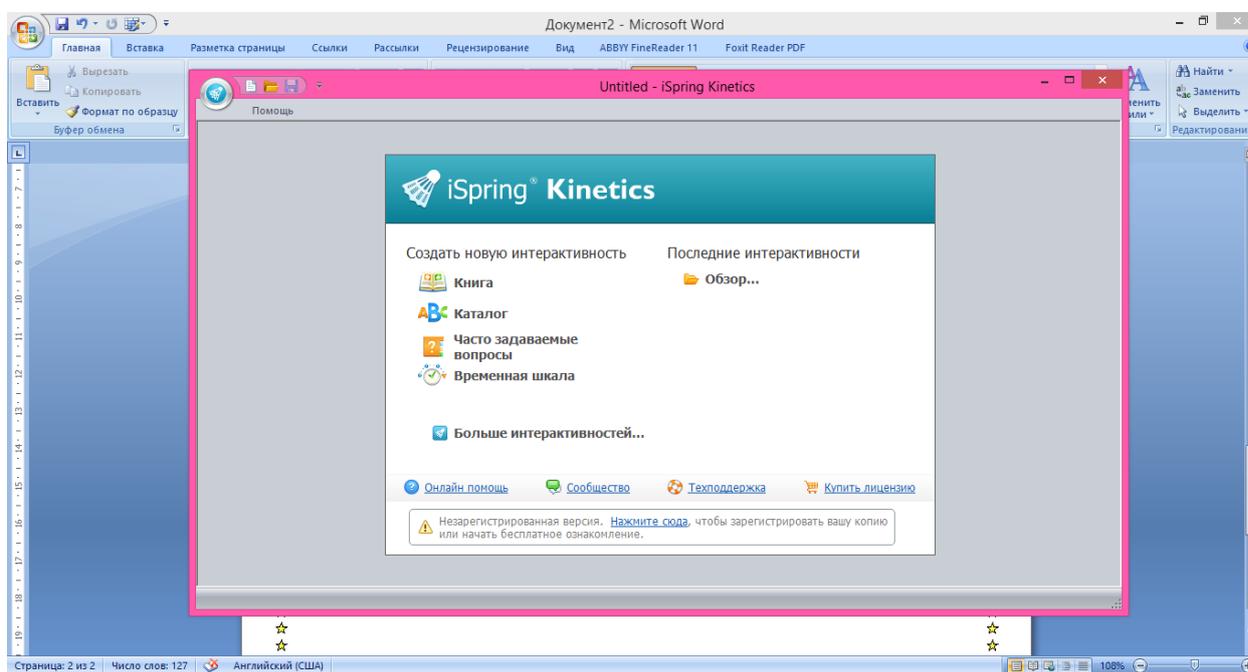
Masalaning qo`yilishi: Multimediyali ma`ruza yaratish va testlar tuzing.

Ishni bajarish tartibi:

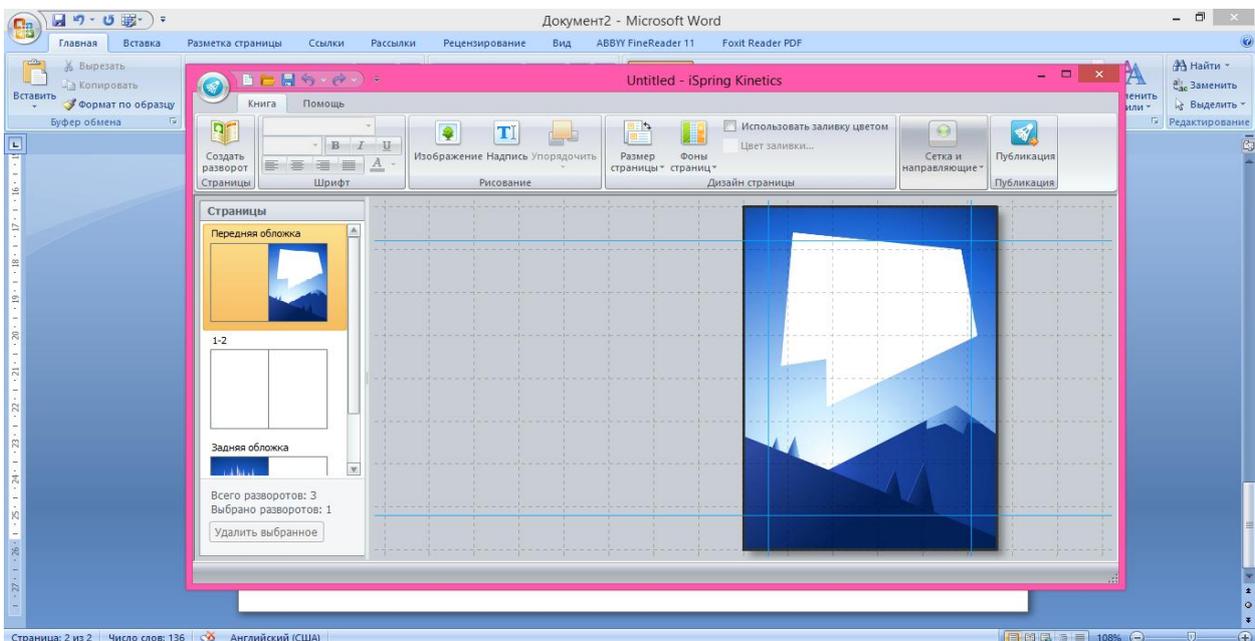
Birinci bo`lib biz dasturni ishga tushirib olishimiz kerak bo`ladi. Buning uchun biz multimediyali ma`ruza tayyolashimiz uchun dan ni tanlab olamiz va dasturga kiramiz.

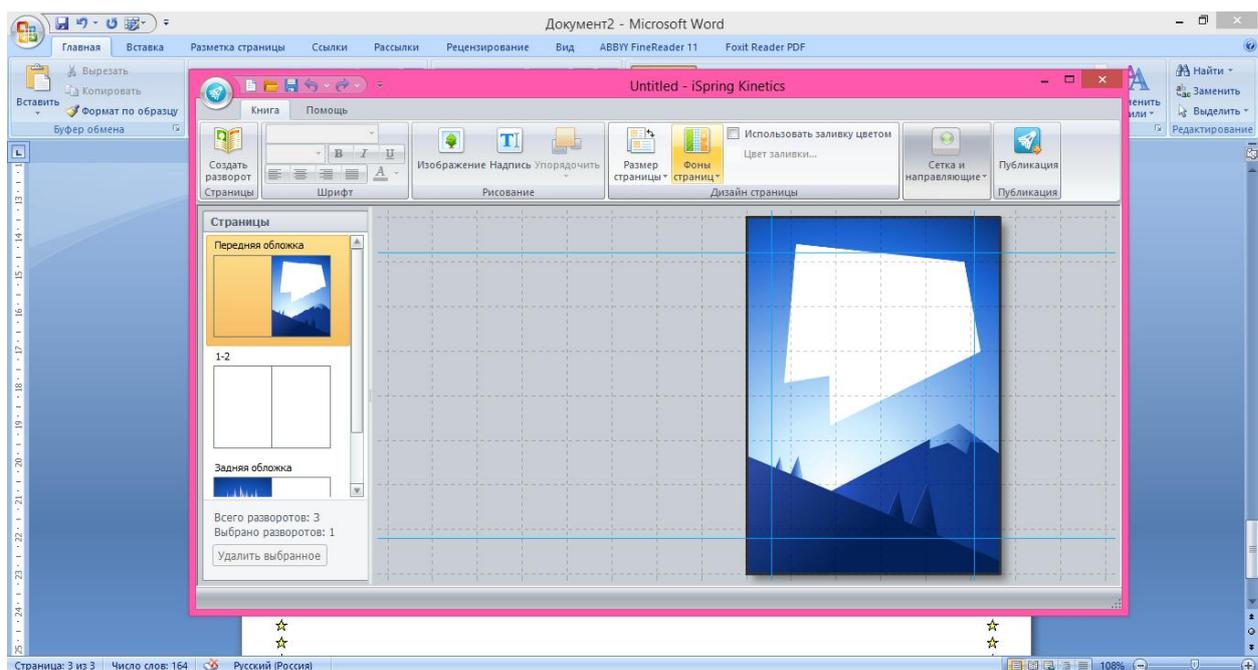
iSpring Kinetics oynasini ochganimizdan so`ng ana bunday oyna hosil bo`ladi va undan **Книга** bandini tanlaymiz.

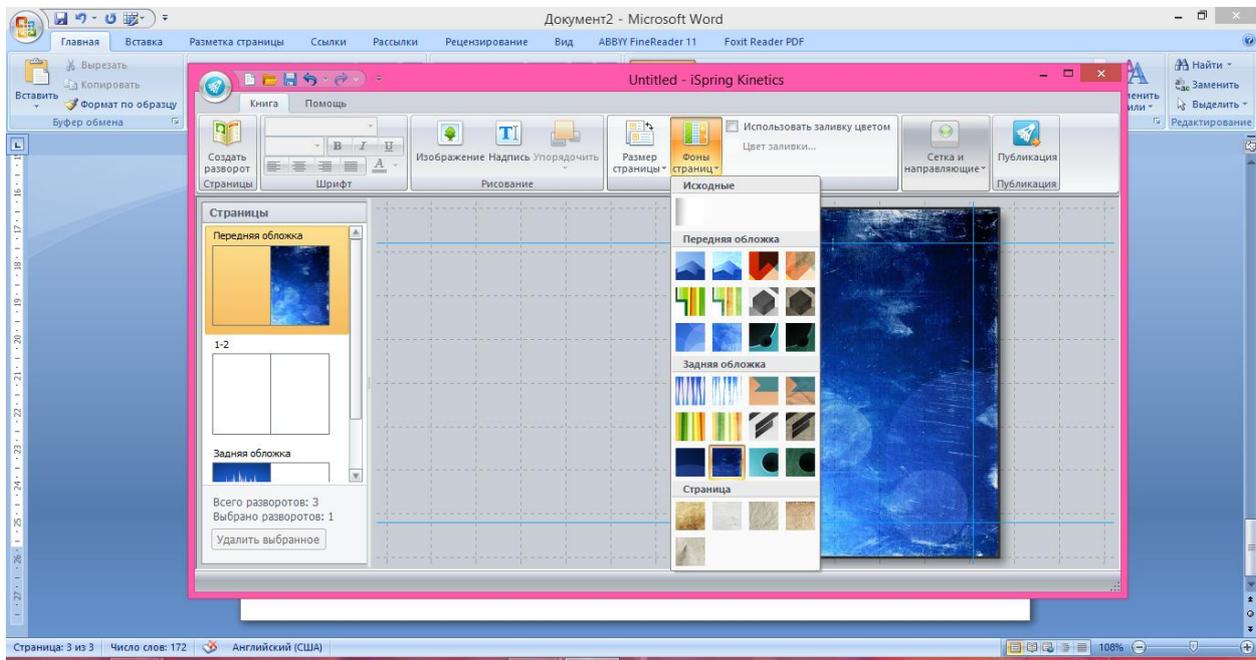
Книга bo`limini tanlaganimizdan so`ng esa mana bunday oyna hosil bo`ladi.

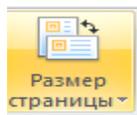
Bu oynada ko`rsatilgan kitob muqovasini o`zgartirish mumkin bo`ladi. Buning uchun yuqorida ko`rsatilgan ikkita menyu **Книга** va **Помощь** joylashgan bo`lib ulardan Книга menyusiga kiramiz va **Фоны страниц** ni tanlaymiz.

Bu yerda biz kitobning fonini o`zgartirishimiz mumkin bo`ladi.

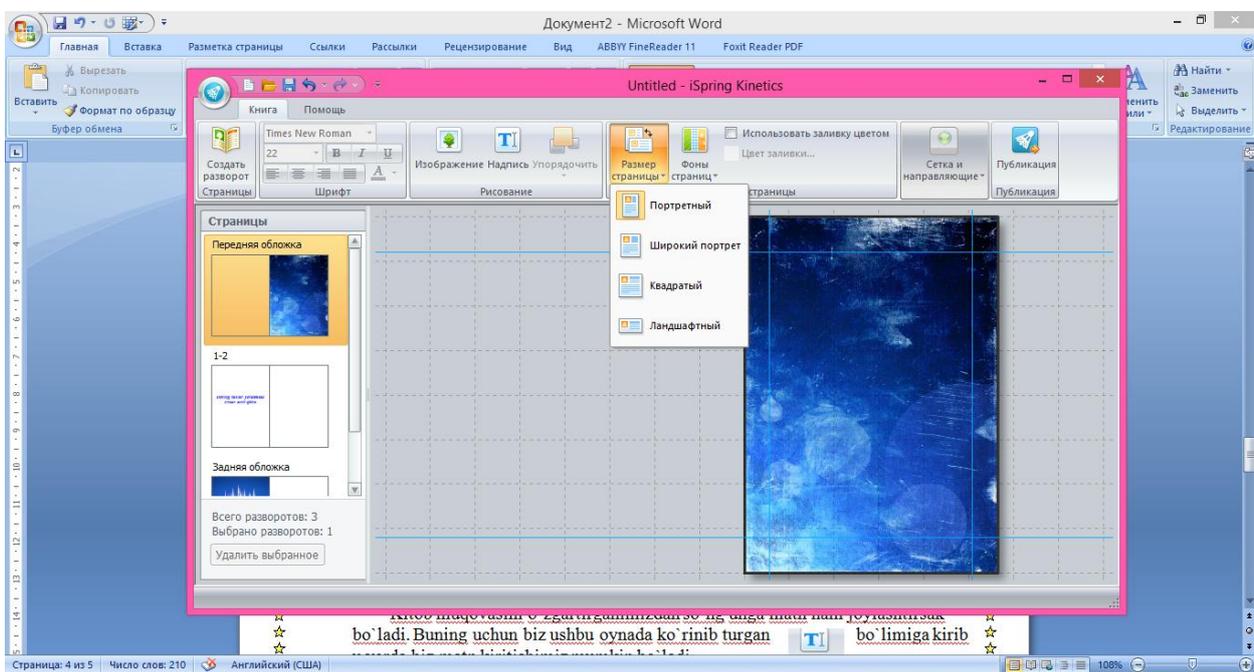

Bu oynada yana biz kitobning yuzi shaklini ham o`zgartirishimiz mumkin buning uchun biz

ga kirib unda **4 xil** shakl berilgan ulardan siz uzingizga

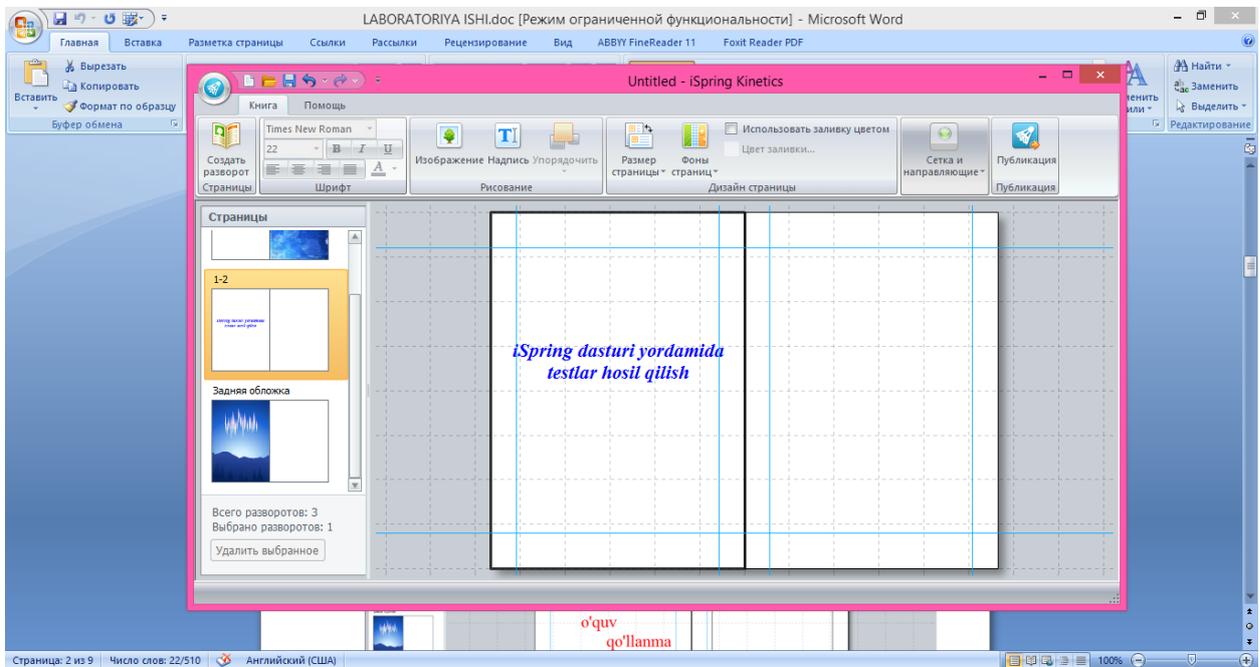
yoqqanini tanlab olishingiz mumkin bo`ladi.

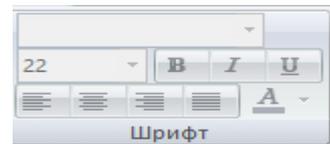
Kitob muqovasini o`zgartirganimizdan so`ng unga matn ham joylashtirsak bo`ladi. Buning uchun biz ushbu oynada ko`rinib turgan

bo`limiga kirib u yerda biz matn kiritishimiz mumkin bo`ladi.

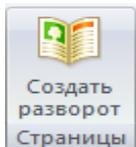

Matn yozishimizda bizga kerak bo`ladigan ham bor.

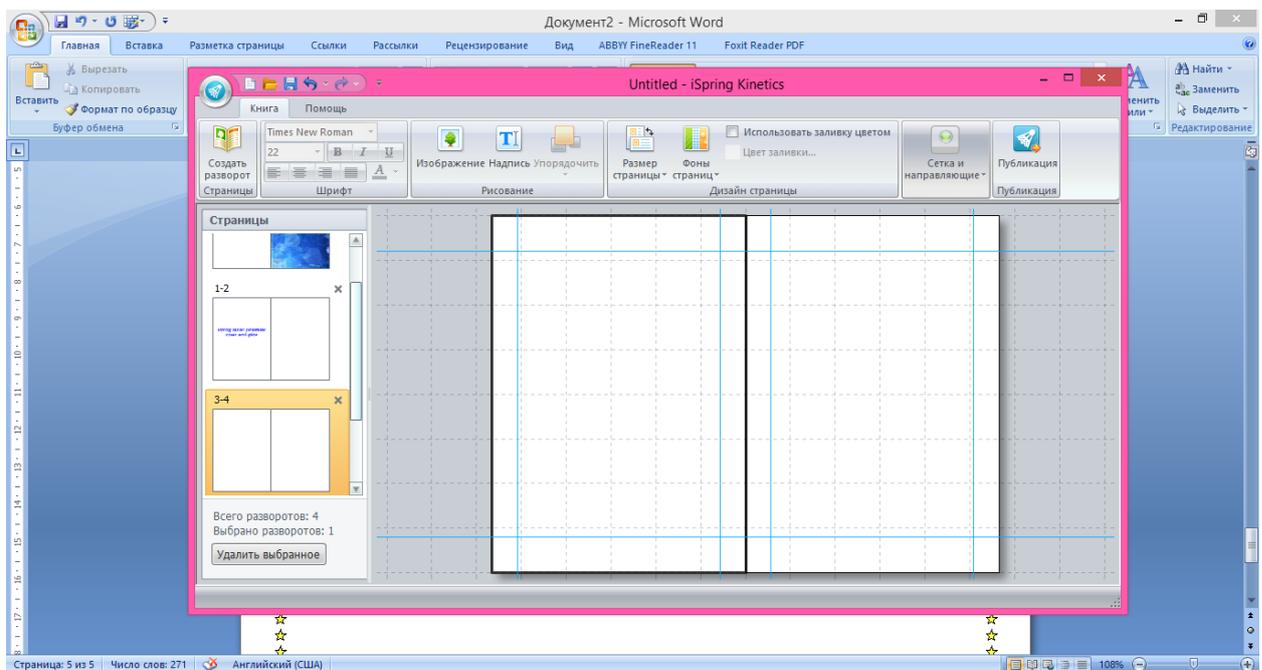

ushbu oyna

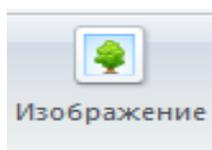
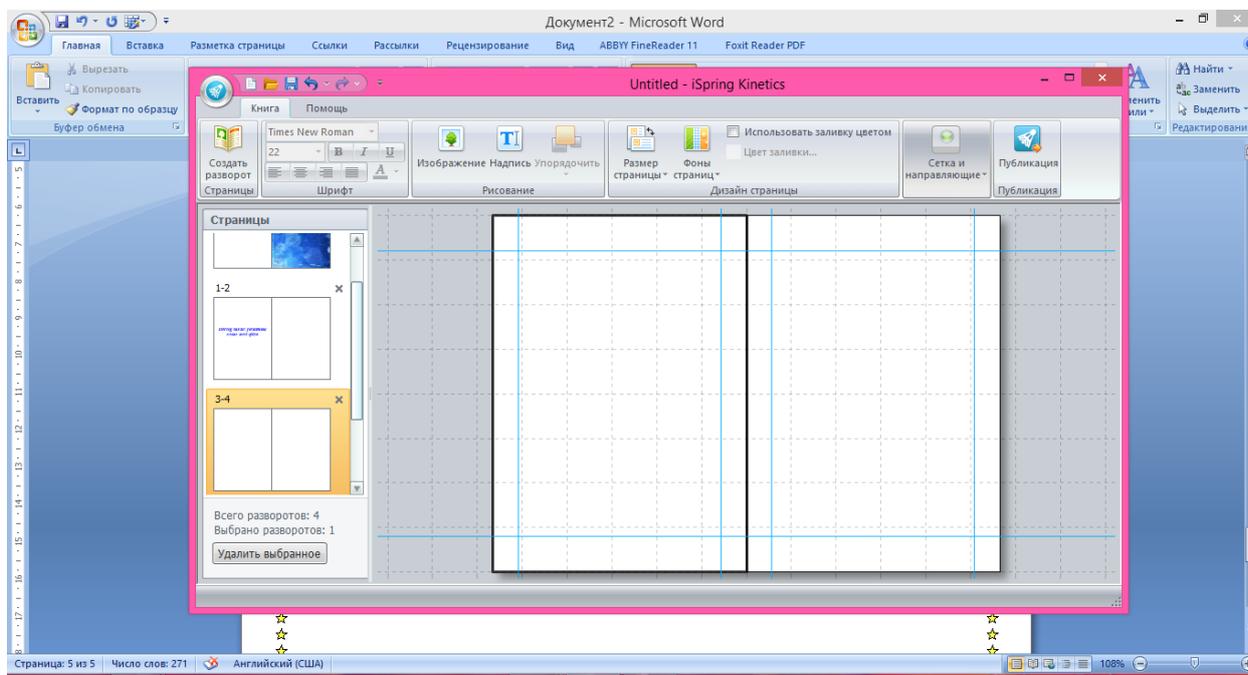
Agarda siz ushbu oynadan oldin biron bir ma`lumot kiritishingiz kerak bo`lsa, unda bunday qilishingiz mumkin bo`ladi.

Ushbu oynada biz hosil bo`lgan matnli oynamizdan oldin yoki keyin biron ta matn yoki boshqa narsa joylashtirmoqchi bo`lsangiz shu oynani bossangiz bo`ladi.

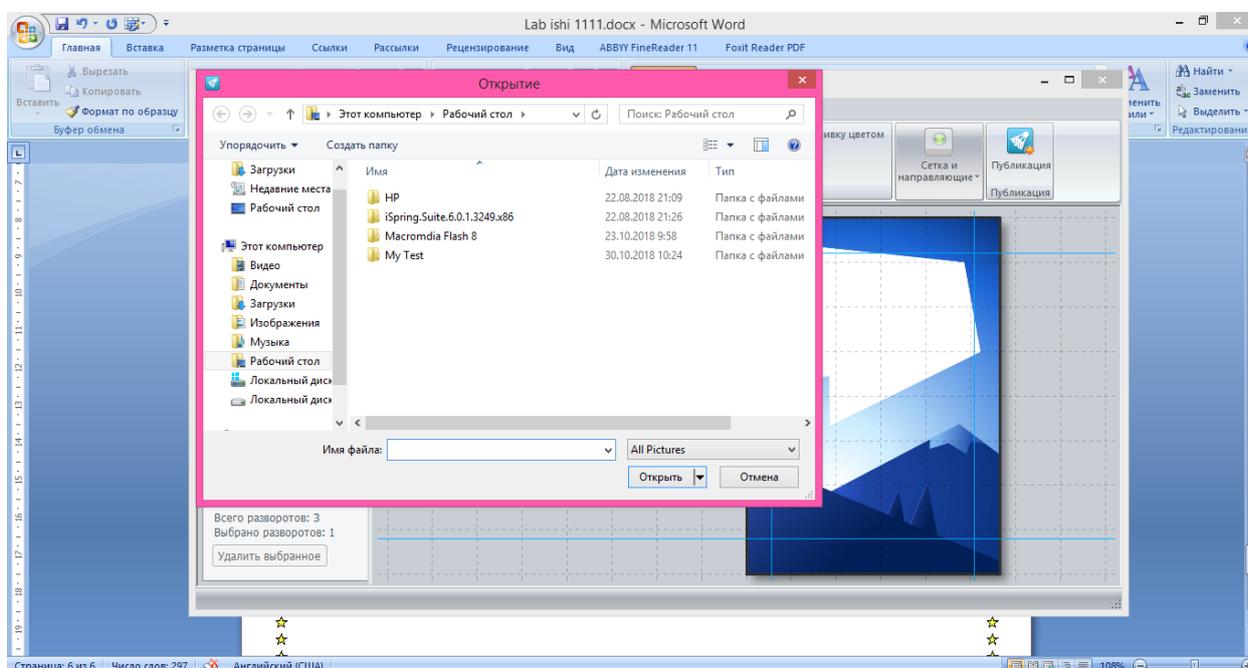

Bu dasturda matn yozishdan tashqari rasm joylashtirish ham mumkin bo`ladi. Buning uchun avvalom bor ushbu oynadan

bandini tanlab olamiz va rasm joylashtiramiz.

Bu bo`limni tanlaganimizdan keyin mana bunday oyna hosil bo`ladi.

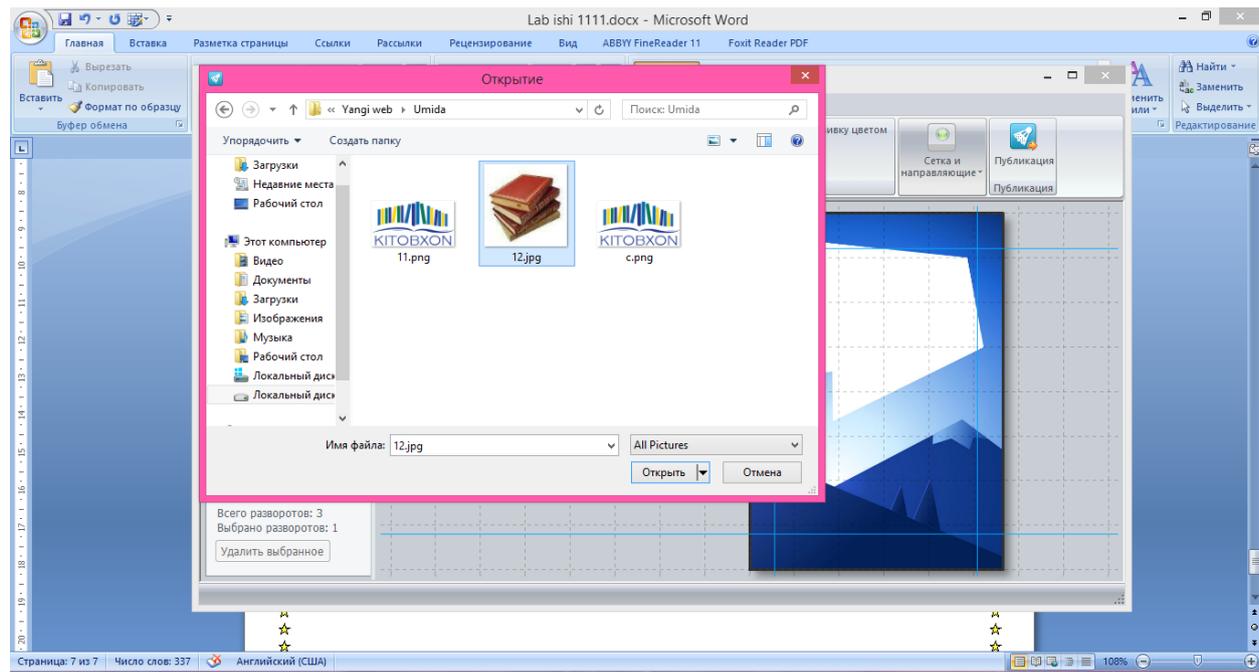
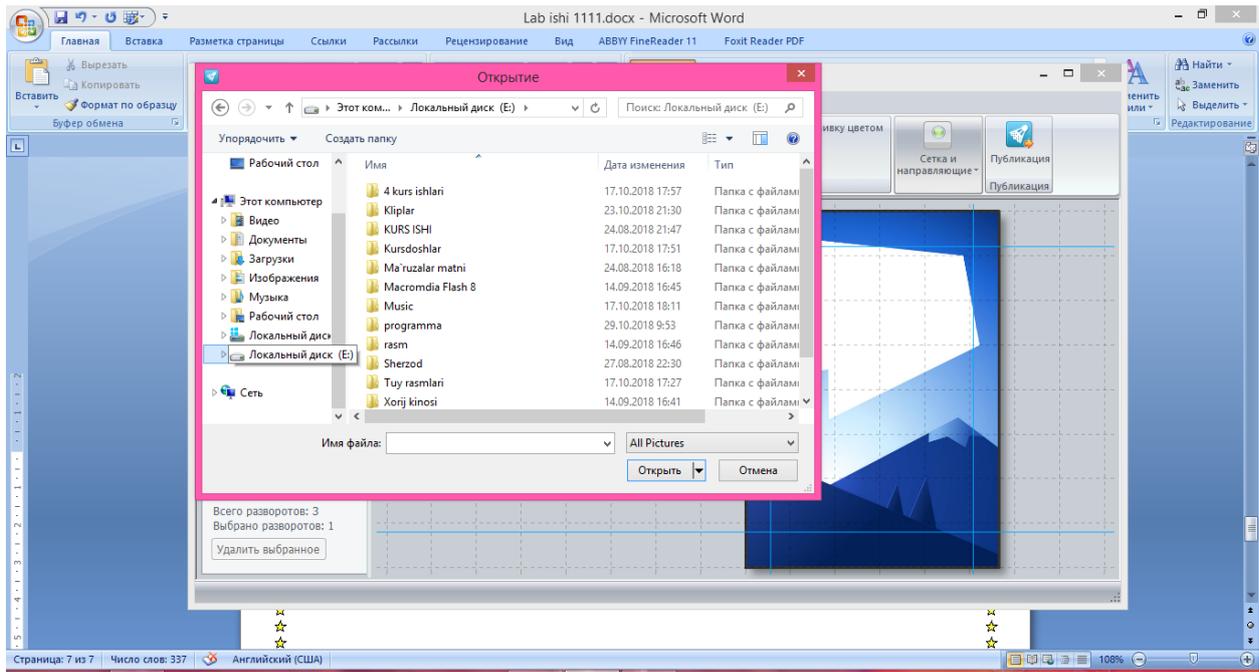

Shundan so`ng rasmni joylashtirish uchun uni chaqirib olamiz.

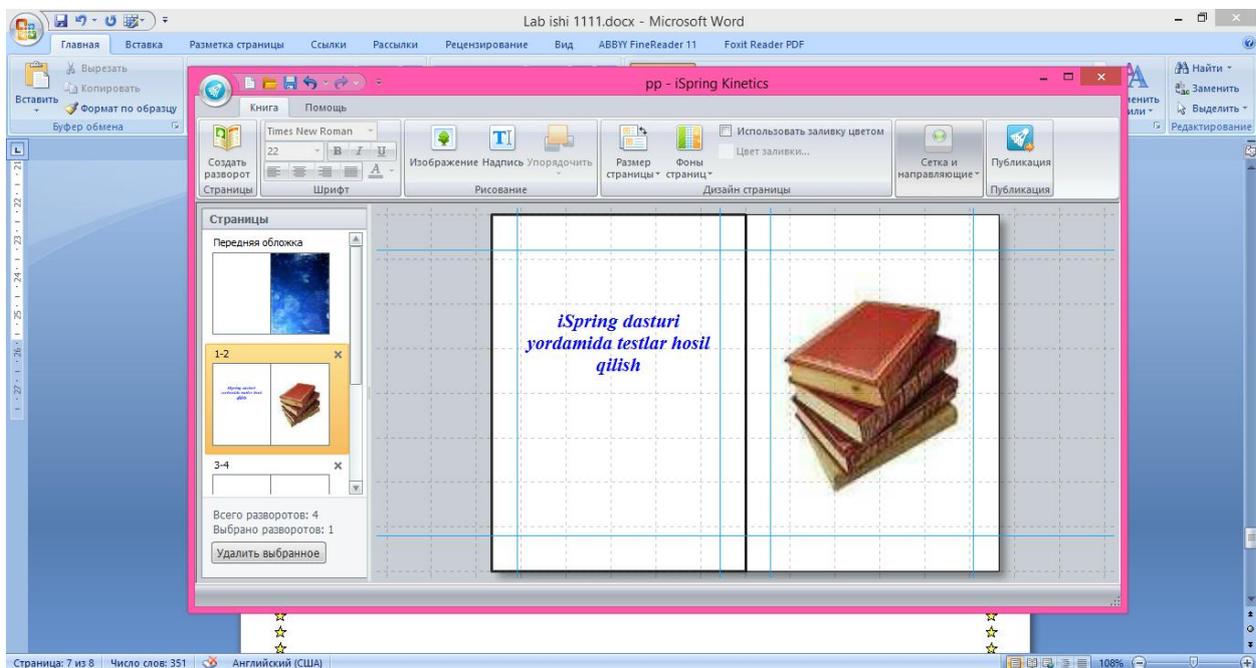
Агар rasm bo`lmasa uni boshqa joydan ko`chirib olib kelimiz.

Бунда dan yoki bo`lmasam, ni

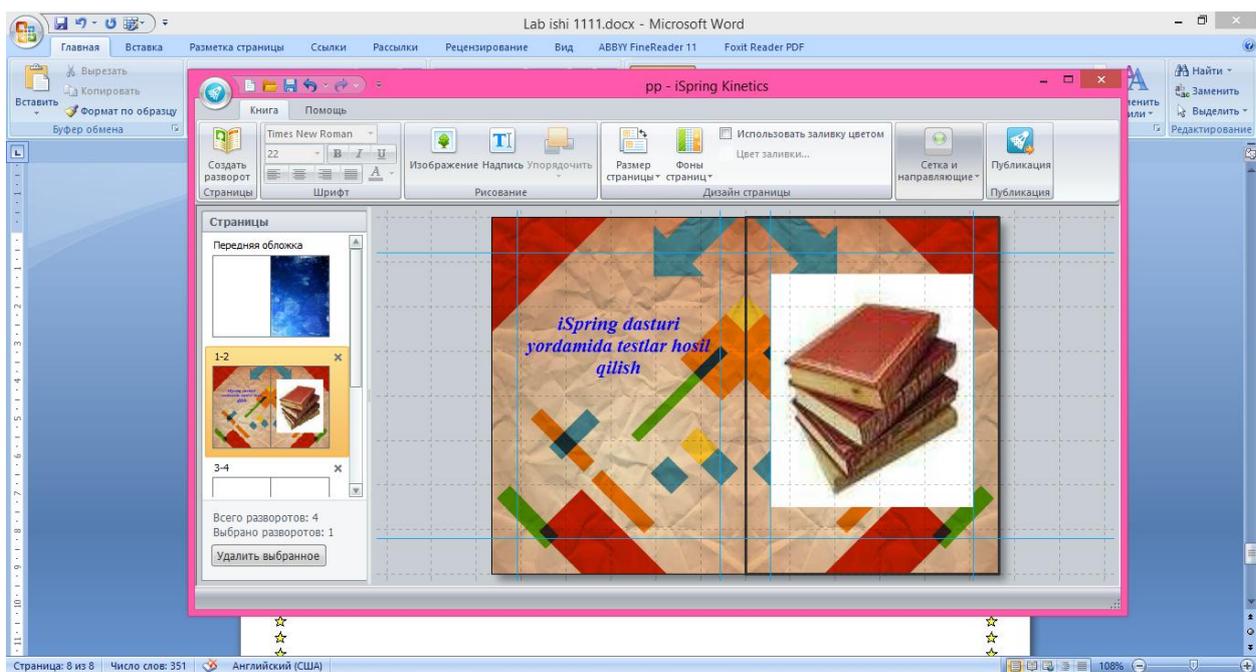
tanlab shu diskdan biron bir papkadan rasmni olib kerakli joyga olib borib qo`yamiz.

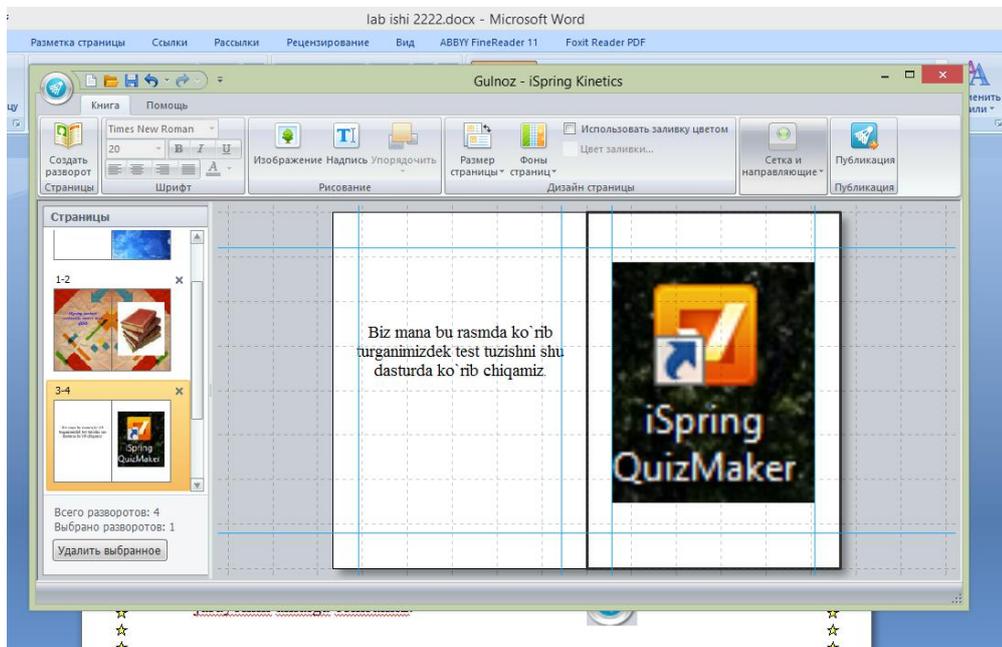
Yuqoridagi oynada rasmni tanlab olib **Открыть** ni tanlab rasmni joylashtiramiz.

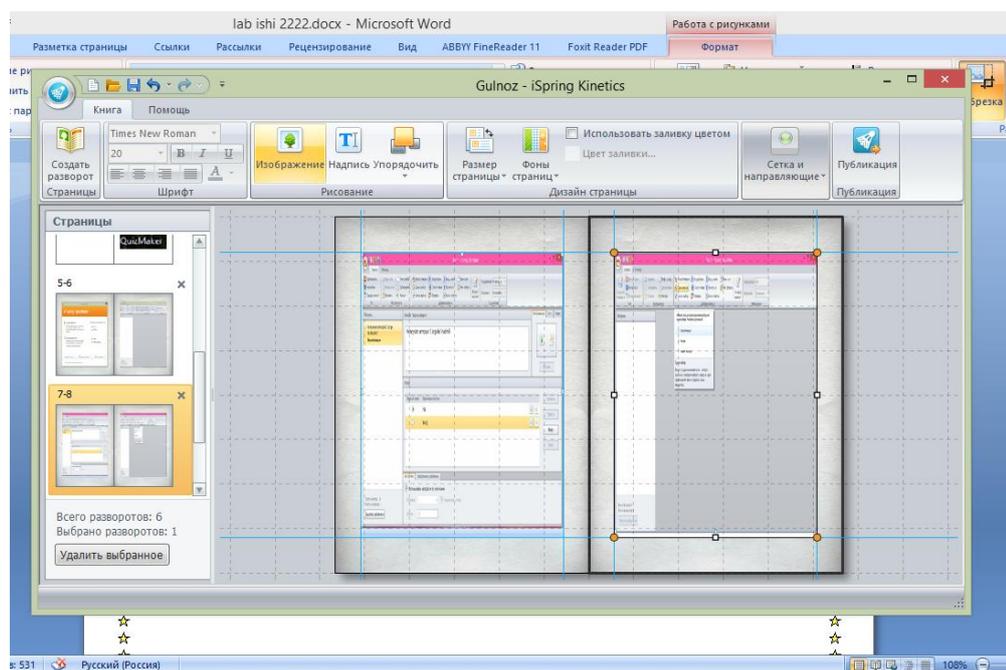
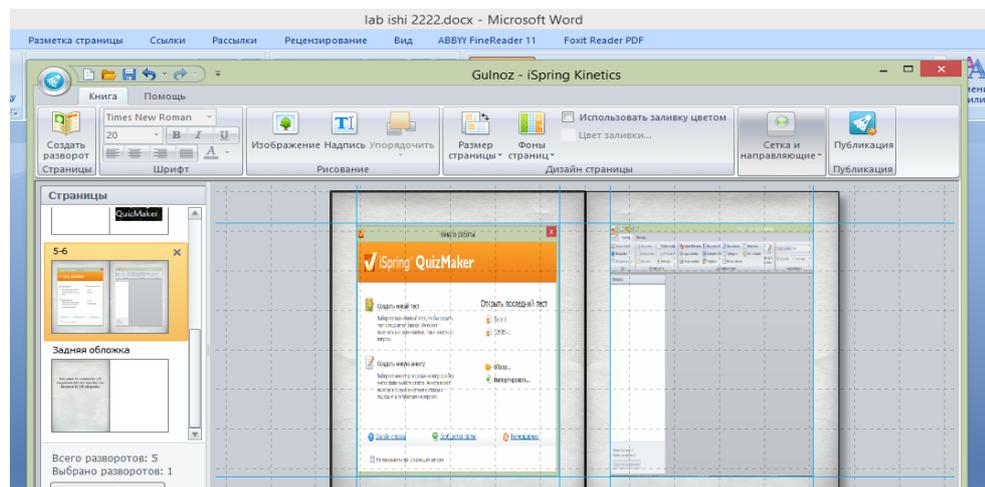
Rasm shu tariqa joylashtiriladi. Agar sizga matn va rasmning orqasidagi fonning rangi sizga yoqmasa uni o`zgartirishingiz mumkin bo`ladi va mana bunday oyna hosil bo`ladi.

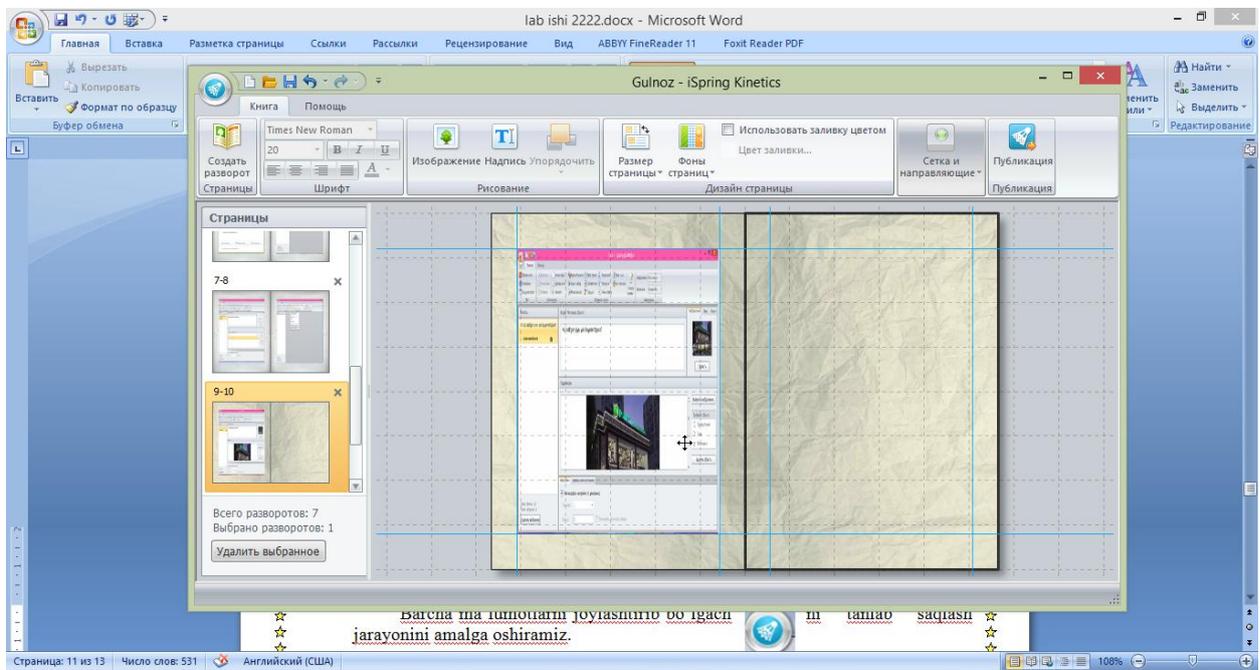

Biz iSpring dasturi yordamida test tuzish jarayonini boshlaymiz va kitob shakliga keltiramiz.

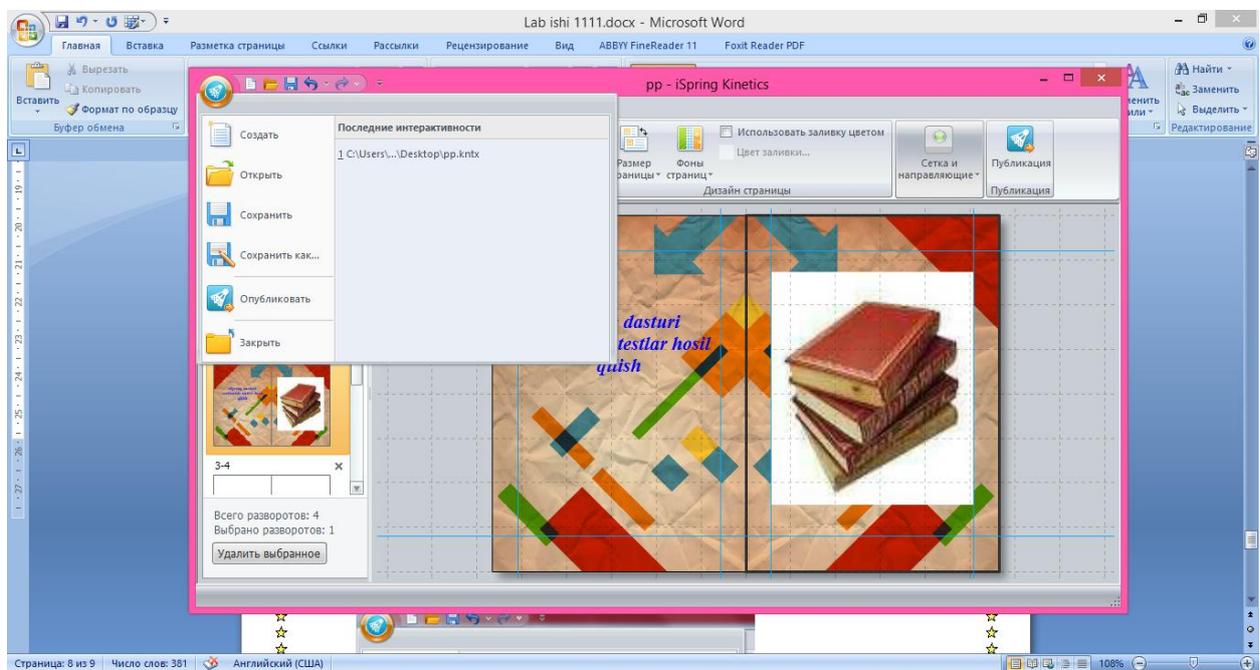

Bu dasturdan keying qiladigan ishimiz mana bu oynaga kirish bo`ladi.

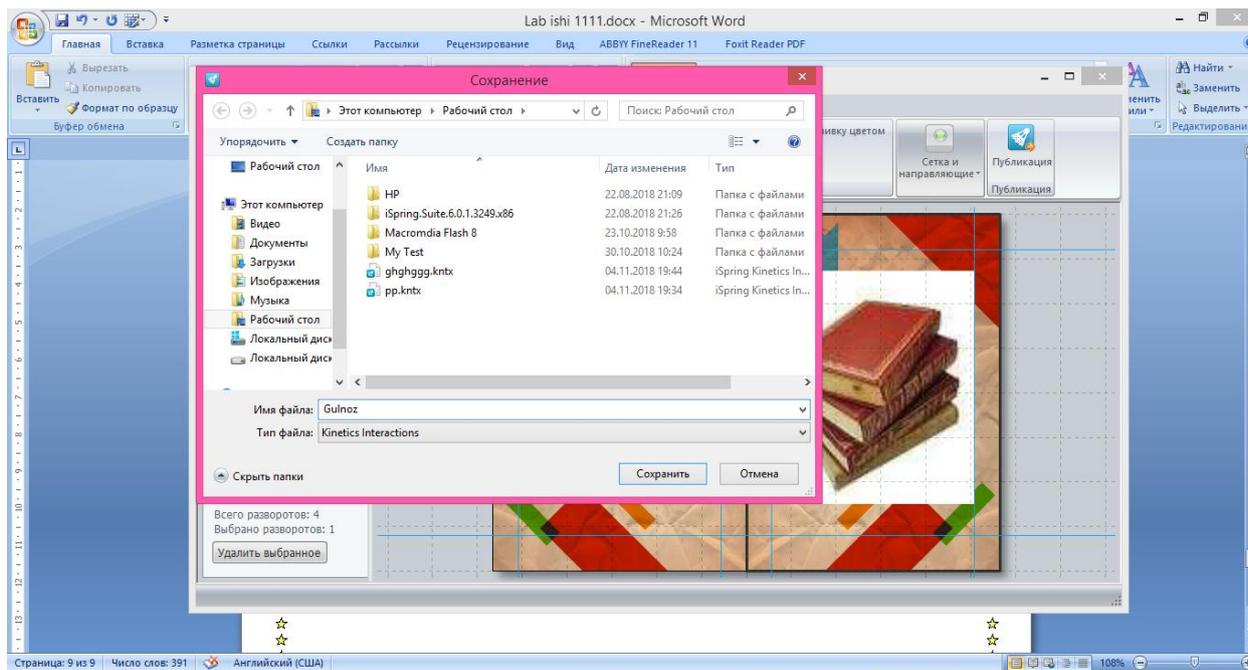

Barcha ma'lumotlarni joylashtirib bo'lgach ni tanlab saqlash

Bu oyna ochilganidan keyin **Сохранить как** bo'limini tanlab ma'lumotimizni biror nom bilan saqlaymiz.

Shu tariqa ma`lumotlarni saqlaymiz.

Ma`lumotni saqlaganimizdan so`ngundan bemaolo istalgan vaqtda foydalanishimiz mumkin.

Xulosa

Ushbu dastur bilan ishlashda shuni o`rgandikki iSpring dasturida test tuzishni o`rganish bo`ldi. Bu dastur nafaqat test tuzishda kitob chiqarishda ham qo`l keladi. Kitob chiqarishda biz **iSpring Kinetics** dasturidan foydalandim. Bu dasturda men o`zimga kerakli bo`lgan ma`lumotlarga ega bo`ldim ya`ni kitobning shaklini, fonini, o`lchamini va unga matn yozishni va rasm qo`yishni imkon qadar o`rgandim.

iSpring QuizMaker bu dasturda men test tuzishni o`rgandim. Bunda 10 dan ortiq test turlari mavjud bo`lib ularning deyarli barchasini o`rganib chiqdim va test tuzishga erishdim. Bu dastur ko`plab imkoniyatlarga ega bo`lib, ulardan foydalanishda kerakli ma`lumotlarga ega bo`ldim.

Bu dasturda ishlashda foydalanuvchilarga qiyinchiliklar tug`dirmaydi.

LABORATORIYA ISHINI BAJARISH UCHUN TALABALARGA BERILADIGAN TOPSHIRIQLAR:

- 1. Ispring dasturidan foydalanib elektrton kitob yarating;*
- 2. Multimedia vositalari ro'yxati, rasmi joylashtirilgan kitobni ispring dasturidan foydalanib yarating ;*
- 3. Ispring dasturida yaratilgan kitobni *swf ,*doc va *html formatlarida saqlan;*
- 4. Ispring dasturida rasm asosida 3D kitob yarating;*
- 5. 3D kitobga laboratoriya ishlarinigizni joylashtiring;*
- 6. Birorta fanni tanlang va uni asosida test tuzib vaqtini belgilang;*
- 7. 10 jildli kitob hosil qiling va uni turli fonlar berib boyiting;*
- 8. Multimediyali ma'ruza uchun 3d kitob va interaktiv testlar yarating;*
- 9. Ispring dasturida 9-sinf o'quvchilari uchun Informatika fanidan 3D kitob yarating*
- 10.Ispring dasturida 8-sinf o'quvchilari uchun MS Excell mavzusida 3D kitob yarating*
- 11.Ispring dasturida 8-sinf o'quvchilari uchun MS Access mavzusida 3D kitob yarating*
- 12.Ispring dasturida 8-sinf o'quvchilari uchun MS Word mavzusida 3D kitob yarating*
- 13.Ispring dasturida Kompyuter qurilmalari mavzusida 3D kitob yarating*
- 14.Ispring dasturida Kompyuterning qo'shimcha qurilmalari mavzusida 3D kitob yarating*

- 15. Ispring dasturida Shaxsiy Kompyuterning Protssesorlari markalari va ishlab ciqaruvchi firmalari mavzusida 3D kitob yarating*
- 16. Ispring dasturida Printer qurilmalari mavzusida 3D kitob yarating*
- 17. Ispring dasturida Scanner qurilmalari mavzusida 3D kitob yarating*
- 18. Ispring dasturida Adobe Photoshop dasturi mavzusida 3D kitob yarating*
- 19. Ispring dasturida Macromediya Flash dasturi mavzusida 3D kitob yarating*
- 20. Ispring dasturida C++ Dasturlash tilini o'rganish mavzusida 3D kitob yarating*

2-MAVZU: POWER POINT+ ISPRING DASTURI YORDAMIDA TAQDIMOT SHAKLIDA O`QUV MULTIMEDIYALARNI YARATISH.

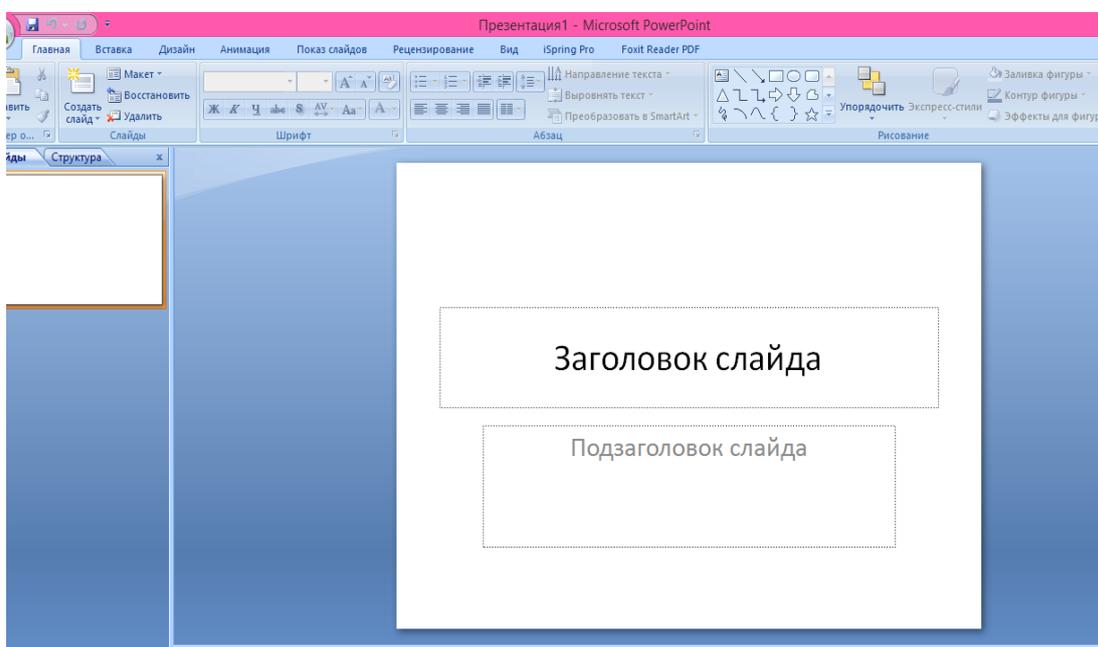
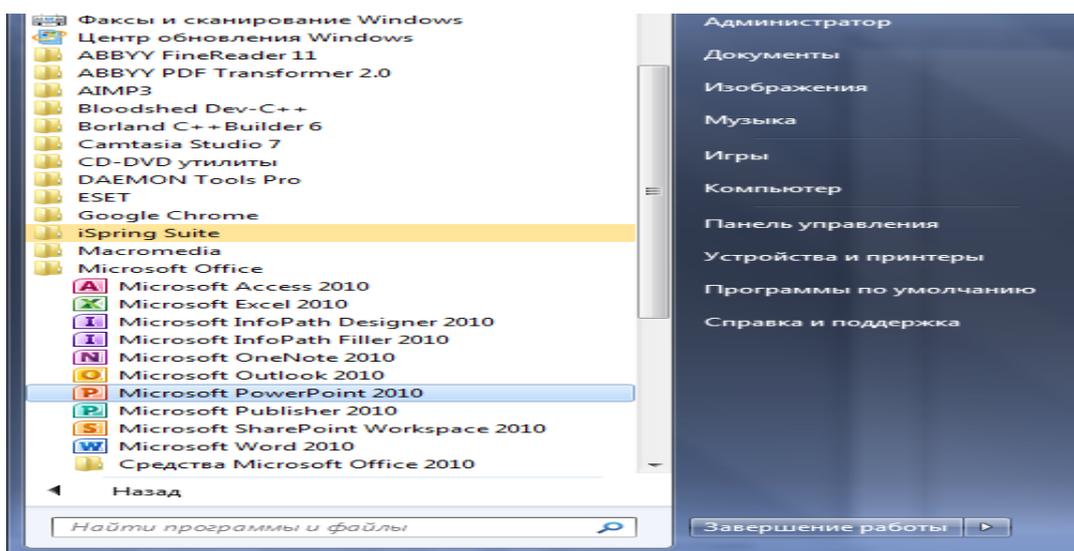
(4 soat)

Ishning maqsadi: iSpring dasturida testlar yaratish jarayonini o`rganish, testlar tuzish va ularni foydalanuvchiga taqdim qilish.

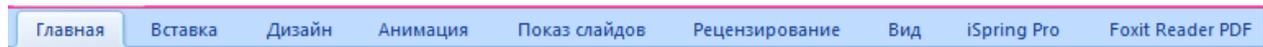
Masalaning qo`yilishi: iSpring dasturini o`rganish va testlar tuzing.

Ishni bajarish tartibi:

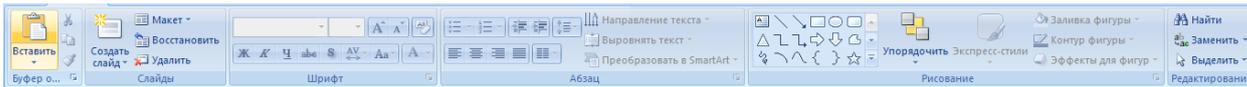
Birinci qadamni biz dasturni ishga tushurishdan boshlaymiz. Buning uchun biz Рабочий стол ga kiramiz va u yerdan Пуск menyusidan **Все программы** ni bosib **Power Point** dasturiga kiramiz va mana bunday oyna hosil bo`ladi.

Power Point da mana bunday bo`limlar joylashgan va ularning vazifalari bir biridan farq qiladi.

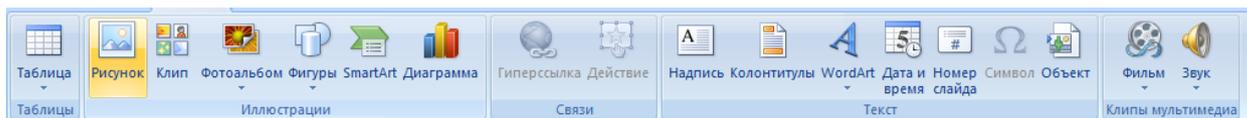

менюсуда асосан mana shunday bo`limlari bor, ularning vazifalari shakl berish slaytmizga varoq qo`shish matn kiritayotganda ularni to`g`rilash geometric figuralar kiritish va boshqa turdagi ishlarni shu menyuda bajariladi.

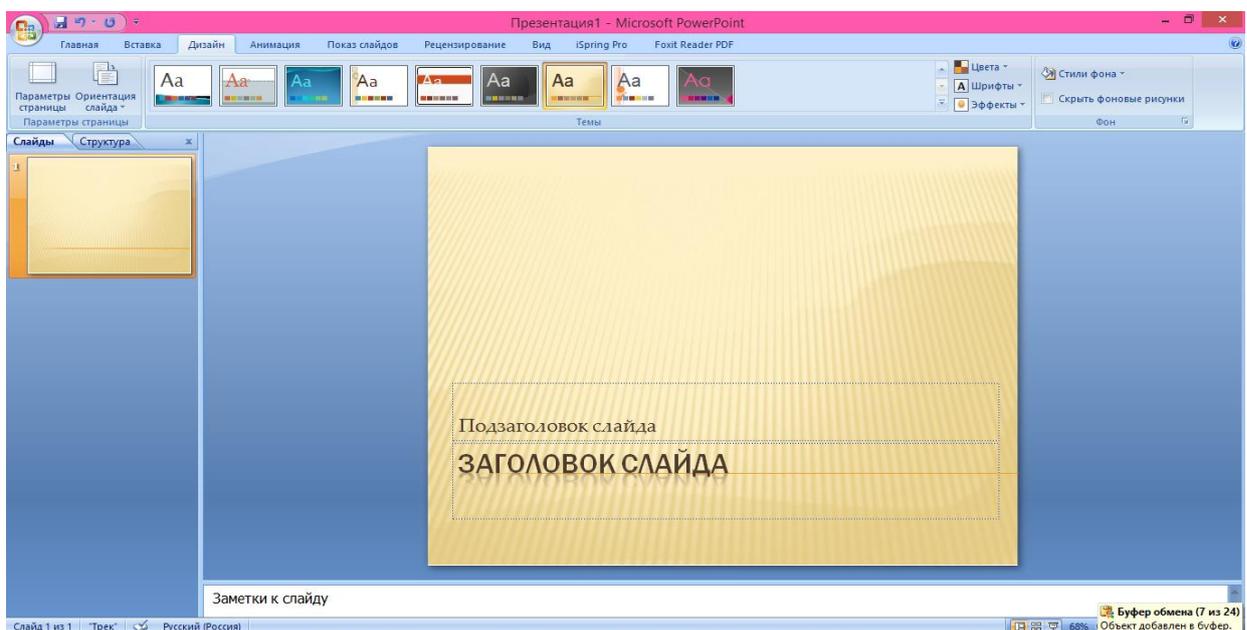
Вставка

менюсуда esa jadval hosil qilish mumkin, rasm qo`yish klip qilish, diagramma yaratish mumkin va mana bunday ko`rinishga ega bo`ladi.

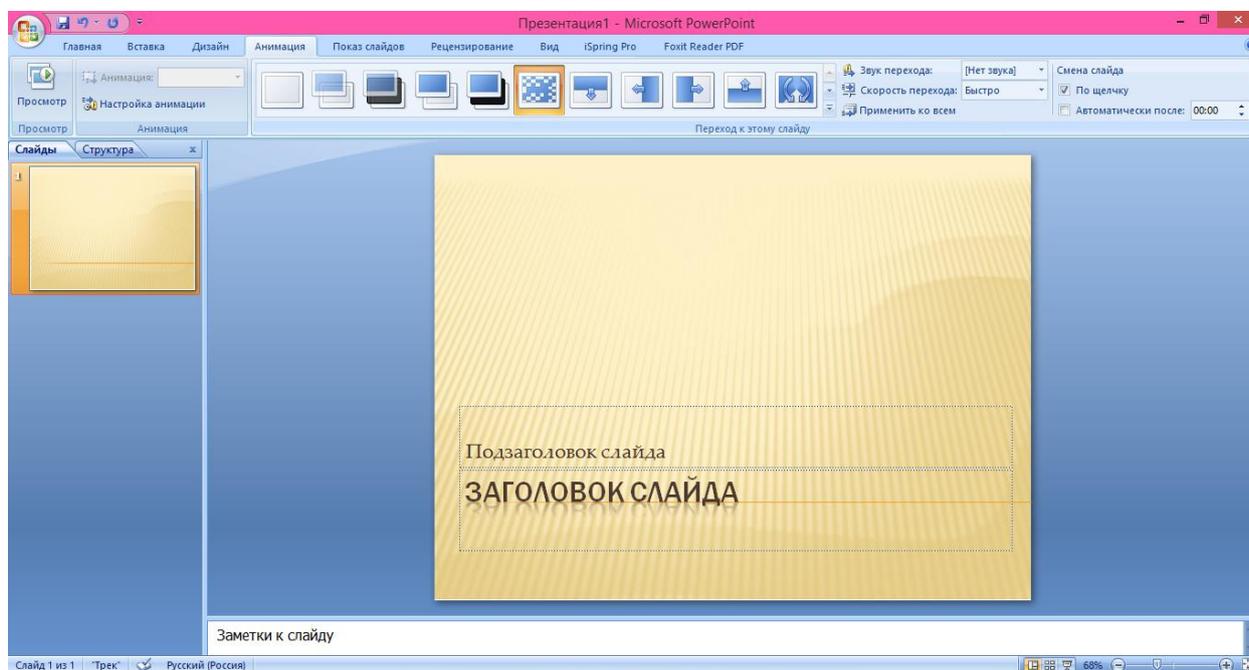
Дизайн

Bunda esa slaytimizning dizaynini o`zgartirishga yordam beradi. Uning rangini orqadagi fonini o`zgartiradi. Bundan tashqari harflarning ham ko`rinishi va effektlar ham yaratadi.

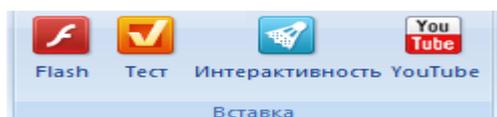
Анимация

bu bo`limda esa slaytimizning qay ko`rinishini uringiz xoxlagan animatsiyani tanlab slayingizni taxlashingiz mumkin.

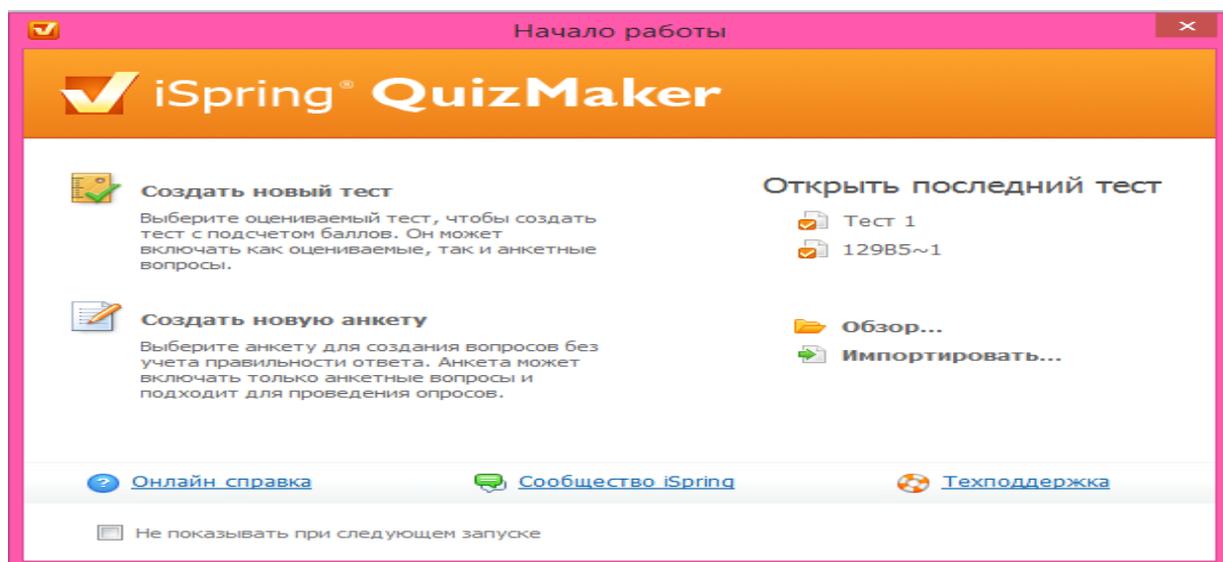

iSpring Pro

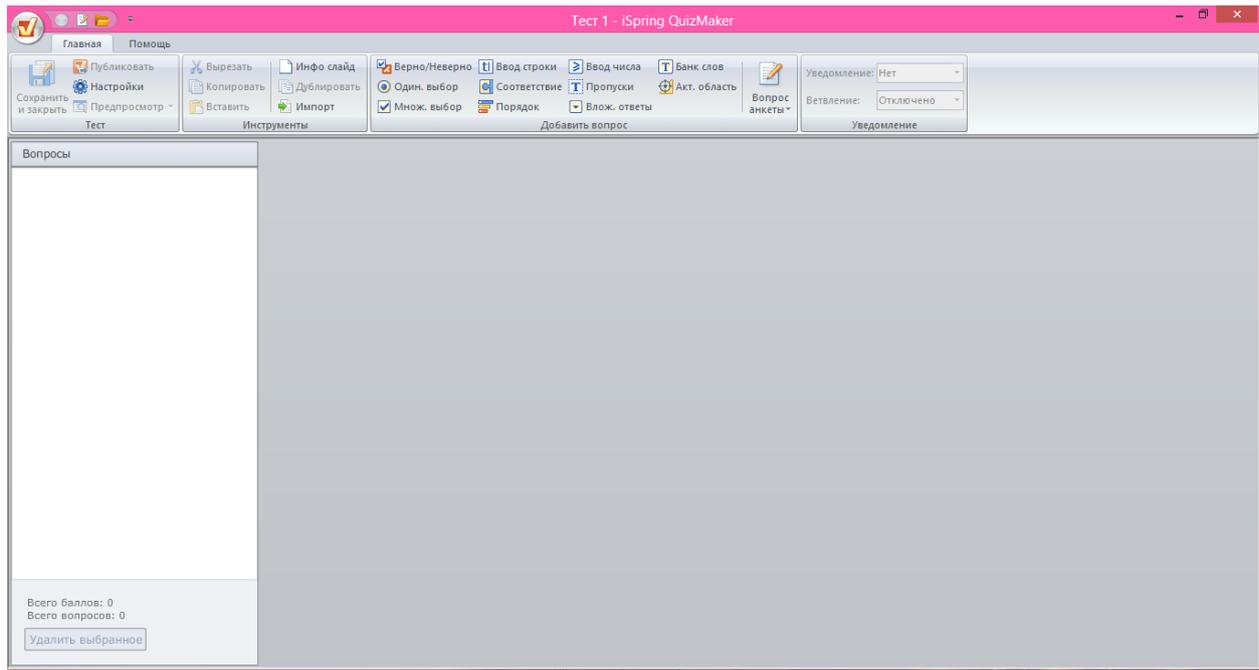
bu bo`limda esa testlar tuzishimiz mumkin bo`ladi. Ovoz yozib vediodan ham foydalansa bo`ladi.

Bu menyuda biz test tuzishimiz mumkin bo`ladi. Buning uchun **Тест** ga kiramiz va quyidagi oyna hosil bo`ladi.

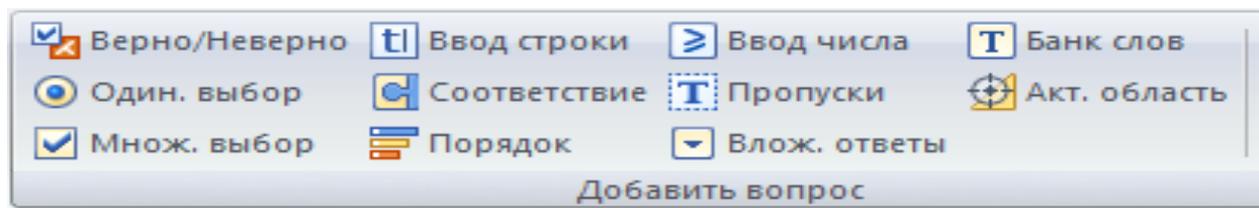

Ushbu oyna hosil bo'lgandan so'ng biz **Создать новый тест** ni bosamiz va quyidagi oyna hosil bo'ladi.

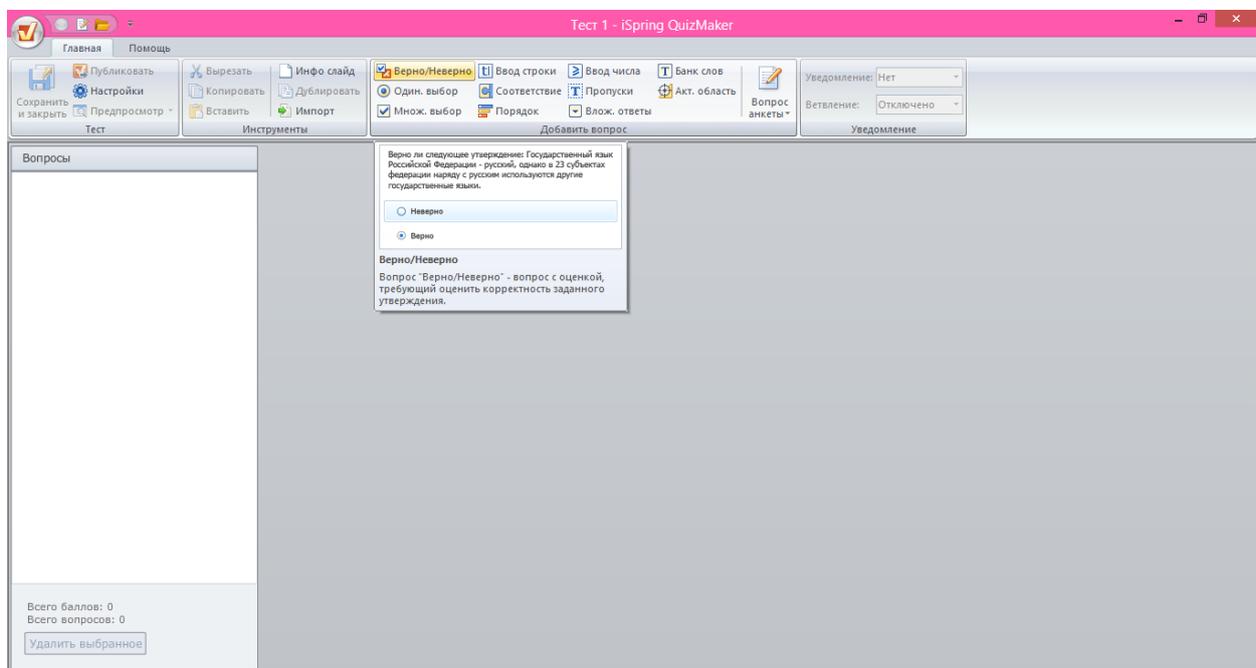
Ko'rib turganingizdek bu yerda hech nima yozilmagan. Biz test tuzishimiz uchun

Главная dan test turini tanlaymiz.

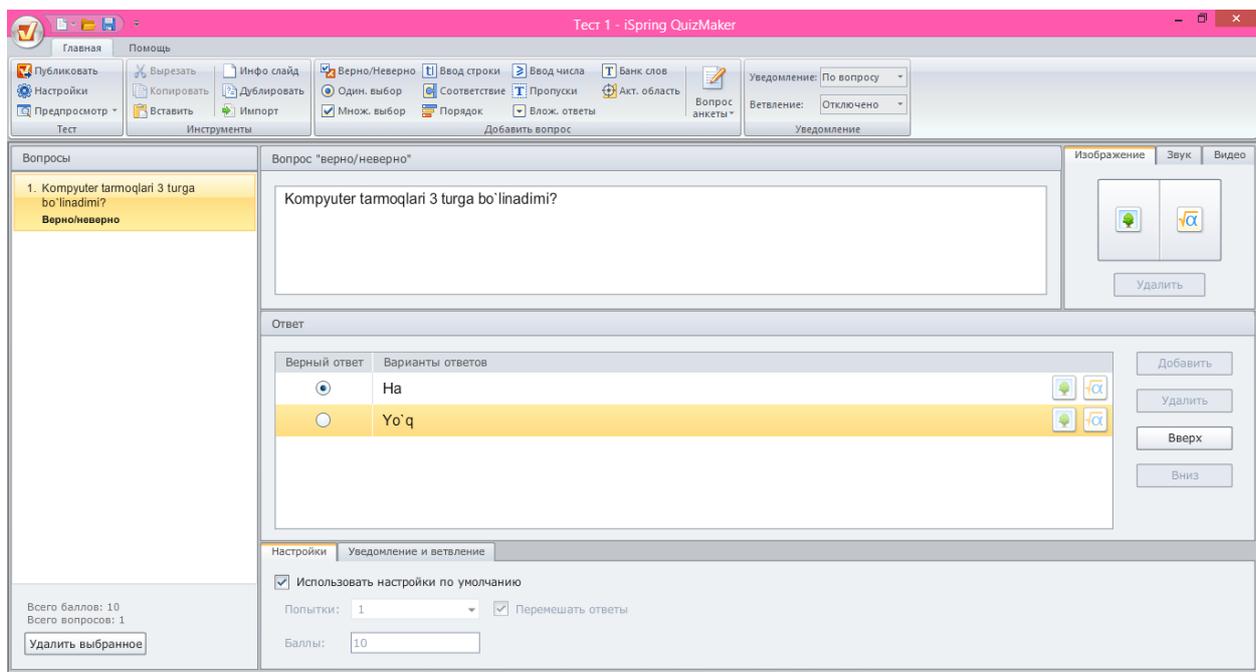

Yuqorida ko'rsatilgan tablitsamizda test turlari joylashgan. **iSpring** dasturida **11 ta** test turi mavjud bo'lib ularning har biriga alohida alohida test tuzamiz. Ularning nomlari ham test tuzish ham boshqa boshqa bir biriga o'xshamaydi. Hozir ularga birin ketin test tuzishni boshlaymiz. Birinchi bo'lib **Верно/Неверно** bandini tanlab test tuzamiz.

Bu testni tanlayotganimizda u haqida ma'lumot chiqadi ya'nib u variantda qanday test tuzish kerakligi haqida ma'lumot beriladi shunga qarab uzimiz kerakli ma'lumotlarni olib test tuzamiz. Mana bunday ko'rinishga ega bo'ladi. Undan so'ng sichqonchani bosib unga kiramiz va savolni yozib javob yoziladigan joyga javobni ham kiritib qo'yamiz.

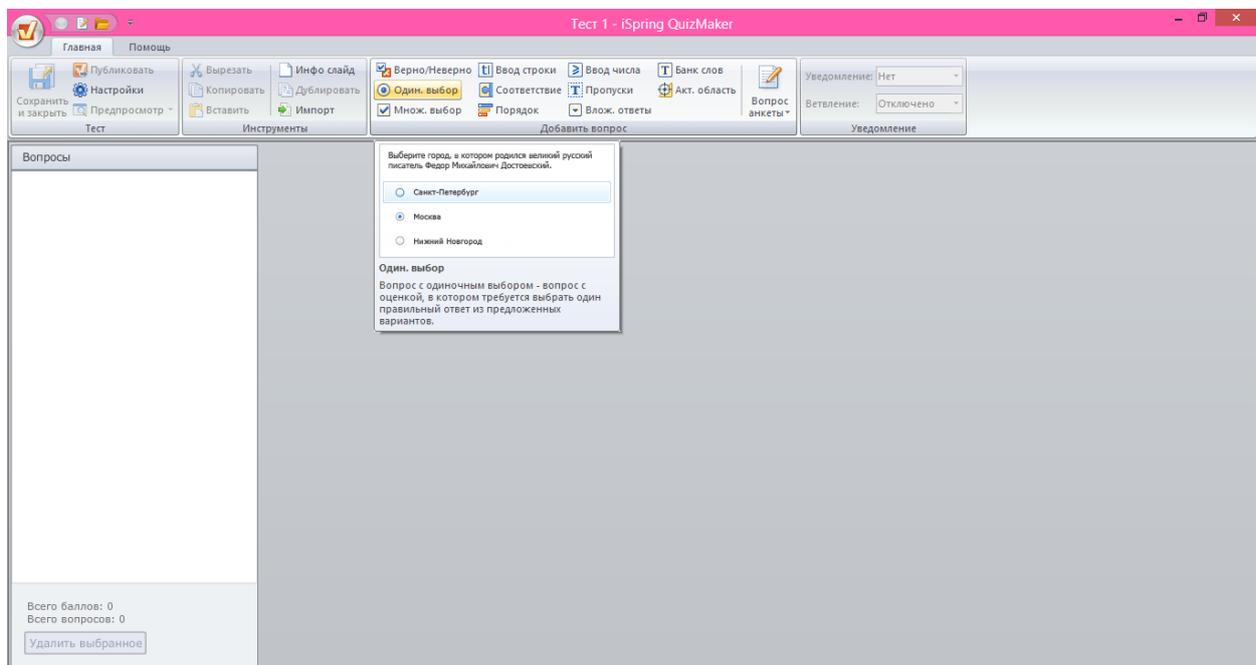
Tasvirning bu ko`rinishi testimizga savol va javob yozilganidan keying ko`rinishi bo`ladi.

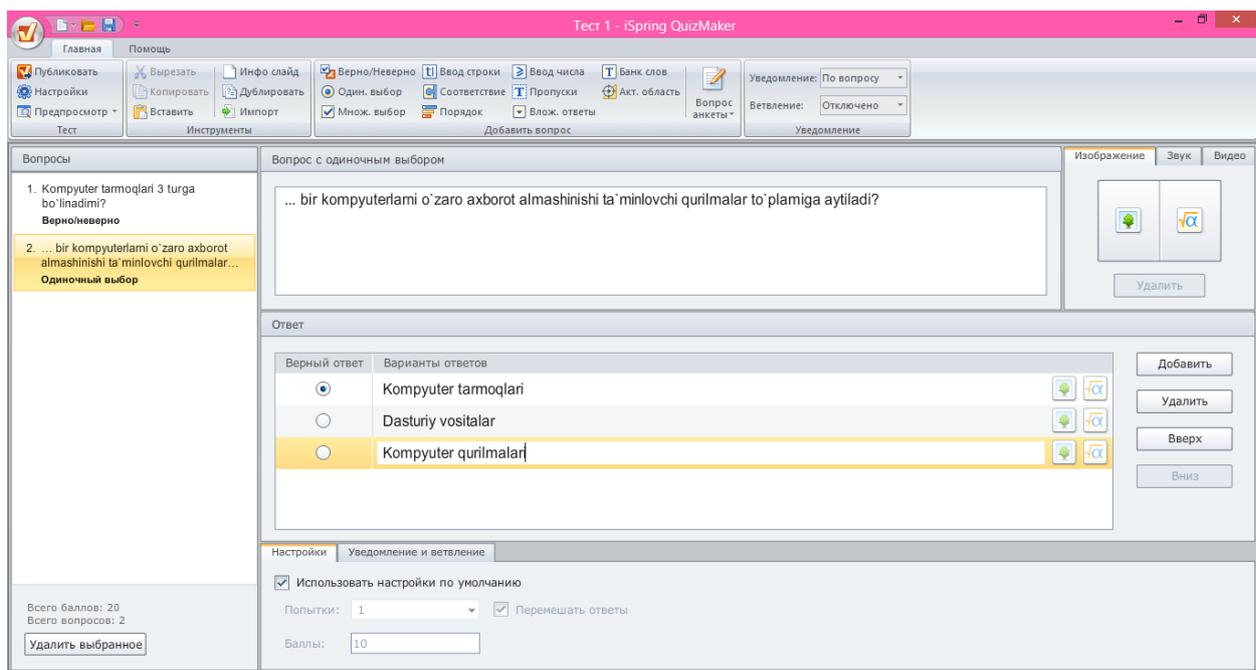
Bunda faqat 2 ta javob to`g`ri yoki noto`g`ri degan javoblar bo`ladi.

Testni yozib bo`lganingizdan so`ng boshqa test turiga o`tib va uni qanday tuzilishini ko`rib chiqqaningizdan keyin shunga moslab savol yozish kerak bo`ladi. Aks holda test xato hisoblanadi.

Endi esa **Один.выбор** ni tanlaymiz uning ko`rinishi mana bunday bo`ladi. Unga ham mos savol qo`yib test tuzamiz.

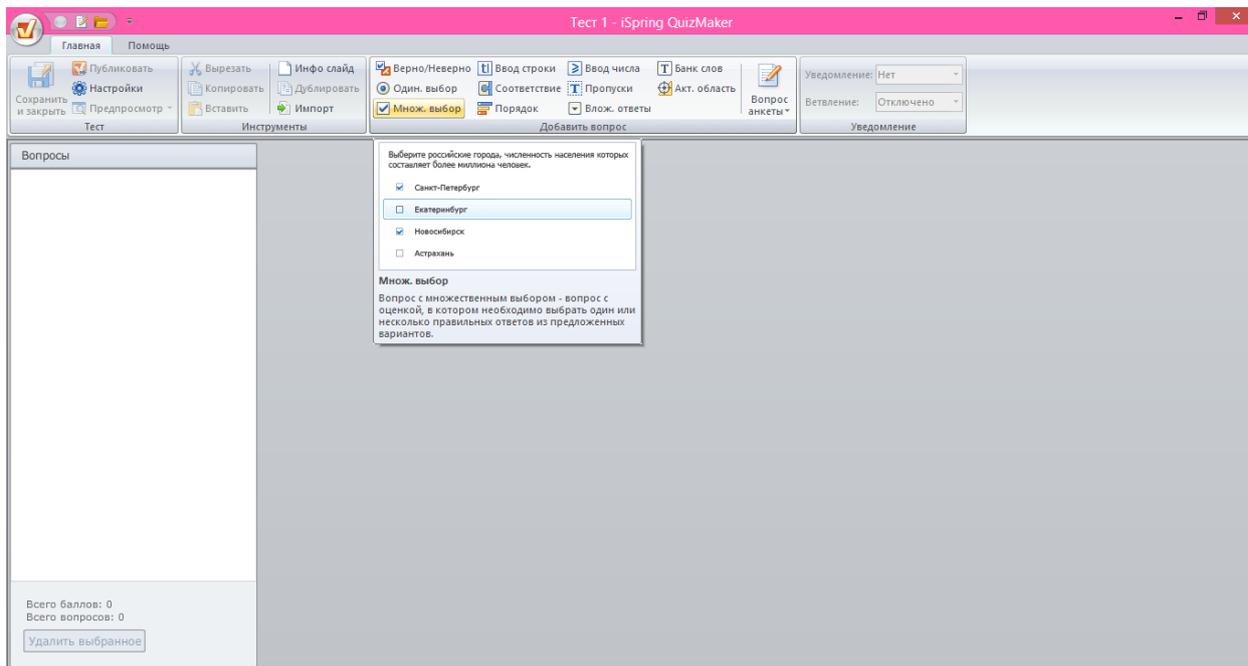
Bu testda 3 ta javob bo`lib ularning bittasi to`g`ri javob bo`ladi.

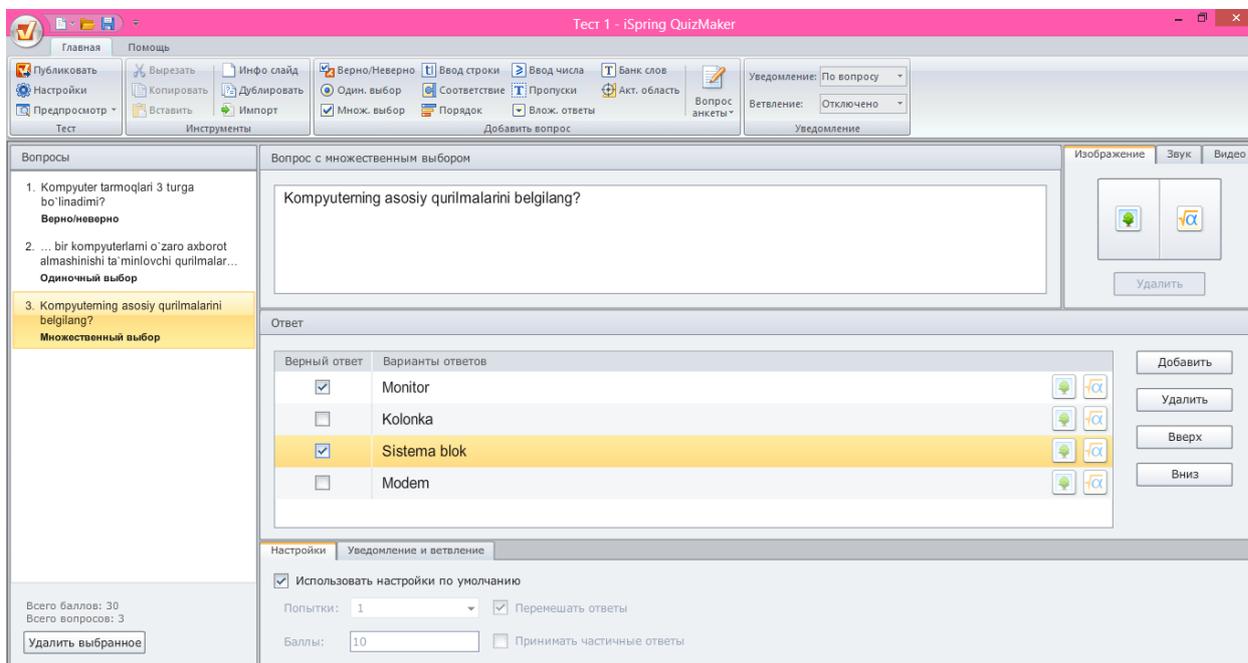
Test tuzishda xatolikka yo`l qo`ymaslik kerak aks holda bu testni foydalanuvchiga taqdim etgan paytda u testni ishlasa bilgan javobni belgilasa ham javob noto`g`ri hisoblanadi. Shuning uchun test tuzayotganda xatoliklarga yo`lquymaslikka harakat qiling.

Bu jarayonni ham tugatib bo`lgach boshqa test turini tanlab savollarni yozishlarni yozishni davom ettiramiz albatta uning qanday test turi ekanligiga ham katta e`tibor berish kerak.

Endi biz uchinchi testimizga yetib keldim. Bu testimizning nomi **Множ.выбор** ni tanlab olamiz. Yuqoridagi testimizda bitta javobni belgilasa bu test turiga esa 2 ta javobni birdaniga belgilaydi.

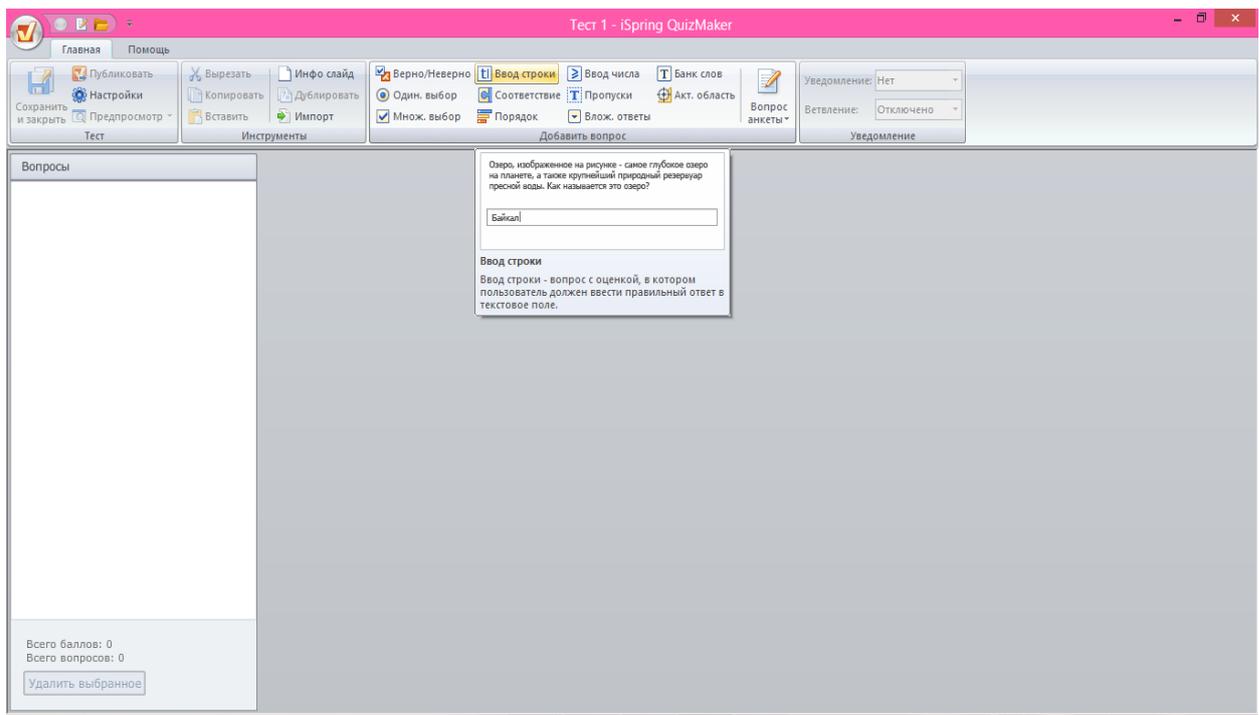

Savol va javob yozilgandan so`ng testning ko`rinishi quyidagicha bo`ladi.

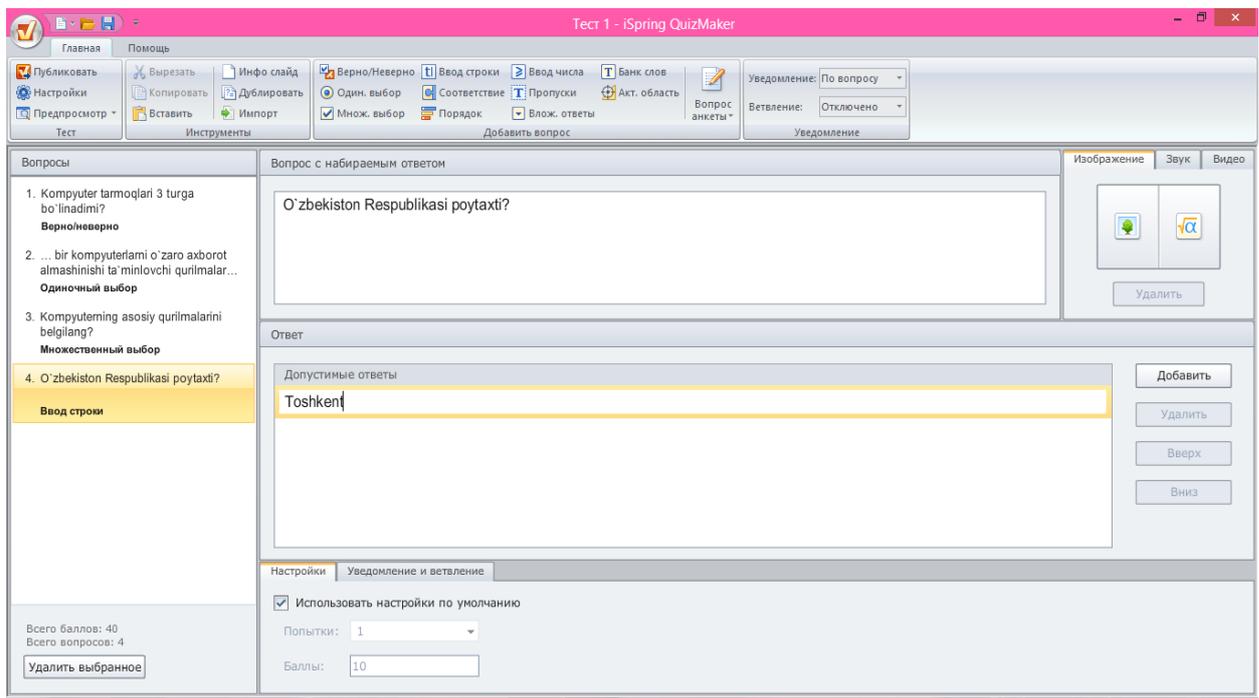

Qolgan testlarni ham shu yo`sinda tuzishda davom etamiz. Test tuzayotgan paytda mavzuda doir savollar qo`yiladi. Mavzudan tashqari savollar ham qo`yish bu foydalanuvchini qiynab qo`yishi mumkin. Shuning uchun savollar o`tilgan mavzu yoki ma`ruzadan bo`lishi kerak bo`ladi.

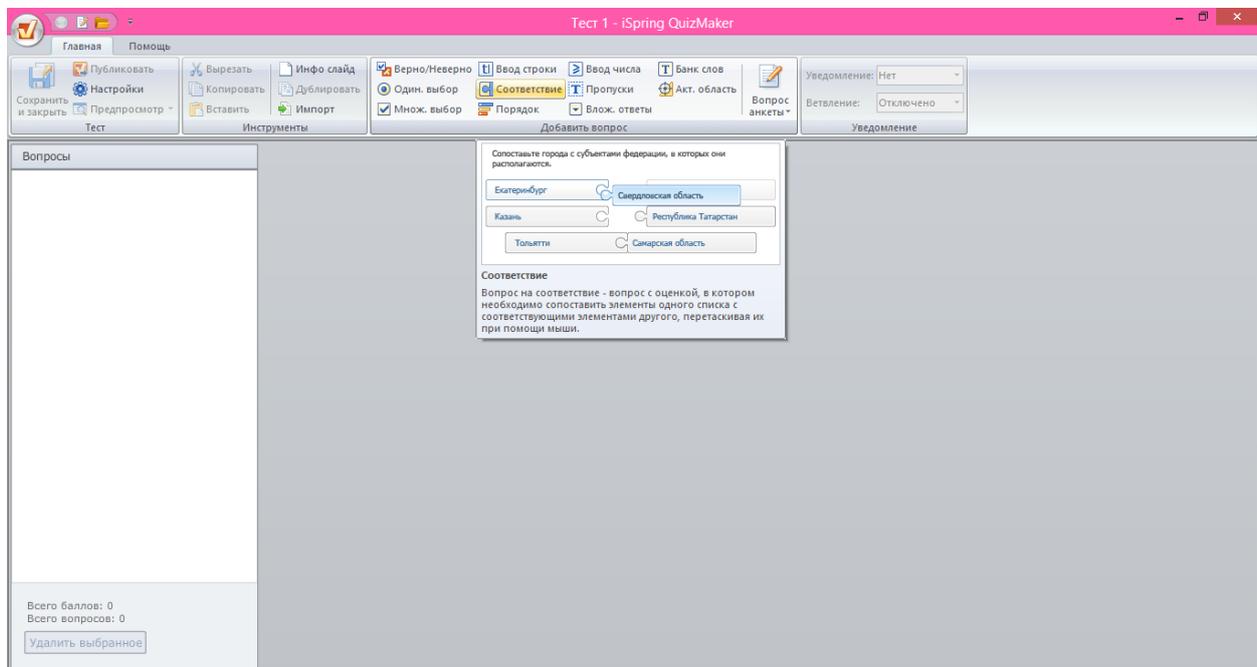
Bu galda biz **Ввод строки** ni tanlaymiz va test tuzishni davom ettiramiz.

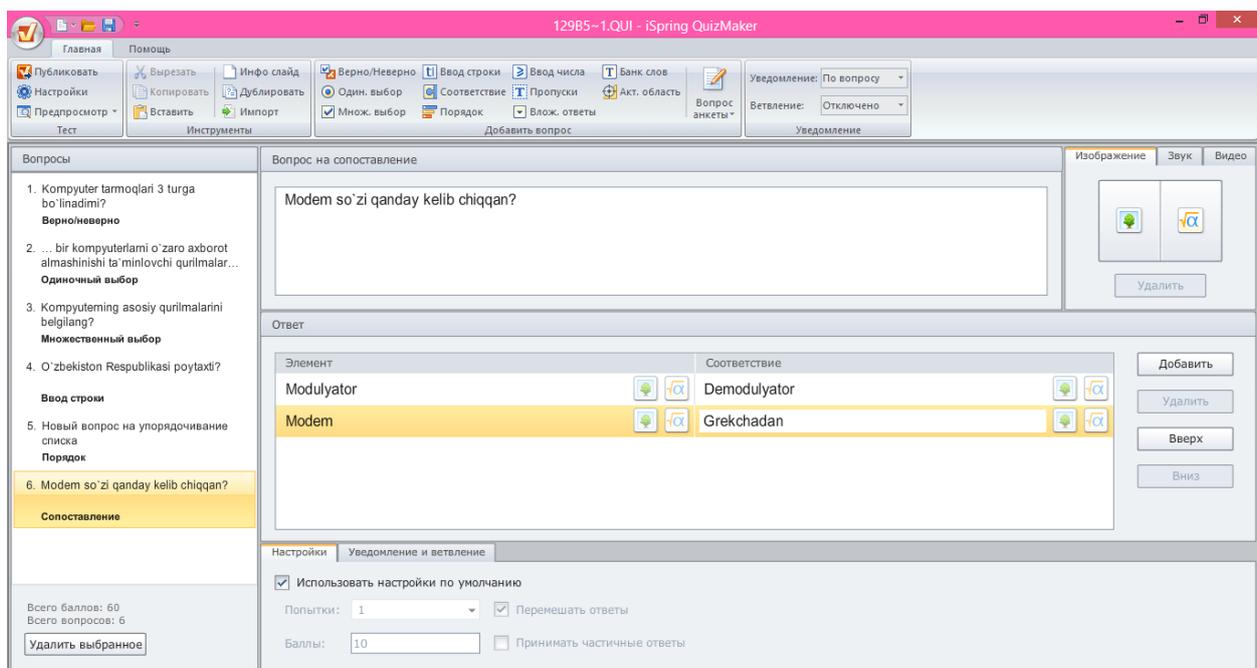
Bu testda biz javobni bitta yozamiz va javobni o`ziga yozib olamiz shu oyna hosil bo`ladi.

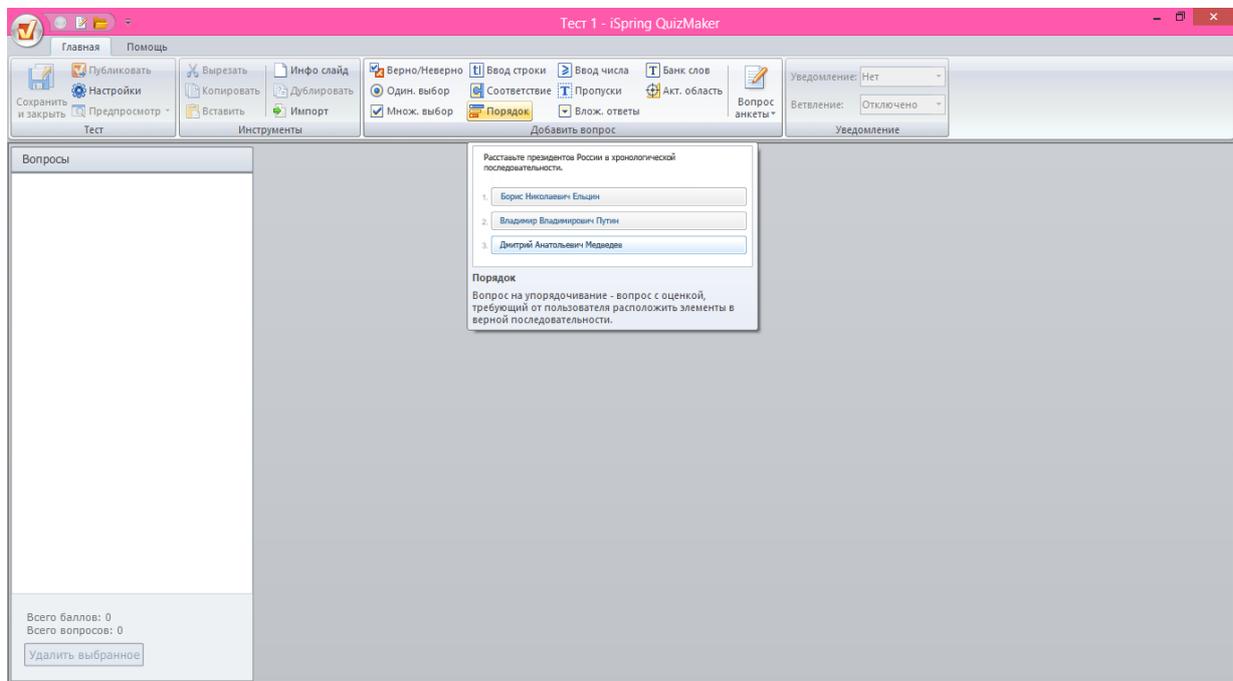
Bu ko`rinishdagi **Соответствие** test esa savol yoziladi va javobida esa bir biriga mosini topishimiz kerak bo`ladi. Bu test turi shunisi bilan ajralib turadi.

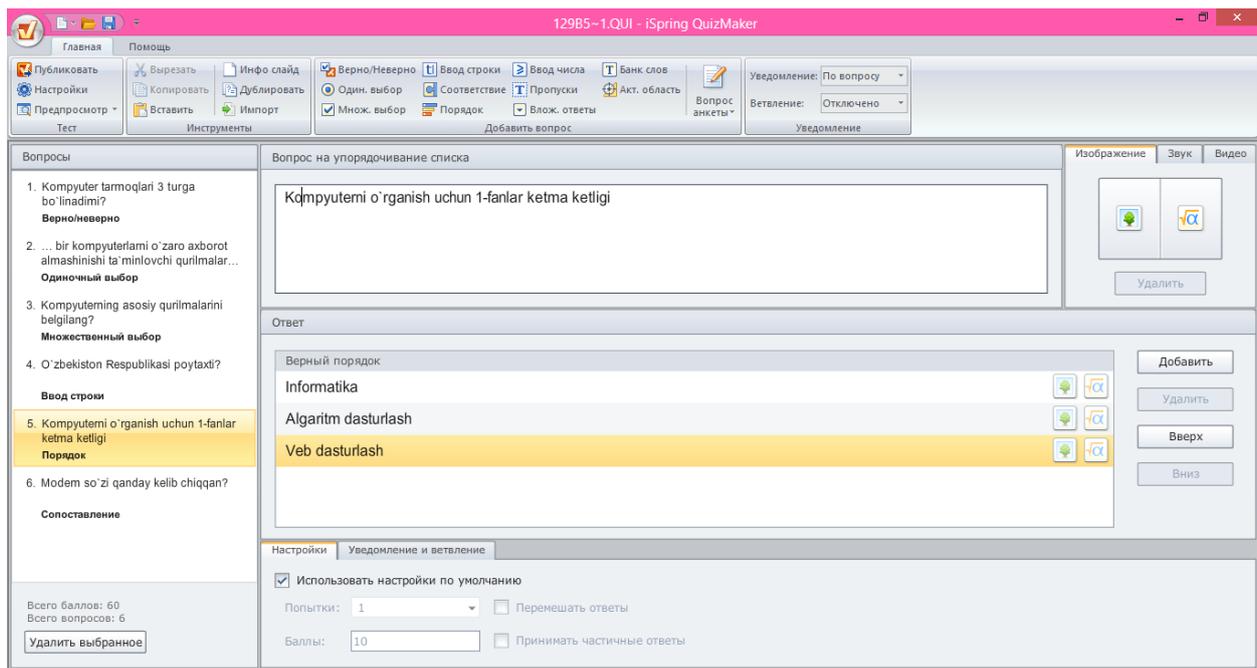
Bunda javoblaning bir biriga mosini topib belgilash kerak bo`ladi.

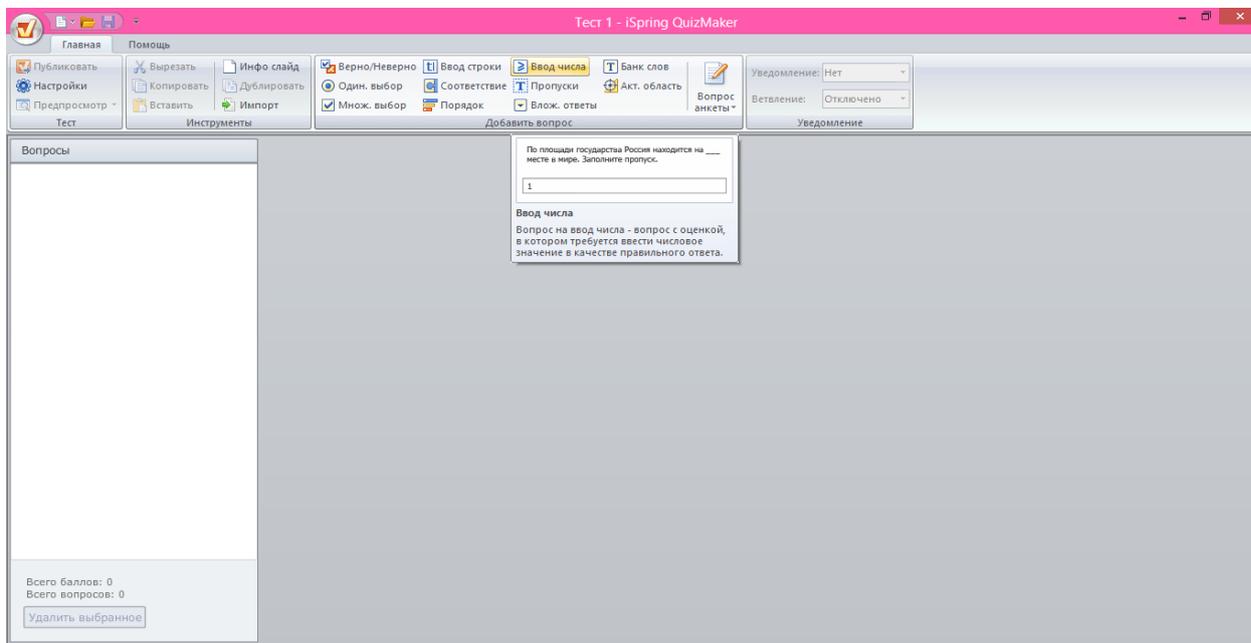
Testning yana bir turi bu **Порядок** da savol tuzilganda ketma ketlikka e'tibor berish kerak bo`ladi. Javobida ham birma bir javob toppish kerak agar ketma ket topilmasa bu javobi noto`g`ri hisoblanadi. Bu testning ko`rinishi mana bu testda ko`rsatilgan.

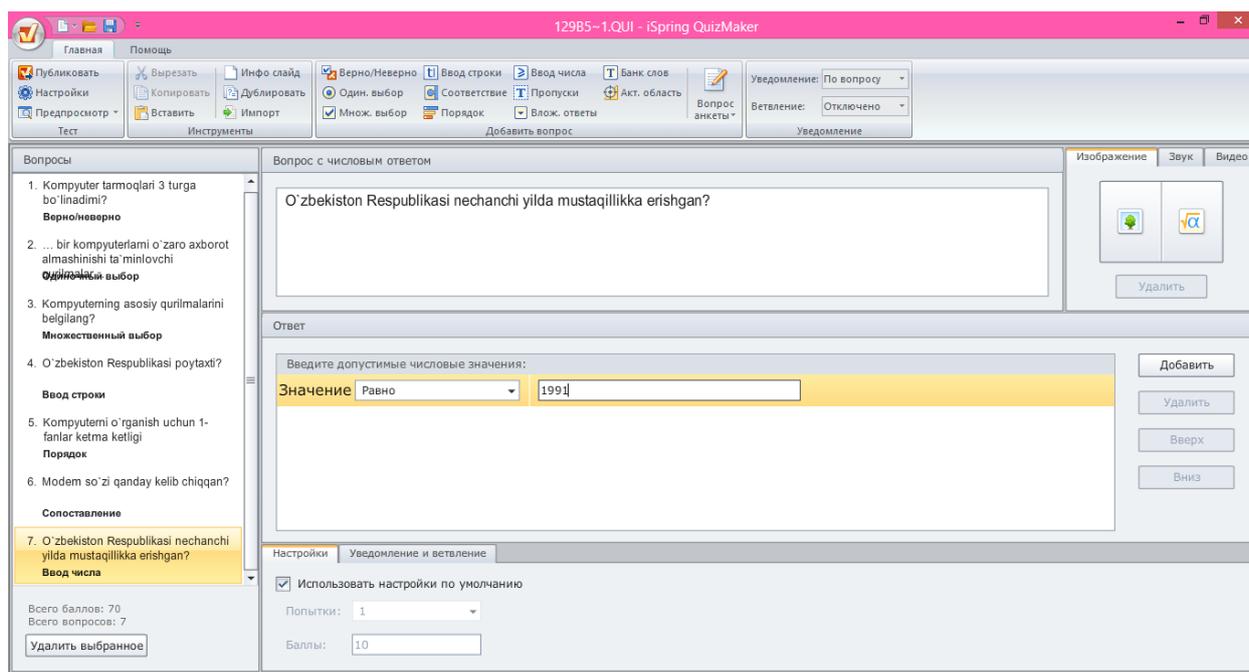
Savol yozilgan varianti esa mana bunday ko`rinishda b`ladi.

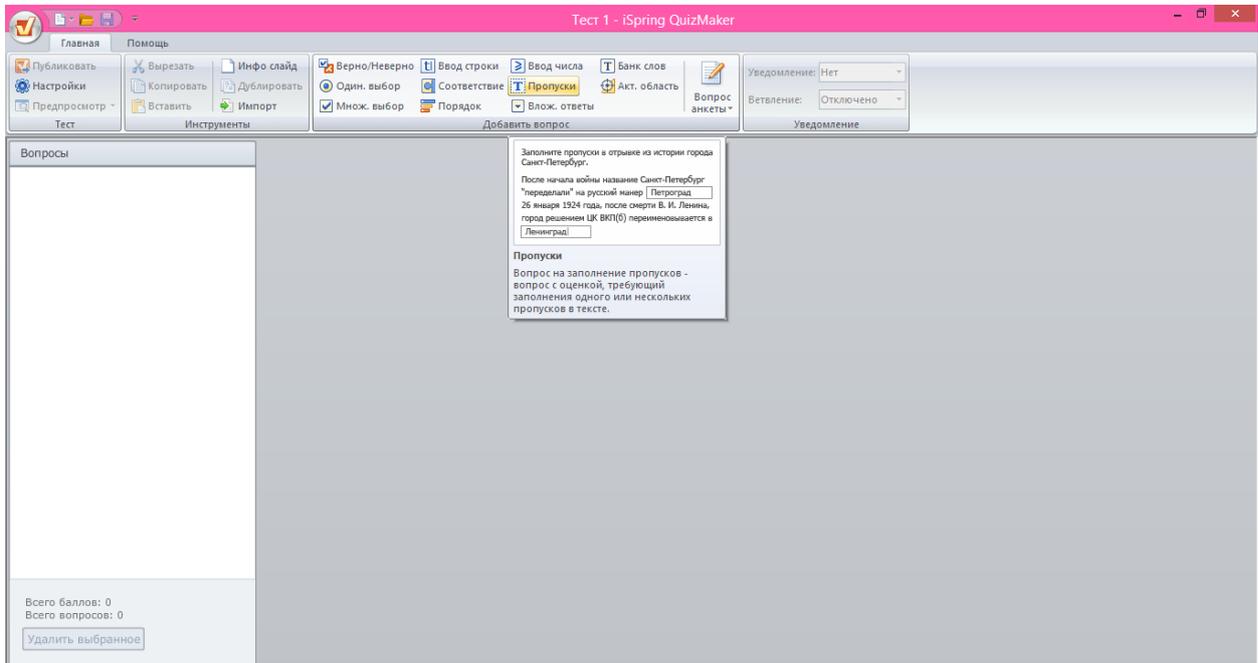
Keyingi test ko`rinishi bu testda javobida raqam bo`lishi kerak. Agar harf qatnashsa xato hisoblanadi. Faqatgina raqam bo`lishi kerak masalan biron bir kashfiyotchining tug`ilgan yilini topish kerak bo`lsa, javobda faqat yil ko`rsatiladi.

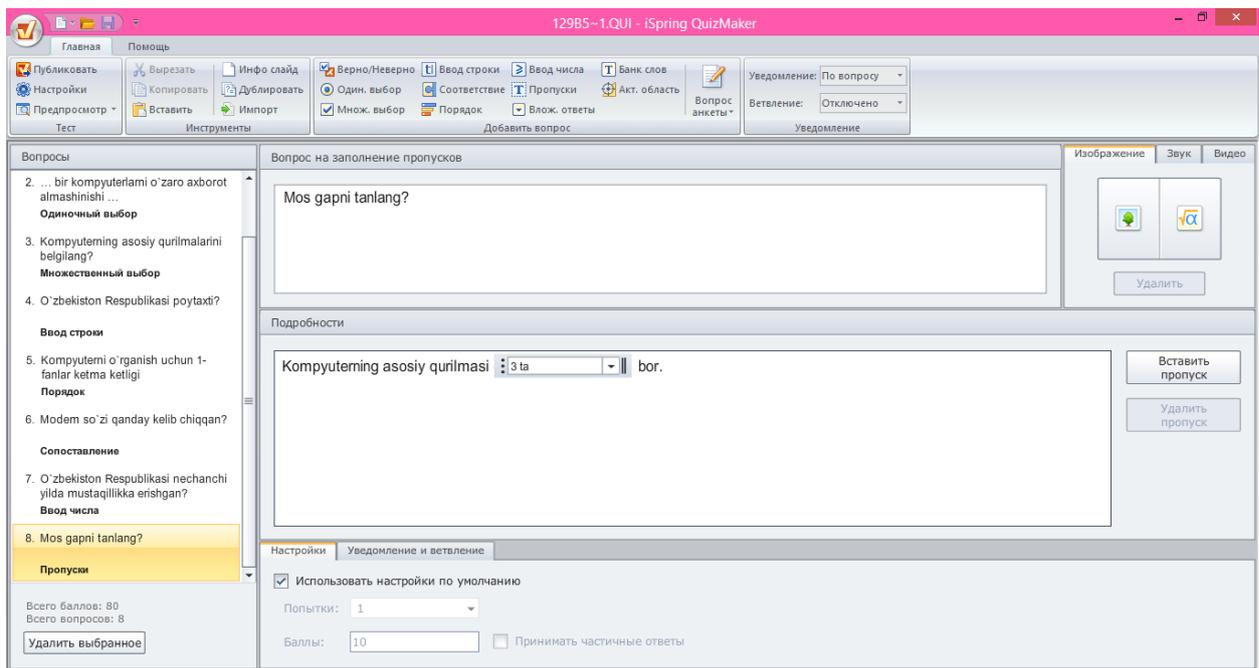
Savol va javob yozilganidan keyin testimiz yuqoridagi ko`rinishda ega bo`ladi.

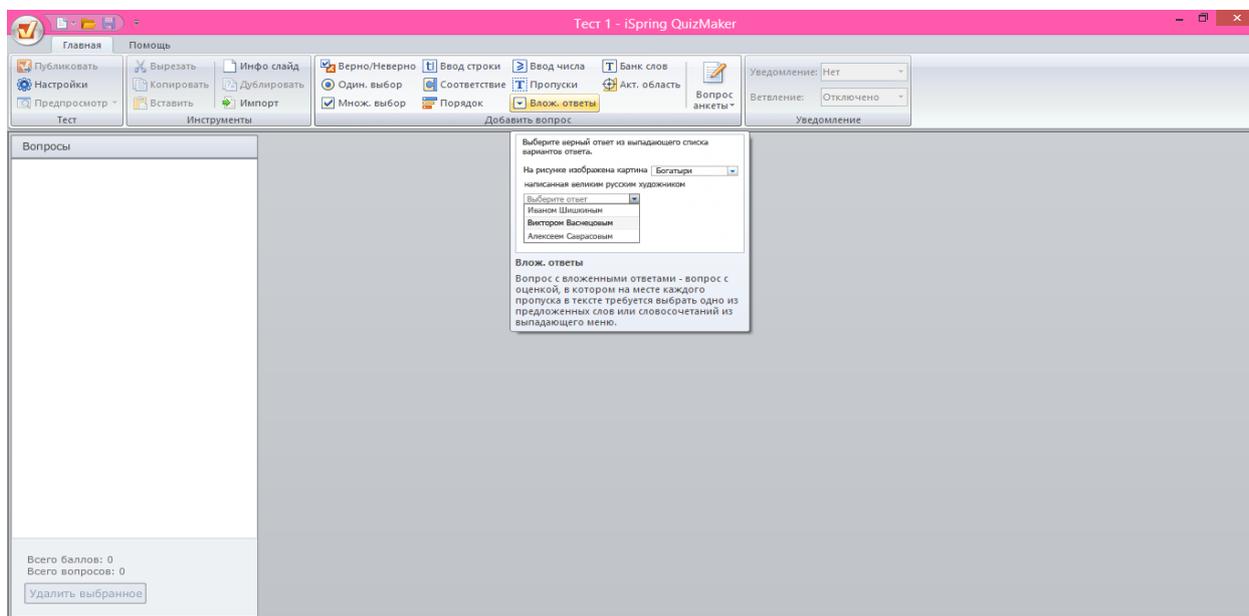
Bu testimizga keladigan bo`lsak, bu testning nomi **Пропуски** bandi bo`lib bu testda gapdagi birona so`zni axtarib topishga qaratilgan bo`ladi. Va bunday ko`rinishga ega bo`ladi.

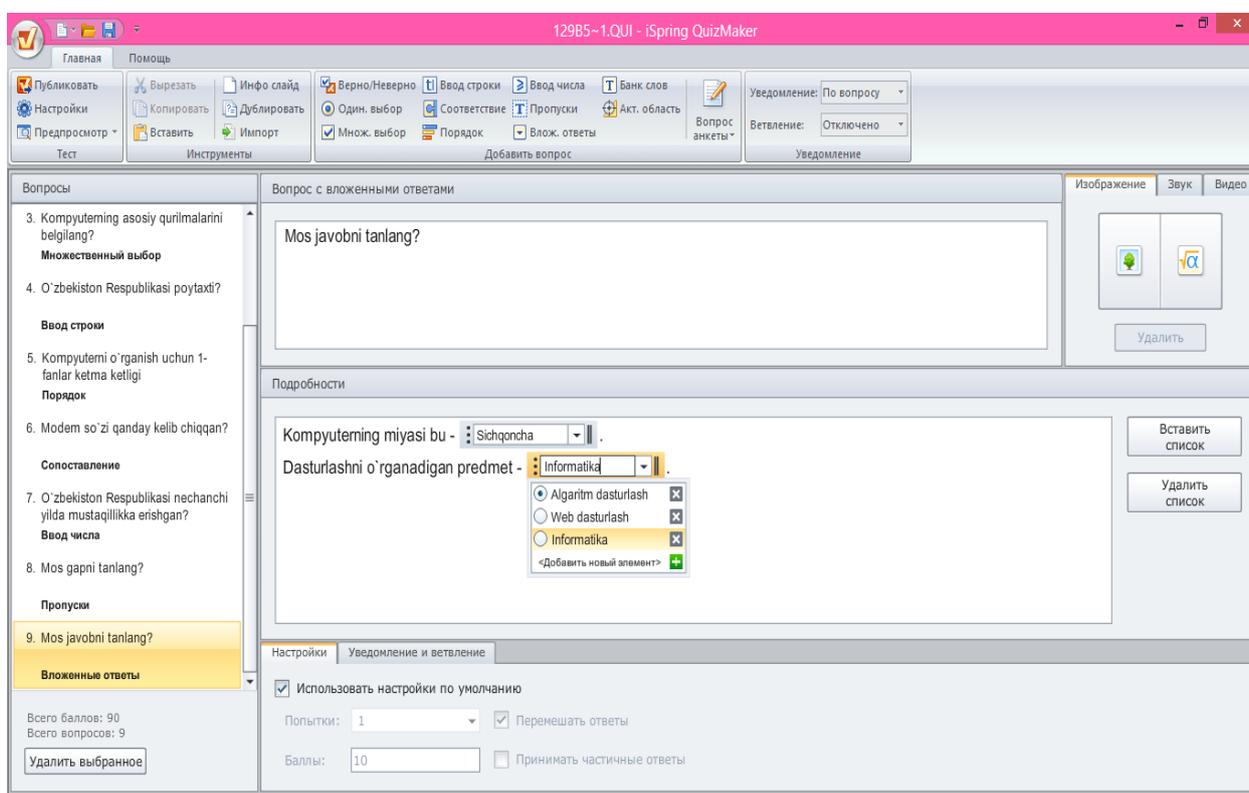
Testga savollar yozilgandan keyin ko`rinishi bunda ma`lumotlar yozilib, kerakli joyga javob qo`yiladi agar ko`rsatilgan joyga yozilmasa bu test xato hisoblanadi.

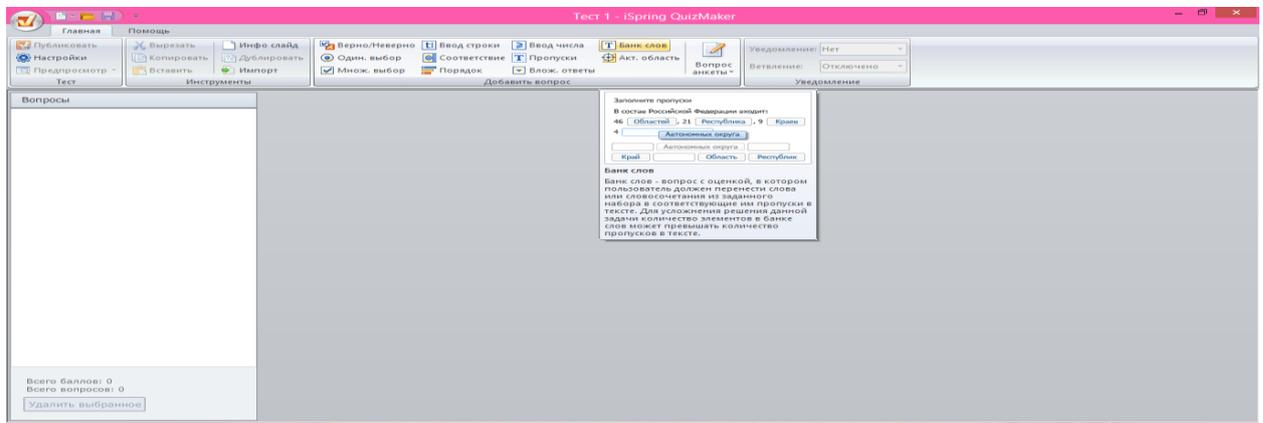
Keyingi testga o`tdigan bo`lsak bu test ham alohida ajralib turadi. Bu testning nomi **Влож.ответы** bo`lib bunda ham mos javoblarni topish kerak bo`ladi va quyidagi oyna hosil bo`ladi.

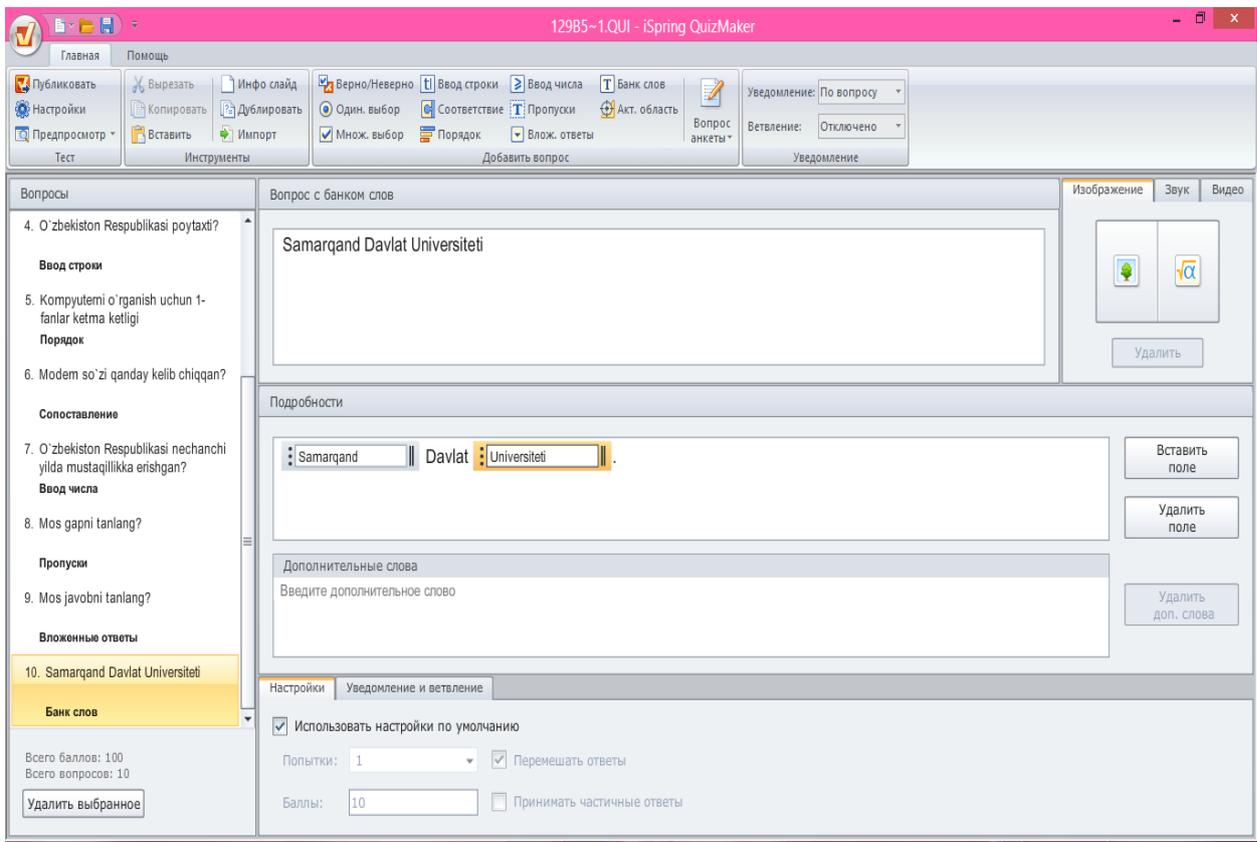
Savol va javob yozilgan variant quyidagicha bo`ladi.

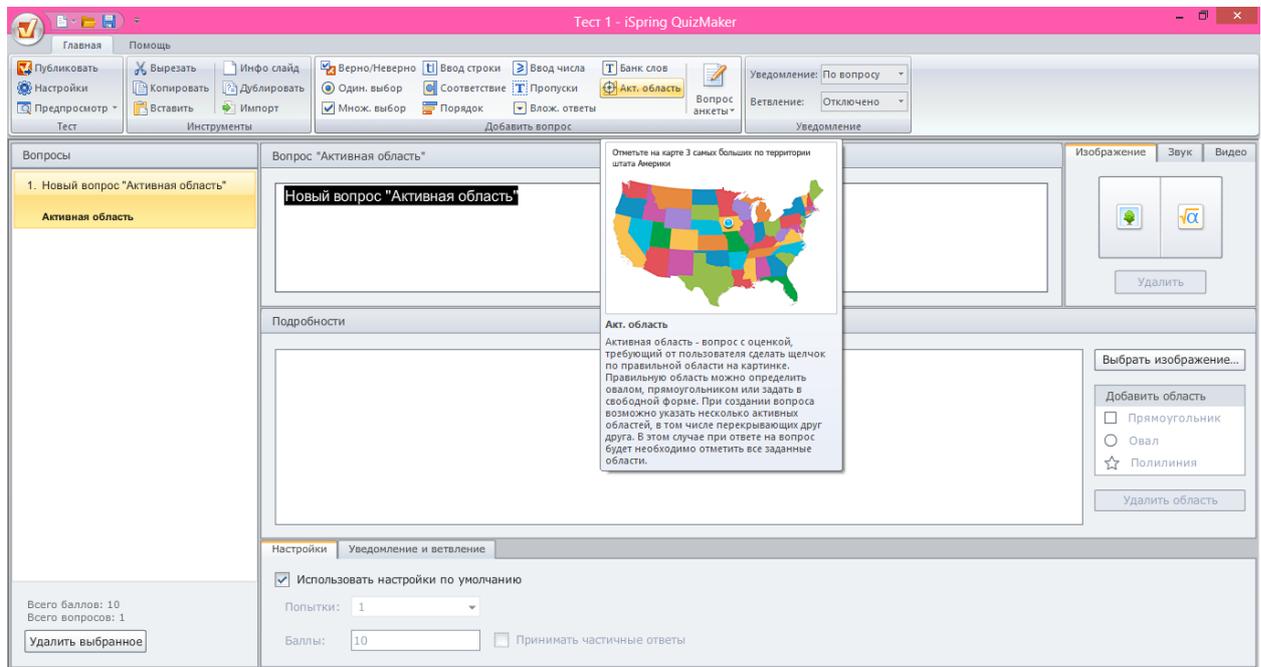
Bunisi testda esa quyidagi ko`rinishga ega bo`ladi. Bu testing nomi **Банк слов** bo`lib unda, gapning ketma-ket kelganligini topish kerak bo`ladi buning uchun testing bu ko`rinishiga murojaat qilamiz.

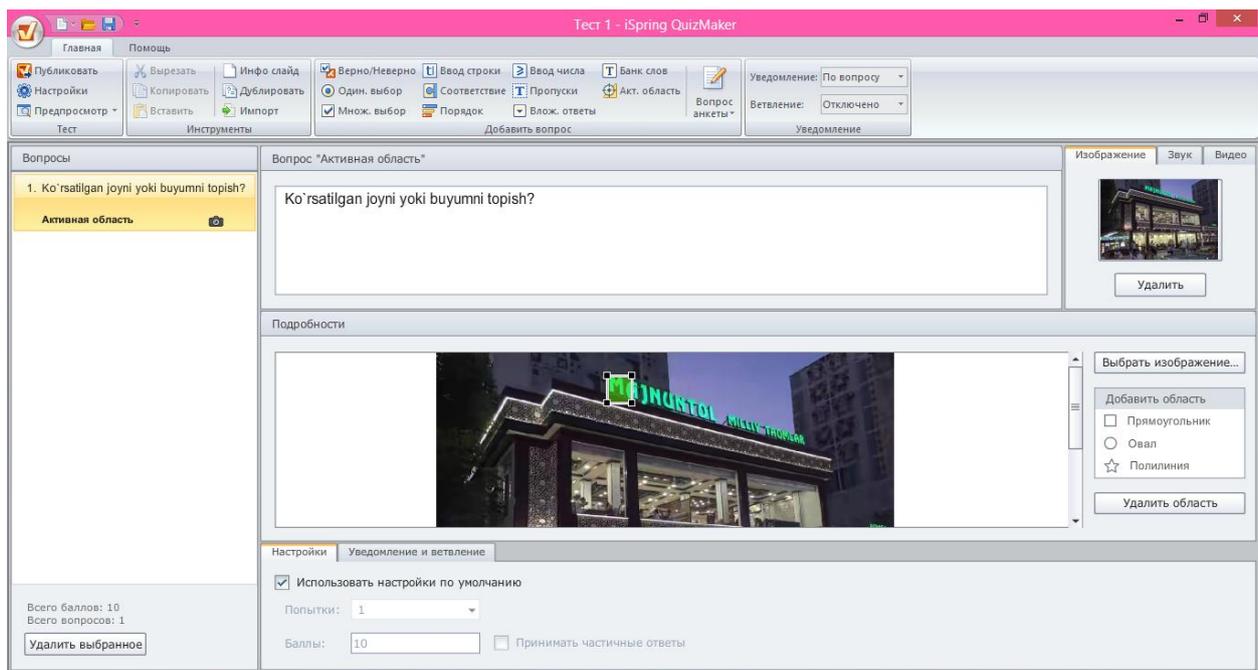
Quyidagi ko`rinishi esa test tayyor bo`lgan holati bo`ladi.

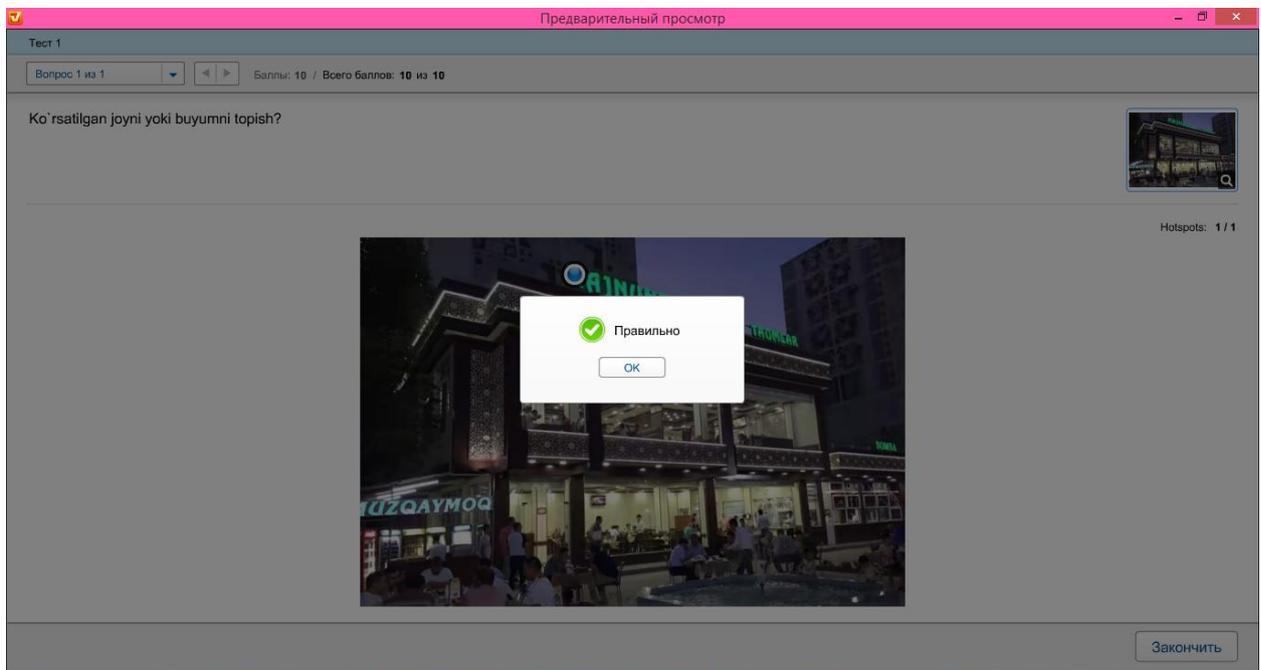
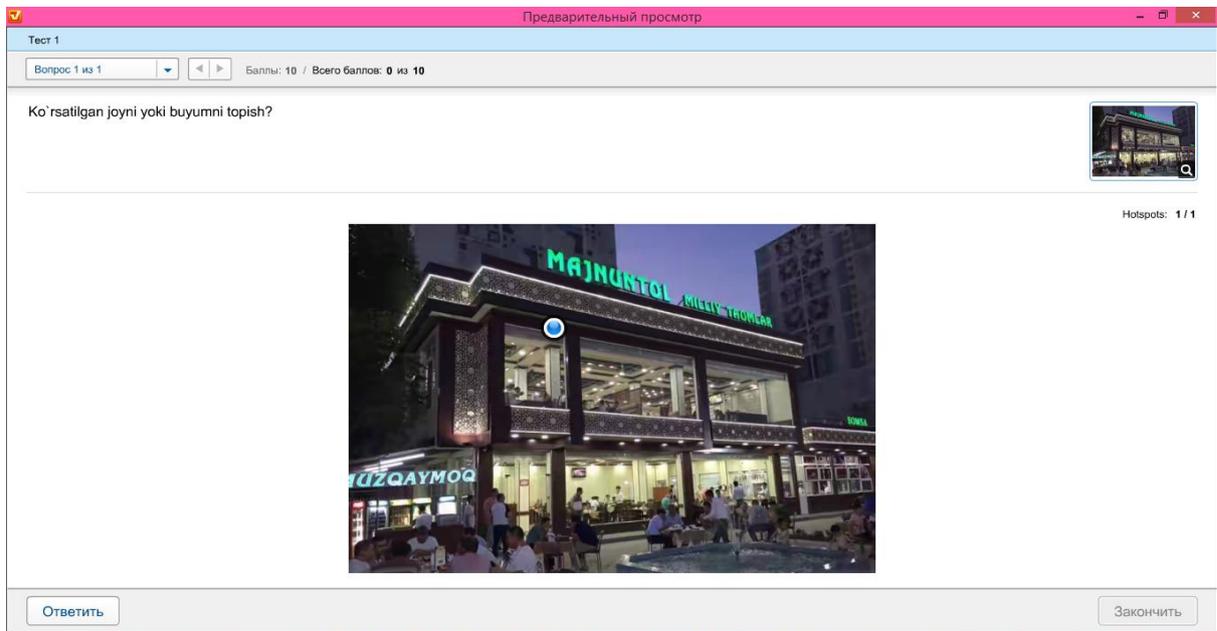
Testlarning oxirgi variant bu **Акт.област** bo`lib bu testda biz rasmdagi belgilangan ma`lumotni yoki joyni aniqlashda yordam beradi. Bu test biz uzimiz biron rasm kiritib undan manzilni yoki boshqa narsalarni kiritishingiz mumkin bo`ladi va uning ko`rinishi quyidagicha

Testning tayyor ko`rinishi quyidagicha bo`ladi.

Bundan keyin **Предпросмотр** ni bosib undan **Просмотра теста** ni bosamiz.

Testlarni tuzib bo`lgandan so`ng ularni saqlaymiz. Saqlash jarayoni quyidagicha amalga oshiriladi. Buning uchun mana bu ga kiramiz va Сохранить как ni bosib kerakli joyga saqlaymiz.

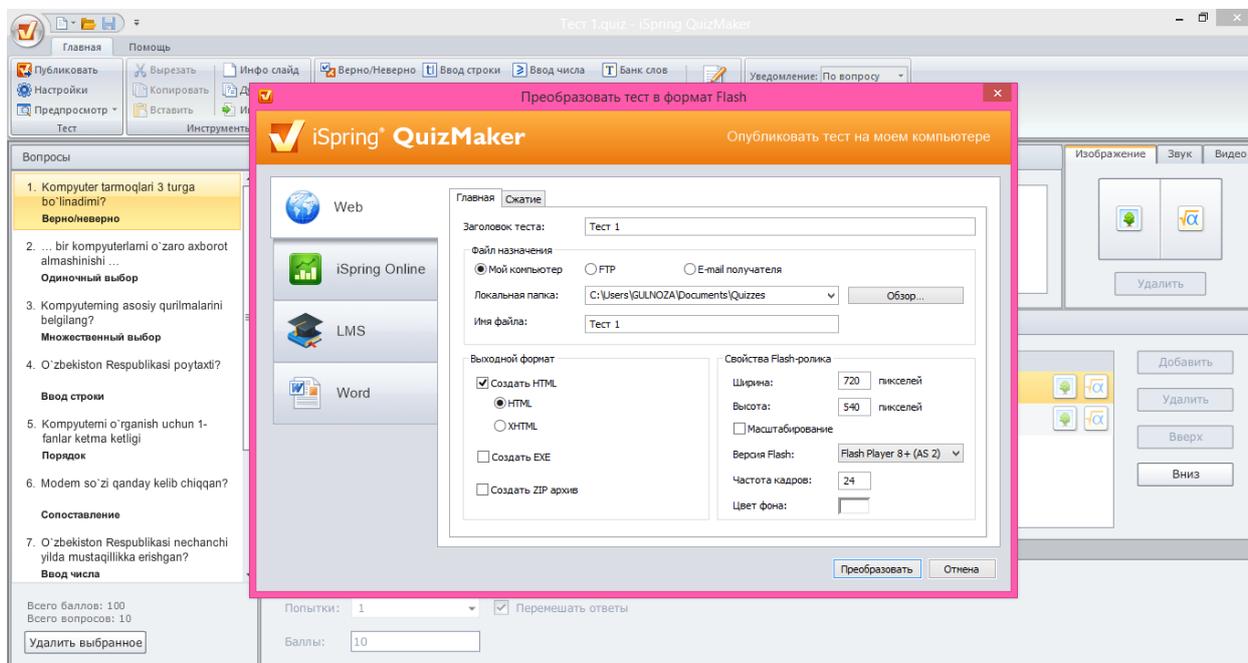
Saqlaganimizdan keyin testni tekshirish uchun uni boshqa ko`rinishda saqlaymiz.

Agar biz online tarzda saqlamoqchi bo`lsak unda quyidagi oynadan

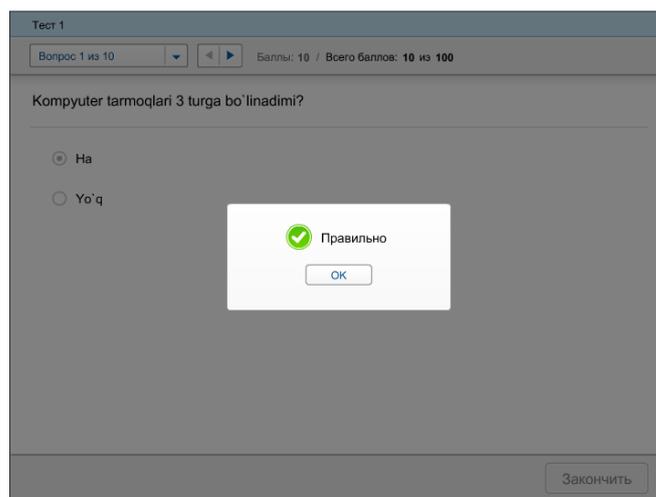
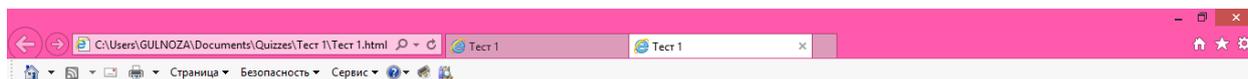

Web

ni tanlab saqlashni davom ettiramiz.

Va mana bunday ko`rinish hosil bo`ladi.

Bu oyna biz tayyorlagan testning tayyorligini bildiradi va uni foydalanuvchiga taqdim etsa bo`ladi.

Testni yana boshqa usulda Word usulida ham saqlash mumkin. Hozir shuni ko`rib chiqamiz.

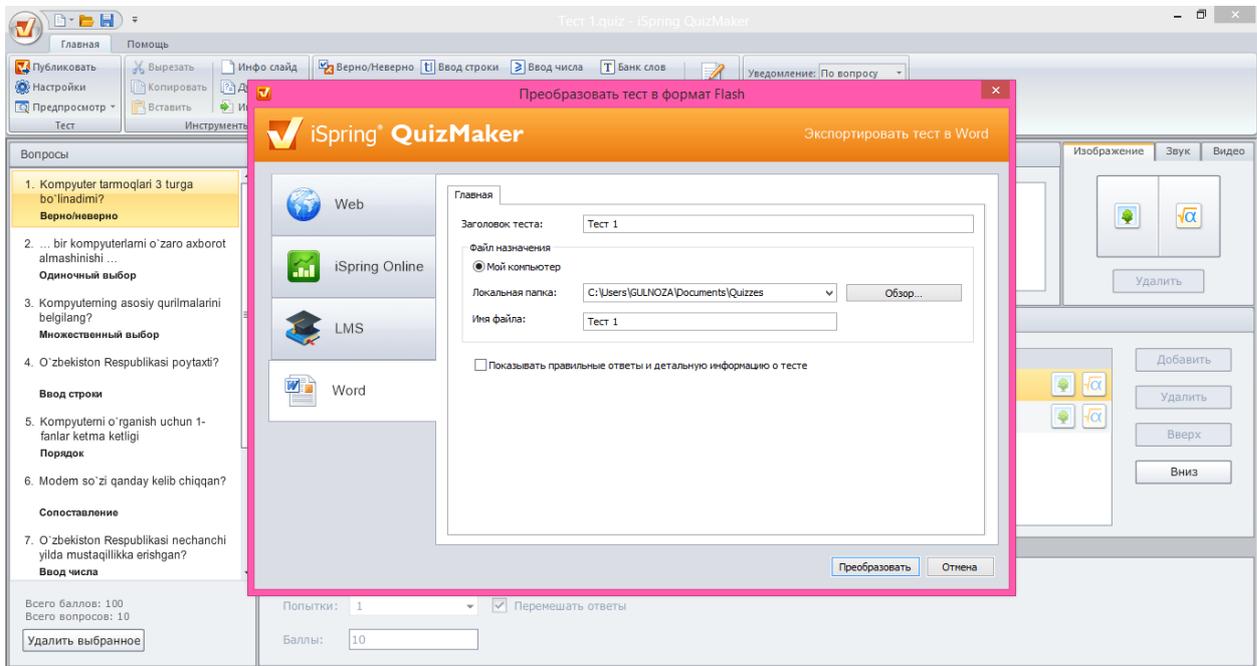
Buning uchun biz yana bu oynani ochib undan

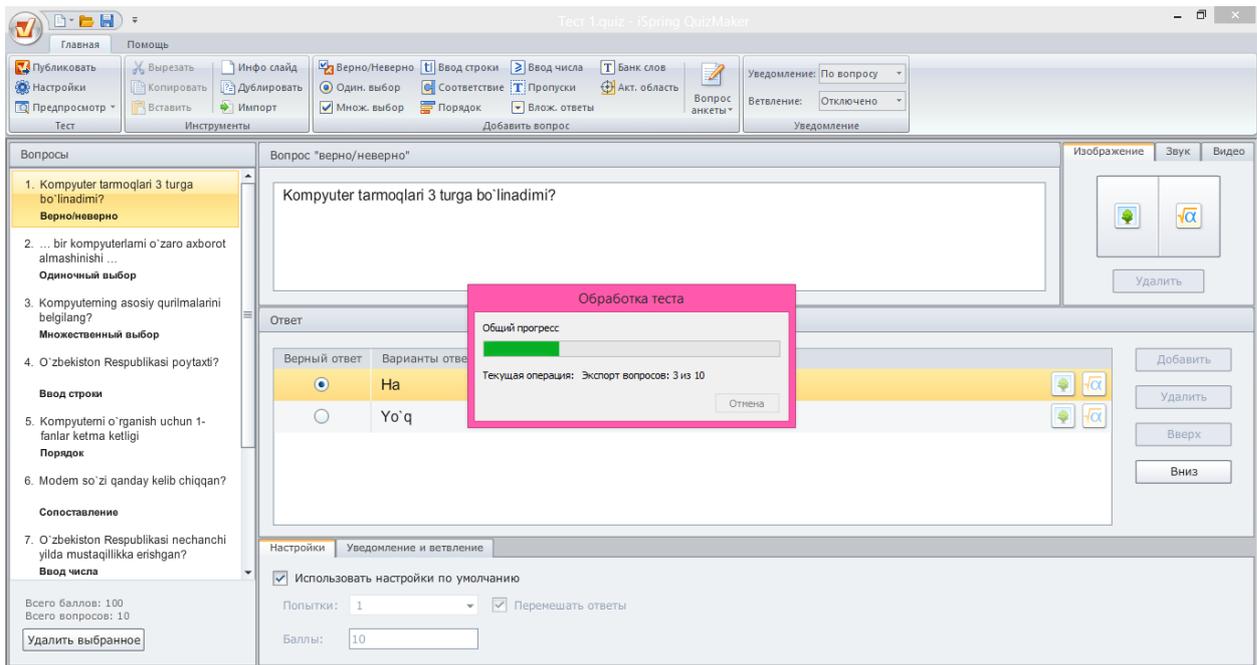
Word

ni

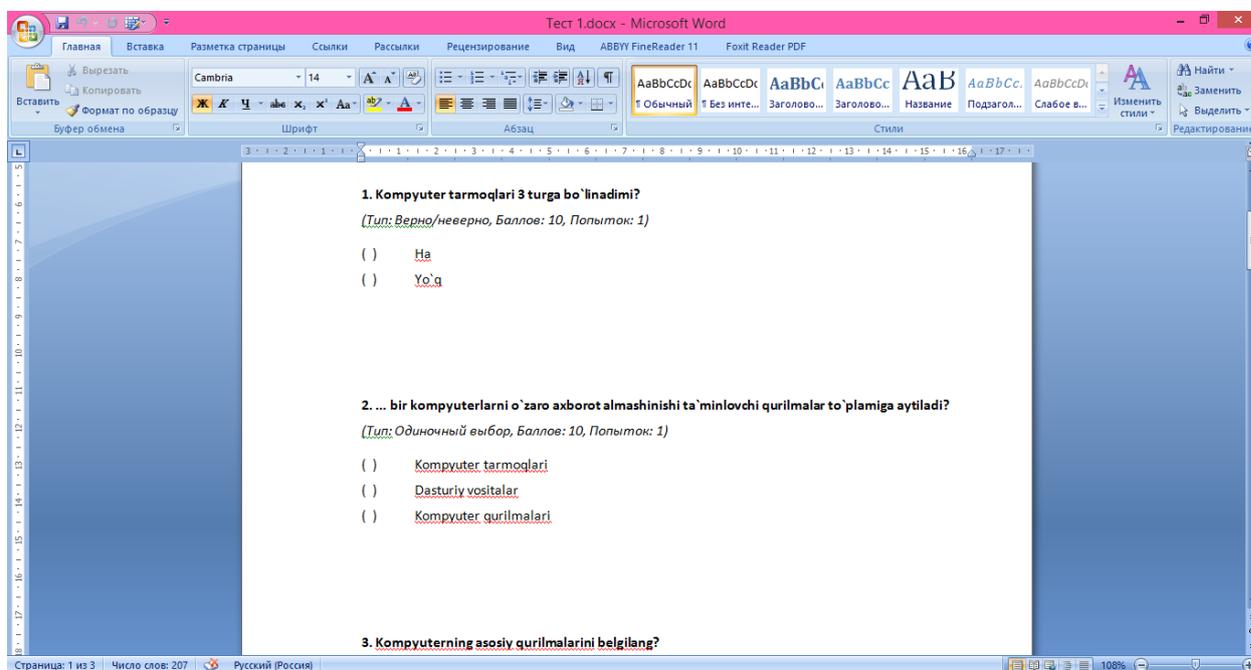
tanlaymiz va testni odatdagidek saqlaymiz.

Bu testni ham saqlagandan keyin mana bunday oynacha hosil bo`lsa u test saqlangan bo`ladi, aks holda xatolik yuz berib test ning saqlash jarayoni yakunlanmay qoladi

Saqlash jarayoni tugaganidan so`ng mana bunday ko`rinishga ega bo`ladi.

Shu tariqa testni saqlash jarayoni yakunlanadi. Hamma ma`lumotlar kiritib bo`lingandan so`ng test tayyor xolga keltiriladi va foydalanuvchiga taqdim etilsa ham bo`ladi.

Xulosa

Ushbu dastur bilan ishlashda shuni o`rgandimki iSpring dasturida test tuzishni o`rganish bo`ldi. **iSpring QuizMaker** bu dasturda men test tuzishni o`rgandim. Bunda 10 dan ortiq test turlari mavjud bo`lib ularning deyarli barchasini o`rganib chiqdim va test tuzishga erishdim. Bu dastur ko`plab imkoniyatlarga ega bo`lib, ulardan foydalanishda kerakli ma`lumotlarga ega bo`ldim. Bu dastur yordamida o`quv ilovalarini yaratib , o`quvchilarga qiziqarli darslarni tashkil etishda foydalanish mumkin. Buning natijasida o`quvchi va talabalar mustaqil bilimlar egallashi va amaliyotda ko`rishi mumkin.

iSpring dasturida ishlash unchalik qiyinchilik tug`dirmaydi, chunki menyular va uskunalar tanish vazifalari tushunarli. Yangi foydalanuvchilar uchun dasturda ishlash qiyinchilik tug`dirmaydi.

LABORATORIYA ISHINI BAJARISH UCHUN TALABALARGA BERILADIGAN TOPSHIRIQLAR:

1. *Informatika fanini asos qilib 10 min ga mo'ljallangan test joylashtiring;*
2. *Ispring dasturida tuzilgan testni *.swf, *.doc va *.html formatlarida saqlang;*
3. *Ispring dasturida rasm asosida test tuzing;*
4. *Ispring dasturida fanga oid moslik testini tuzing;*
5. *Faningizga oid bir nechta to'g'ri javobga asoslangan test tuzing;*
6. *Birorta fanni tanlang va uni asosida test tuzib vaqtini belgilang;*
7. *Multimediya ma'ruza uchun interaktiv testlar yarating;*
8. *IspringQuizMaker dasturida 9-sinf o'quvchilari uchun Informatika fanidan 11 turdagi test yarating;*
9. *IspringQuizMaker dasturida 8-sinf o'quvchilari uchun MS Excell mavzusida 11 turdagi test yarating;*
10. *IspringQuizMaker dasturida 8-sinf o'quvchilari uchun MS Access mavzusida 11 turdagi test yarating;*
11. *IspringQuizMaker dasturida 8-sinf o'quvchilari uchun MS Word mavzusida 11 turdagi test yarating;*
12. *IspringQuizMaker dasturida Kompyuter qurilmalari mavzusida 11 turdagi test yarating;*
13. *IspringQuizMaker dasturida Kompyuterning qo'shimcha qurilmalari mavzusida 11 turdagi test yarating;*
14. *IspringQuizMaker dasturida Shaxsiy Kompyuterning Protssesorlari markalari va ishlab chiqaruvchi firmalari mavzusida 11 turdagi test yarating;*
15. *IspringQuizMaker dasturida Printer qurilmalari mavzusida 11 turdagi test yarating;*
16. *IspringQuizMaker dasturida Scanner qurilmalari mavzusida 11 turdagi test yarating;*
17. *IspringQuizMaker dasturida AdobePhotoshop dasturi mavzusida 11 turdagi test yarating;*
18. *IspringQuizMaker dasturida Macromediya Flash dasturi mavzusida 11 turdagi test yarating;*
19. *IspringQuizMaker dasturida C++ Dasturlash tilini o'rganish mavzusida 11 turdagi test yarating;*
20. *IspringQuizMaker dasturida Algoritmlar tuzish mavzusida 11 turdagi test yarating.*

3-MAVZU: WEBSOFT COURSE LAB YORDAMIDA MA'RUZALAR UCHUN O'QUV MULTIMEDIALI ILOVALAR YARATISH

(4 soat)

Ishning maqsadi: WebSoft Course Lab dasturi yordamida ma'ruza darslari uchun o'quv multimedialil ilovalar yaratish va dastur bilan tanishishdan iborat.

Masalaning qo'yilishi: Multimedialil ma'ruza uchun WebSoft Course Lab dasturi yordamida o'quv ilovalari yaratish.

Ishni bajarish tartibi:

CourseLab— bu Internet tizimida, masofaviy ta'lim tizimlarida, kompakt disk yoki boshqa har qanday saqlash qurilmalarida ishlatish uchun mo'ljallangan interaktiv ta'lim materiallari (elektron darsliklar) tayyorlash uchun mo'ljallangan kuchli va ishlatish oson bo'lgan dasturiy vositadir.

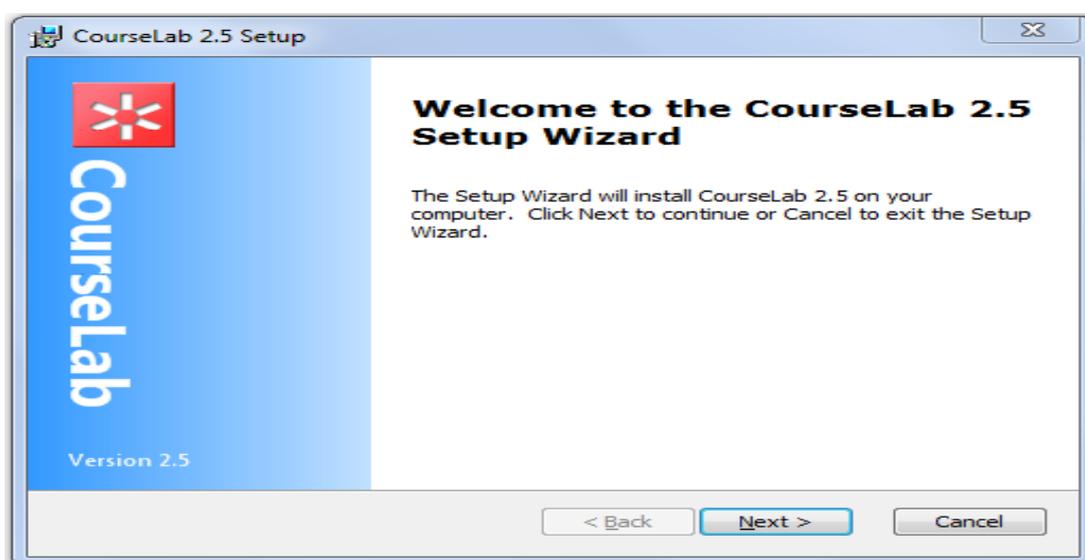
CourseLabning asosiy imkoniyatlari:

- ✓ WYSIWYG tizimida ko'rish va natijalarni olish mumkin bo'lgan ta'lim materiallarini yaratish va tahrir qilish.
- ✓ Tuzuvchidan HTML yoki boshqa dasturlash tillarini bilishni talab qilmaydi.
- ✓ Obyektiv yondashish har qanday murakkablikdagi ta'lim materiallarini yaratish imkonini beradi.
- ✓ Ssenariylardan foydalanish murakkab ko'p «Obyekt»li bog'liqliklarni yaratishni osonlashtiradi.
- ✓ Testlarni avtomatik yaratish mexanizmiga ega.
- ✓ Ochiq obyektiv interfeys obyekt va shablonlar kutubxonasi va foydalanuvchi yaratgan kutubxonalarni osonlikcha kengaytirish imkonini beradi.
- ✓ Obyektlar animatsiyasi mexanizmiga ega.
- ✓ Ta'lim kurslariga har qanday Rich-medianing har qanday turini — Macromedia®Flash®, Shockwave®, Java® va har qanday formatdagi video-formatdagi fayllarni joylashtirish imkonini beradi.
- ✓ Musiqiy ketma-ketlik joylashtirish va sinxronlashning oson mexanizmlari.
- ✓ Microsoft®PowerPoint® formatidagi taqdimotlarni o'quv materialiga joylashtirish imkoniyati.
- ✓ Har xil dasturiy ta'minotlarning simulyasiyalarini yaratish imkonini beruvchi ekranni suratga olish mexanizmiga ega.
- ✓ Amallarni izohlashning oson tiliga ega.

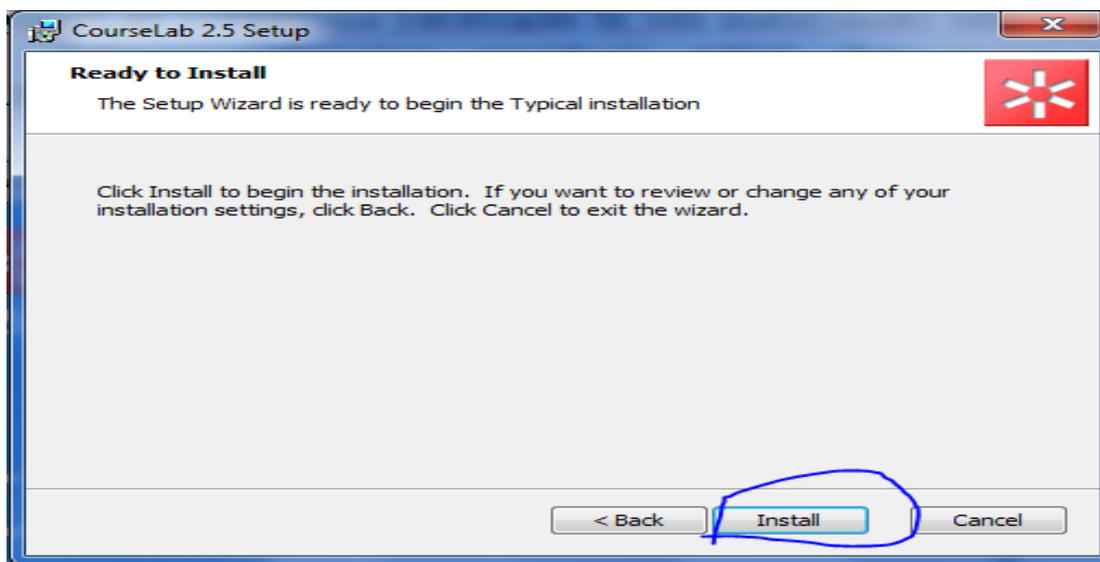
- ✓ Malakali foydalanuvchiga dastur fayllarini fayllarining xususiyatlariga to'g'ridan-to'g'ri JavaScript-kirish imkonini beradi.
- ✓ Elektron ta'lim kurslarini ko'rish uchun Javaning bo'lishi talab qilinmaydi.
- beradi.
- ✓ CourseLab yordamida yaratilgan ta'lim materiallari ishlatilish turiga qarab, elektron ta'limning quyidagi: AICC (<http://www.aicc.org>), SCORM 1.2 (<http://www.adlnet.org>) standartlariga mos keladi.

CourseLab dasturini kompyuterga o'rnatish ketma- ketligi quyidagilardan iborat:

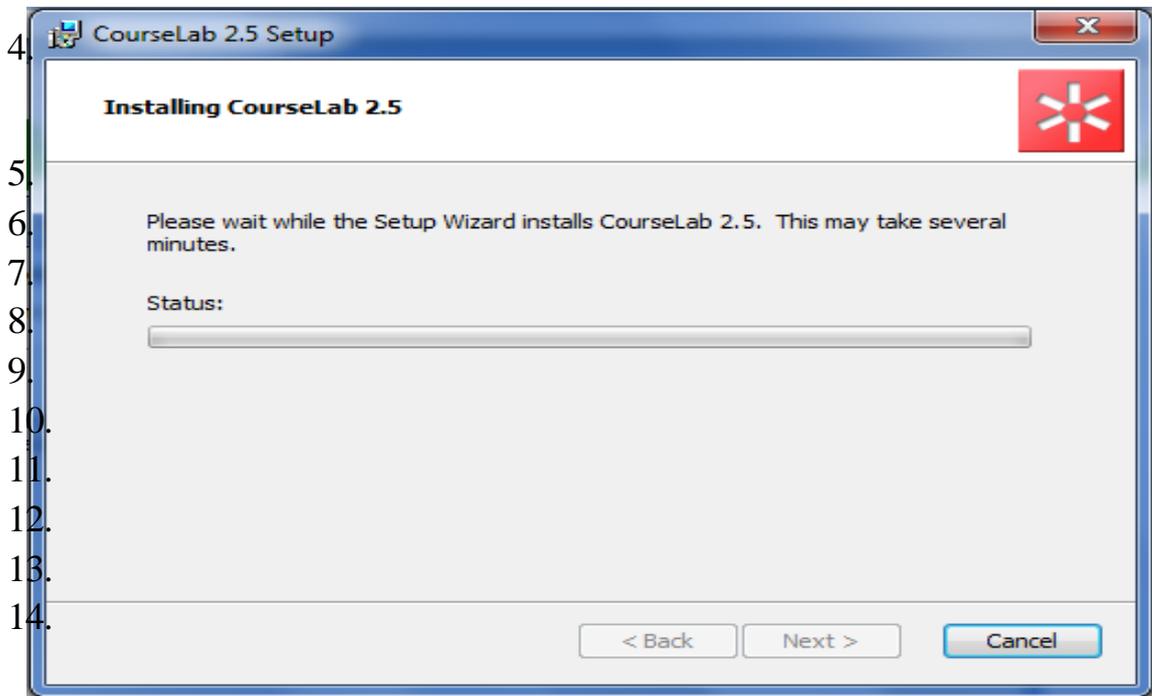
1. Dasturni kompyuterga yuklab olamiz va Setup oynasini ochamiz. Natijada quyidagi oyna ochiladi. Oynadan NEXT tugmasi bosiladi.

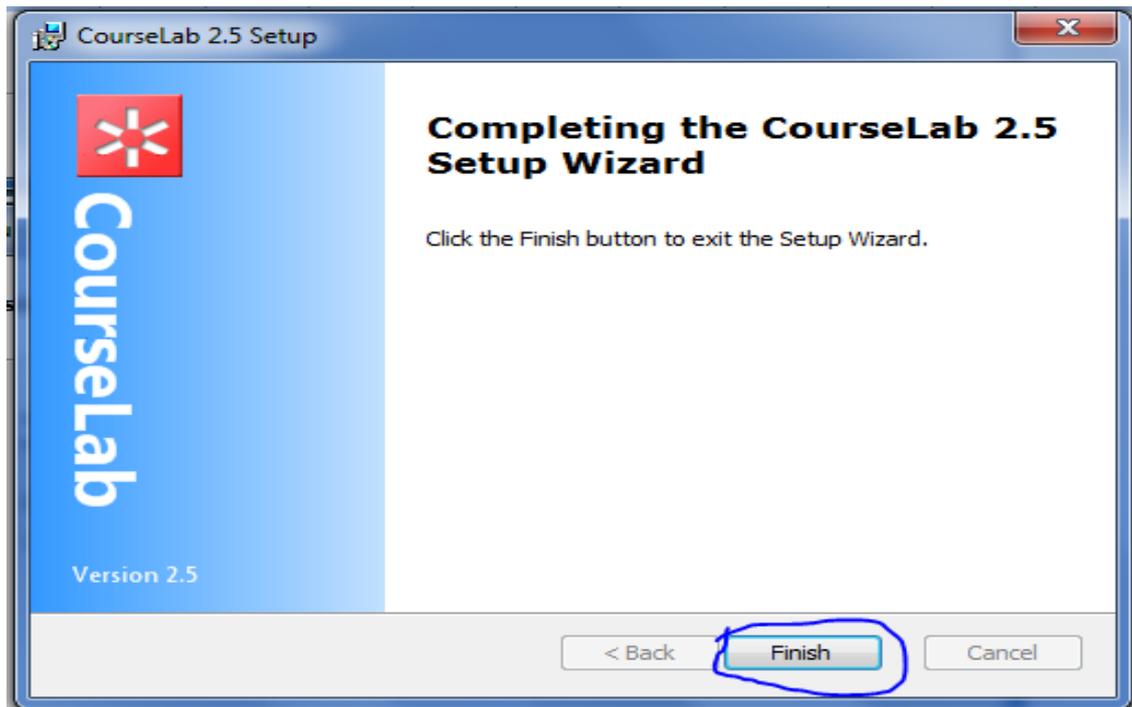
2. Keyingi qadamda Install tugmasi tanlanadi.

3. Keyingi ketma-ketlik bu dasturning yuklanish jarayoninig boshlanishi.

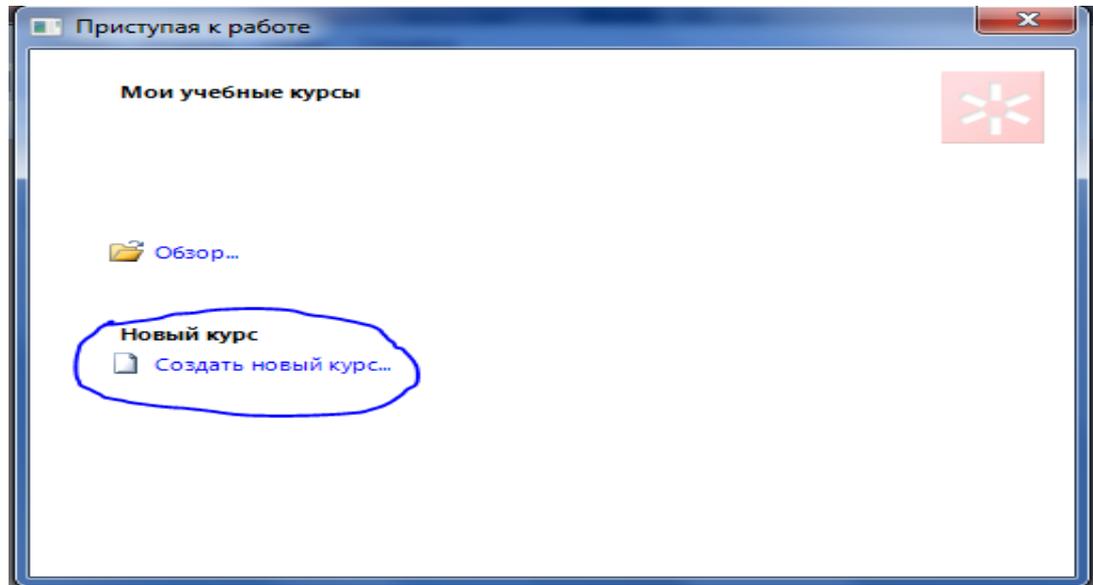
Dastur tekshirib bo'lingandan keyin kompyuterga yuklanadi. Keying oynada dastur yuklanganligi haqida xabar beradi va Finish tugmasi bosiladi.

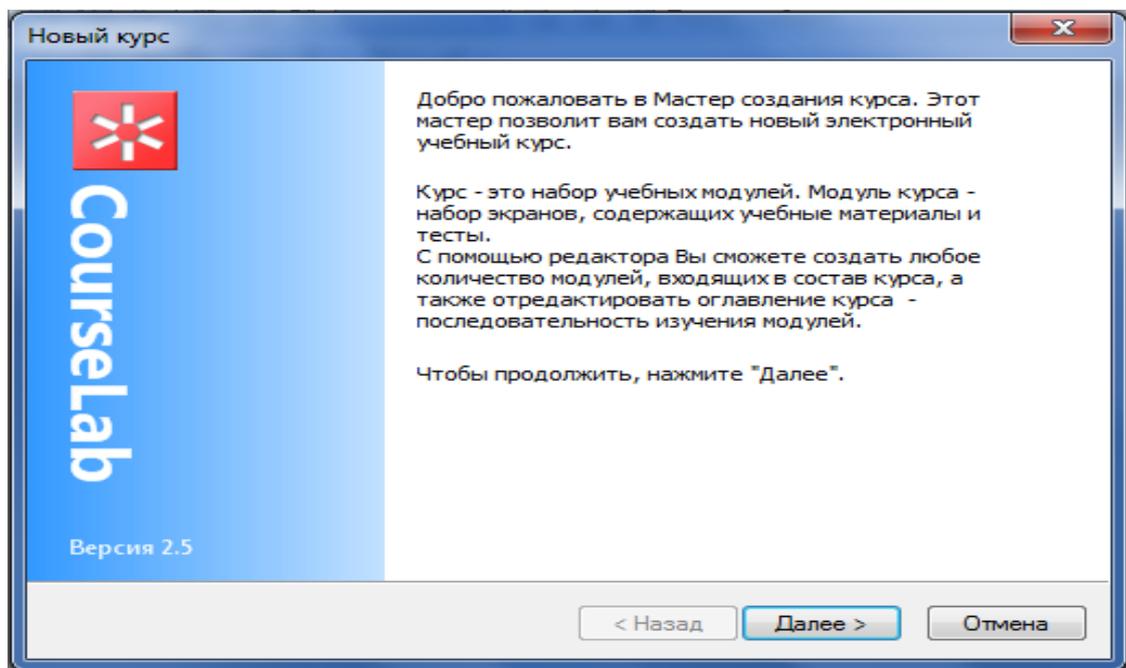

Dastur kompyuterga o'rnatilgan keyin ishchi oynada yorlig'i paydo

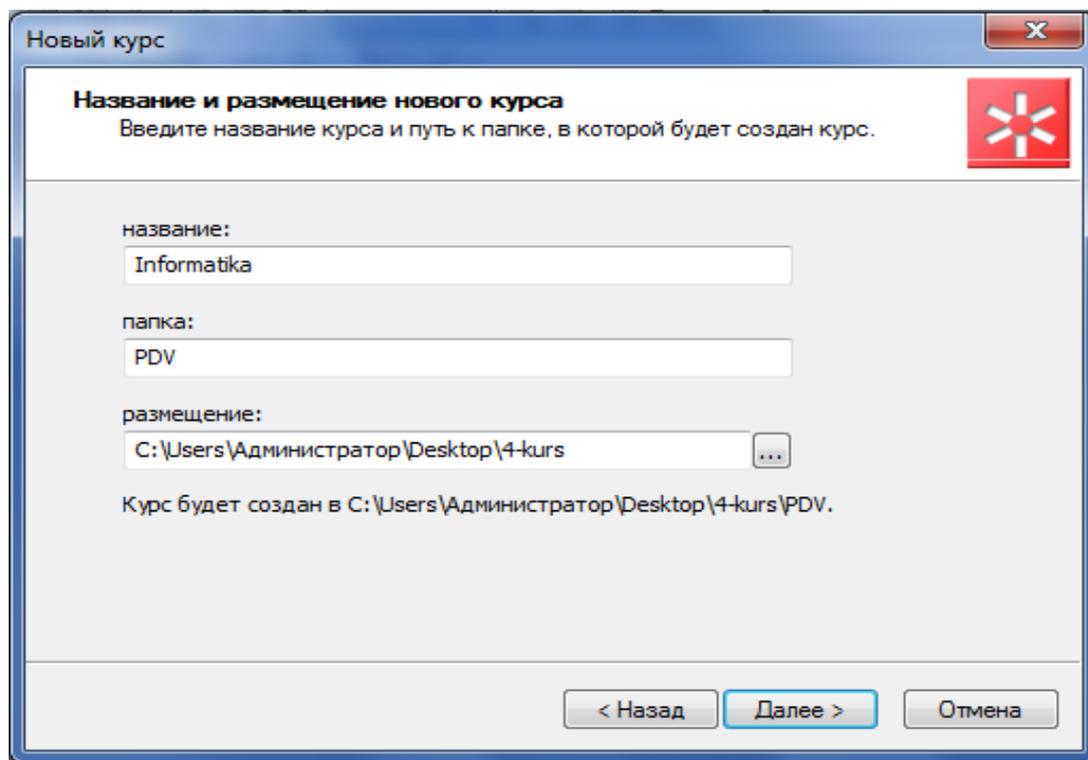
bo'ladi. Dasturga kirganda bizga quyidagi oyna ochiladi. Biz oynadan yangi kurs yoki oldin yaratilgan kurslardan birortasini tanlab ishlashimiz mumkin. biz yangi kurs uchun oyna yaratamiz. , buning uchun belgilangan bandni tanlaymiz.

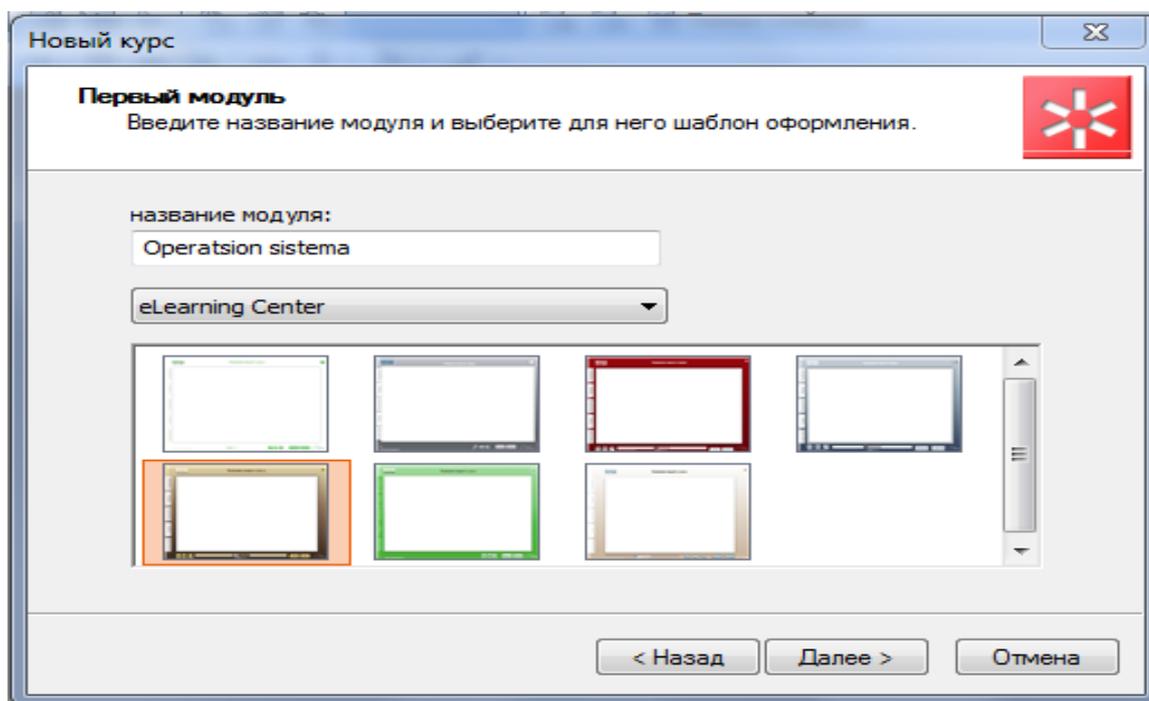
Keyingi oynada esa dasturga kirganimiz uchun bizni tabriklaydi va kurs haqida ma'lumot taqdim etadi. Далее tugmasi tanlanadi.

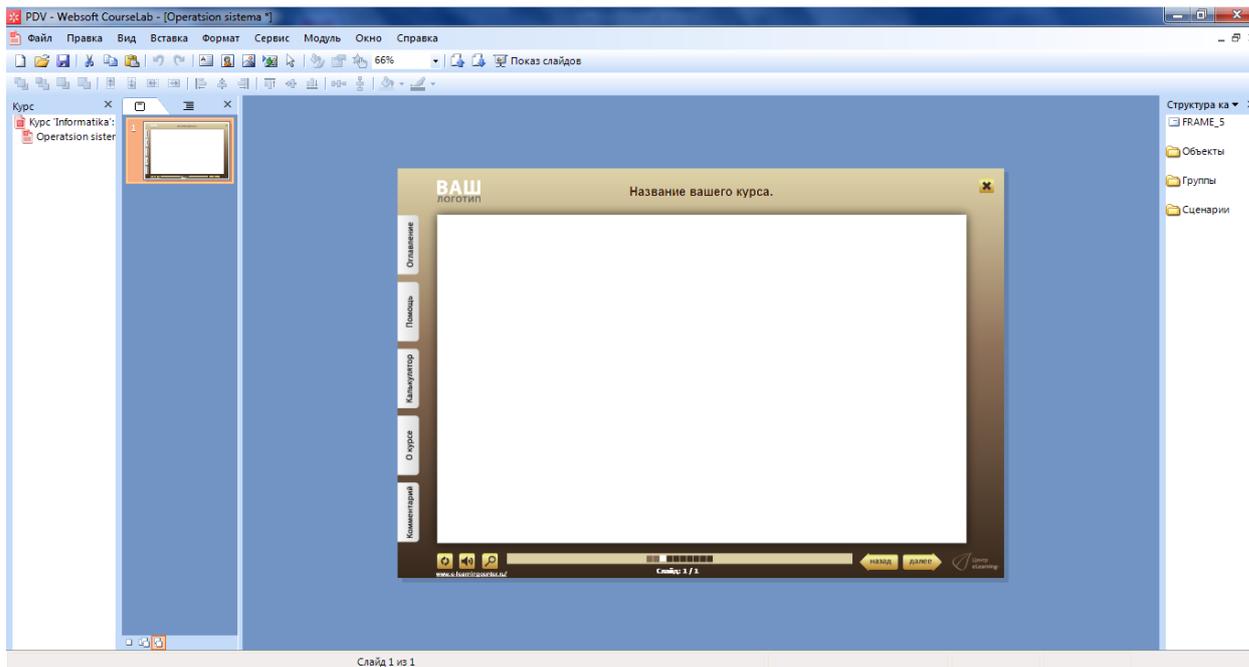
Keyingi oynada foydalanuvchi yaratayotgan kurs uchun papkaga nom, kurs uchun nom va saqlash uchun manzilni kiritadi. Далее tugmasi bosiladi.

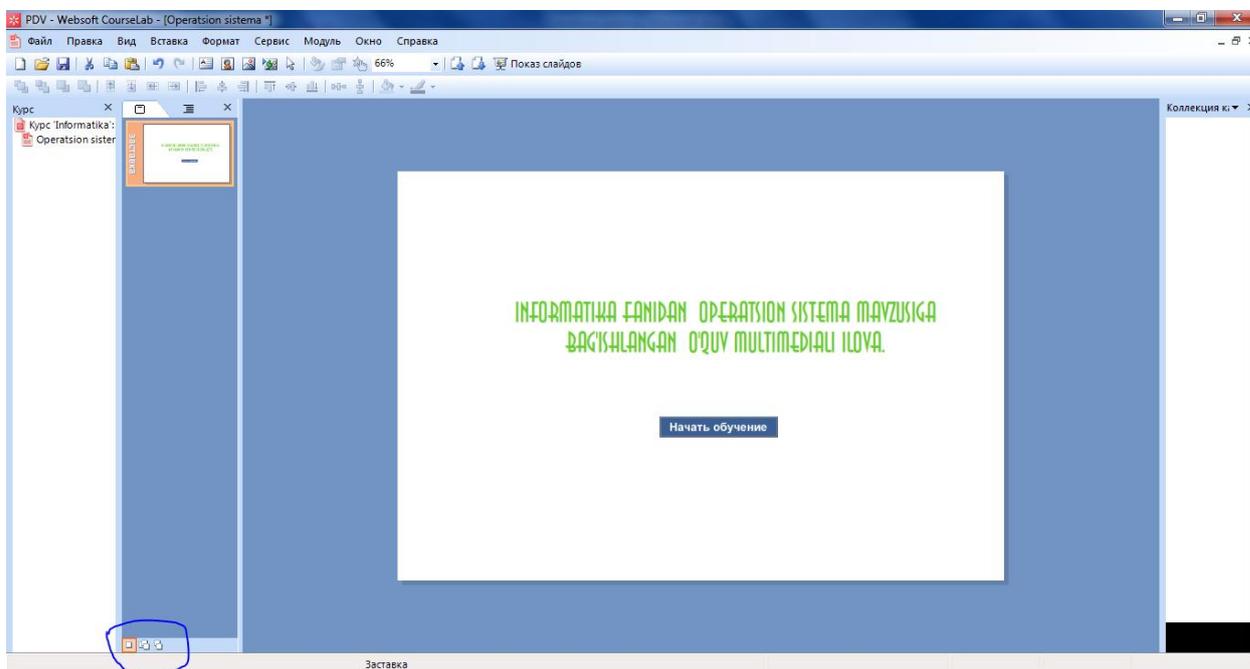
Bu oynada esa kurs uchun shablon tanlanadi va Далее tugmasi bosiladi.

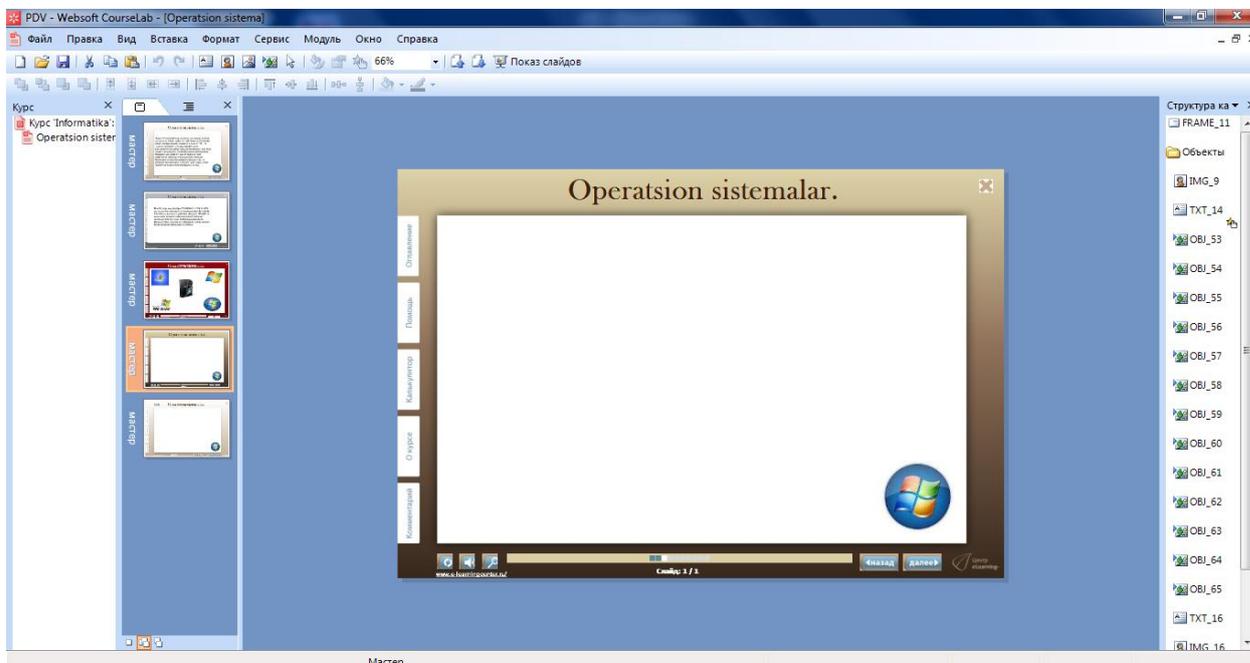
Natijada bizga dastur interfeysi ko'rinadi. Dastur interfeysi ishchi oyna, menyular satri, uskunalar paneli va masalalar satridan iborat.

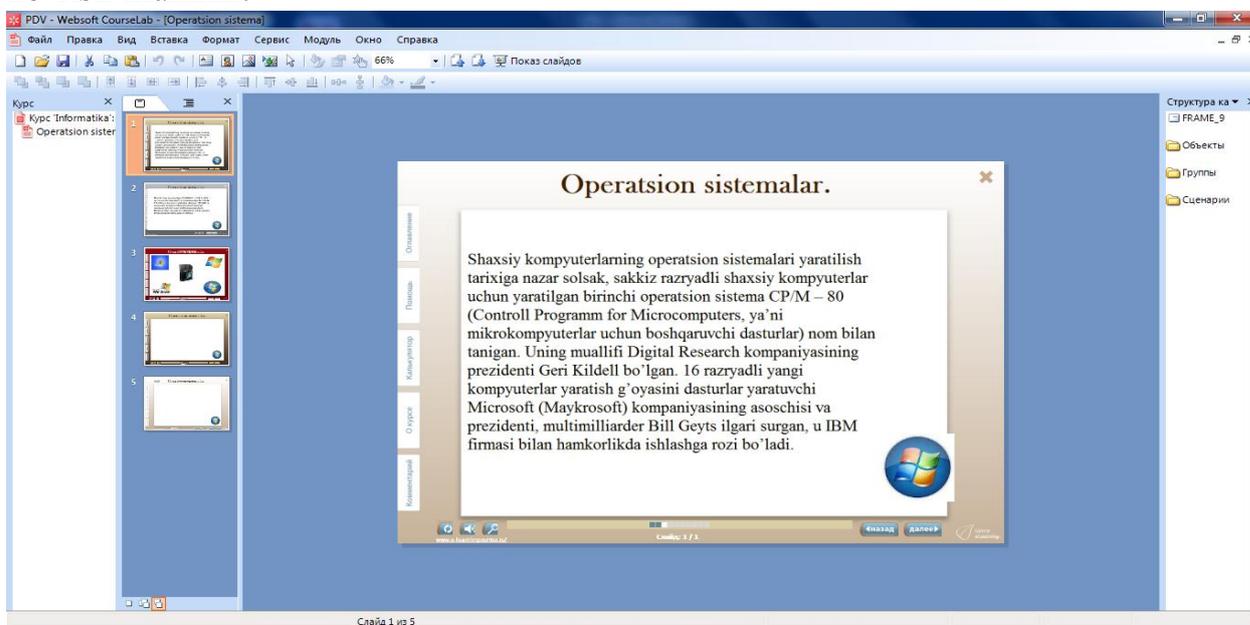
Yaratayotgan kursimizning birinchi betida kurs nomi keltirilgan bo'ladi. Belgilangan sohada uchta tugma berilgan bo'lib, Заставка tugmasi bunda kursning birinchi betini ko'rish mumkin.

Keyingi tugma Мастер tugmasi bo'lib yaratilgan masterlar ko'riladi va ular ustida ishlar bajariladi

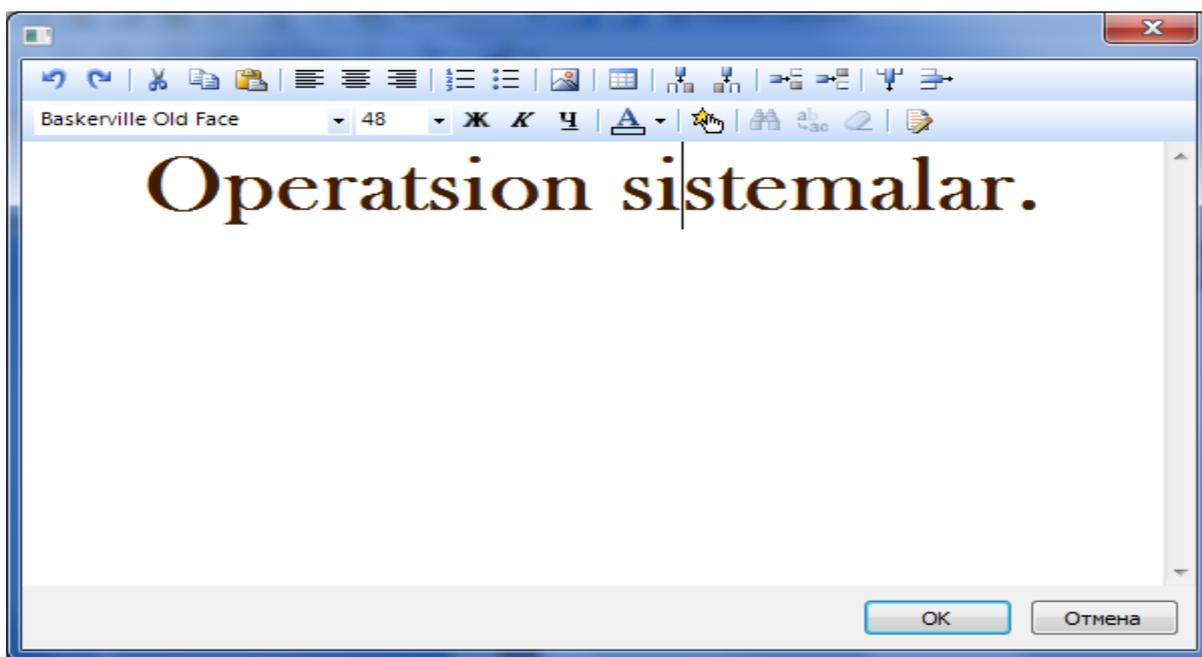
.Uchinchi tugmasi bu Обичный tugmasi bo'lib odatdagi kursning varaqlarini ko'rish mumkin.

Biz o'zimizga dasturga kirishda master tanlab olgan edik. Mastering ko'rinishi quyidagicha:

Biz yozuvlarni o'zgartirishimiz uchun o'sha yozuv ustiga ikki marta bosiladi va natijada quyidagi oyna ochiladi.

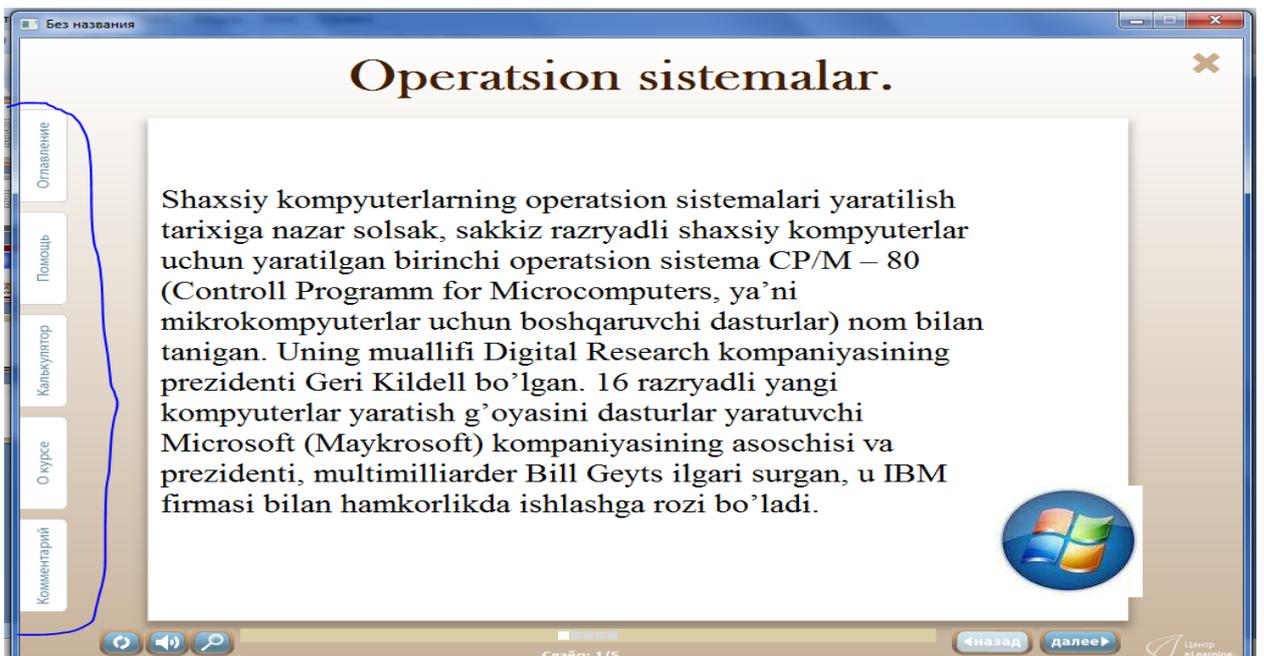

Bu muloqot oynasida biz yozuv shaklini, o'lchamini, rangini, joylashish holatini o'zgartirishimiz, yangi yozuv qo'shishimiz yoki o'chirib tashlashimiz mumkin. O'zgartirishlar bajarilib bo'lingandan keyin OK tugmasi bosiladi.

Masterga yangi yozuv maydoni qo'shish uchun tugmasidan foydalaniladi.

Biz tanlagan shablonda qo' shimcha tugmalar keltirilgan.

Без названия

Operatsion sistemalar.

Оглавление

- Без названия

Operatsion sistemalari yaratilish dli shaxsiy kompyuterlar n sistema CP/M – 80 puters, ya'ni uvchi dasturlar) nom bilan search kompaniyasining razryadli yangi sturlar yaratuvchi asining asoschisi va yts ilgari surgan, u IBM a rozi bo'ladi.

Слайд: 1/5

Центр eLearning

Без названия

Operatsion sistemalar.

Помощь

Operatsion sistemalari yaratilish shaxsiy kompyuterlar sistema CP/M – 80 ers, ya'ni uvchi dasturlar) nom bilan search kompaniyasining razryadli yangi sturlar yaratuvchi asining asoschisi va yts ilgari surgan, u IBM a rozi bo'ladi.

Слайд: 1/5

Центр eLearning

Без названия

Operatsion sistemalar.

Калькулятор

on sistemalari yaratilish
dli shaxsiy kompyuterlar
n sistema CP/M – 80
puters, ya'ni
hi dasturlar) nom bilan
ch kompaniyasining
ryadli yangi
sturlar yaratuvchi
asining asoschisi va
yts ilgari surgan, u IBM
a rozi bo'ladi.

www.e-learningcenter.ru

Слайд: 1/5

←назад далее→

Центр eLearning

Без названия

Operatsion sistemalar.

О курсе

on sistemalari yaratilish
dli shaxsiy kompyuterlar
n sistema CP/M – 80
puters, ya'ni
uvchi dasturlar) nom bilan
search kompaniyasining
razryadli yangi
sturlar yaratuvchi
ing asoschisi va
lgari surgan, u IBM
rozi bo'ladi.

www.e-learningcenter.ru

Слайд: 1/5

←назад далее→

Центр eLearning

Operatsion sistemalar.

on sistemalari yaratilish dli shaxsiy kompyuterlar n sistema CP/M – 80 puters, ya'ni uvchi dasturlar) nom bilan search kompaniyasining razryadli yangi sturlar yaratuvchi asining asoschisi va yts ilgari surgan, u IBM a rozi bo'ladi.

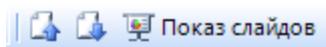
www.e-learningcenter.ru

Слайд: 1/5

Bu tugmalarga o'zimiz matnlar kiritishimiz, o'zgartirishlar kiritishimiz mumkin.

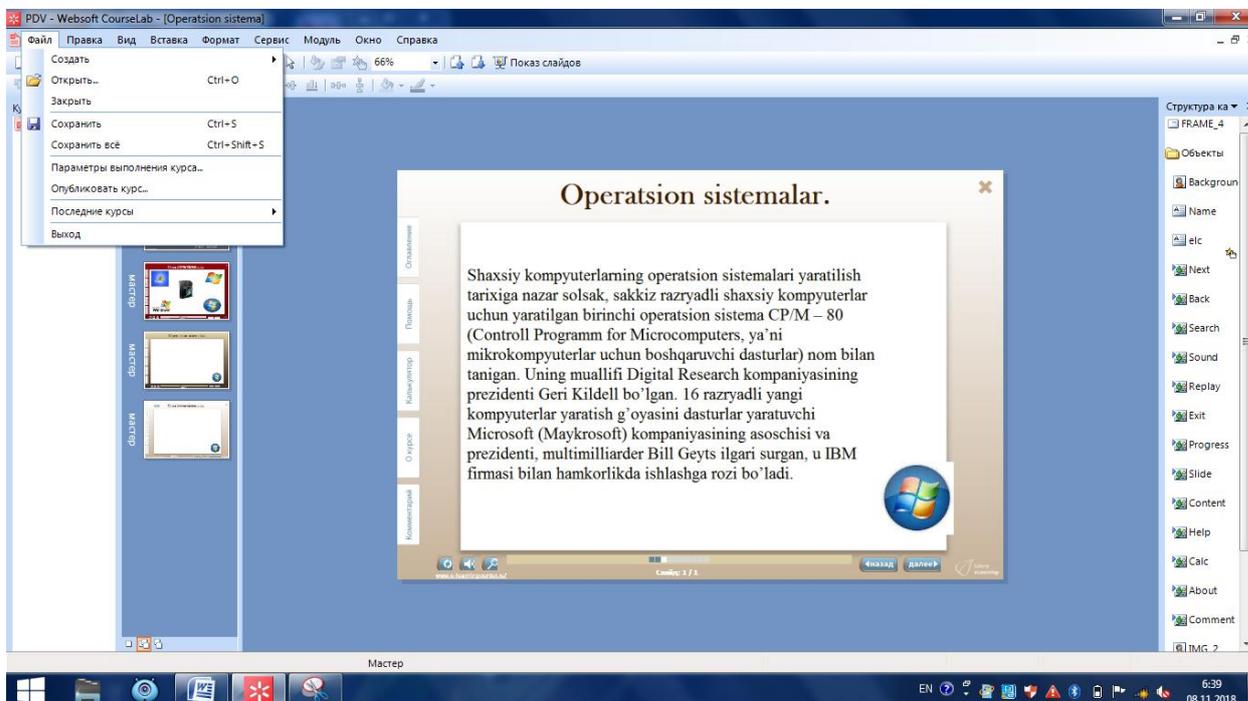
Biz kursimizga tayyor rasmlar yoki animatsiya va video roliklar o'rnatishimiz mumkin. buning uchun tugmalaridan biri tanlanadi.

Dastur Kutubxonasida master uchun turli xil obyektlar tanlash mumkin.

menyulari bilan biz tayyorlagan maaterlarimizni ko'rishimiz mumkin.

Tayyor kursimizni quyidagi ketma-ketlik bilan saqlaymiz.

Yoki uskunalar panelidan tugmasi bilan saqlab qo'yish mumkin.

Xulosa

Men bu laboratoriya ishini tayyorlash davomida Course Lab dasturini o'rnatishni, dasturda ishlashni va interaktiv o'quv ilovalarini yaratishni o'rgandim. **CourseLab** dasturi yordamida o'quv ilovasi yaratib uni animatsiya va rasmlar bilan to'ldirishni o'rgandim.

Bu dastur yordamida o'quv ilovalarini yaratib, o'quvchilarga qiziqarli darslarni tashkil etishda foydalanish mumkin. Buning natijasida o'quvchi va talabalar mustaqil bilimlar egallashi va amaliyotda ko'rishi mumkin.

CourseLab dasturida ishlash unchalik qiyinchilik tug'dirmaydi, chunki menyular va uskunalar tanish vazifalari tushunarli. Yangi foydalanuvchilar uchun dasturda ishlash qiyinchilik tug'dirmaydi.

LABORATORIYA ISHINI BAJARISH UCHUN TALABALARGA BERILADIGAN TOPSHIRIQLAR:

- 1. CourseLab dasturida laboratoriya ishlarinigizni natijasi bilan birgalikda joylashtiring;*
- 2. Guruhingiz haqidagi ma'lumotlarni dasturga joylashtiring;*
- 3. CourseLab dasturidan foydalanib fanning majmuasini yarating;*
- 4. CourseLab dasturidan foydalanib multimediali majmua yarating;*
- 5. CourseLab dasturida video o'quv kursini yarating;*
- 6. CourseLab dasturidan foydalanib taqdimot yarating;*
- 7. CourseLab dasturidan foydalanib multimedia vositalari bilan tanishtiradigan o'quv qo'llanma yarating;*
- 8. CourseLab dasturidan foydalanib PDV fanidan laboratoriya ishlarini joylashtiring;*
- 9. CourseLab dasturidan foydalanib photoshop dasturi haqidagi ma'lumotlarni joylashtiring;*
- 10. CourseLab dasturidan foydalanib "Inovatsion texnologiyalar" mavzusida taqdimot yarating;*
- 11. CourseLab dasturidan foydalanib Kompyuter qurilmalari mavzusida slayd shou yarating;*
- 12. CourseLab muxitida electron o'quv uslubiy majmuani yarating;*
- 13. CourseLab dasturidan foydalanib CorelDraw dasturi haqidagi ma'lumotlarni joylashtiring;*
- 14. CourseLab dasturidan foydalanib "MS Excell" mavzusida taqdimot yarating;*
- 15. CourseLab dasturidan foydalanib Printer qurilmalari mavzusida slayd shou yarating;*
- 16. CourseLab dasturidan foydalanib HotPototoe dasturi haqidagi ma'lumotlarni joylashtiring;*
- 17. CourseLab dasturidan foydalanib "Masofali o'quv kurslari" mavzusida taqdimot yarating;*
- 18. CourseLab dasturidan foydalanib Scanner qurilmalari mavzusida slayd shou yarating;*
- 19. CourseLab dasturidan foydalanib Camtasia Studiya dasturi haqidagi ma'lumotlarni joylashtiring;*
- 20. CourseLab dasturidan foydalanib "Qidiruv tizimlari" mavzusida taqdimot yarating.*

4-MAVZU: MY TEST DASTURI YORDAMIDA INTERAKTIV TESTLAR YARATISH. (4 soat)

Ishning maqsadi: My Test yordamida testlar hosil qilish.

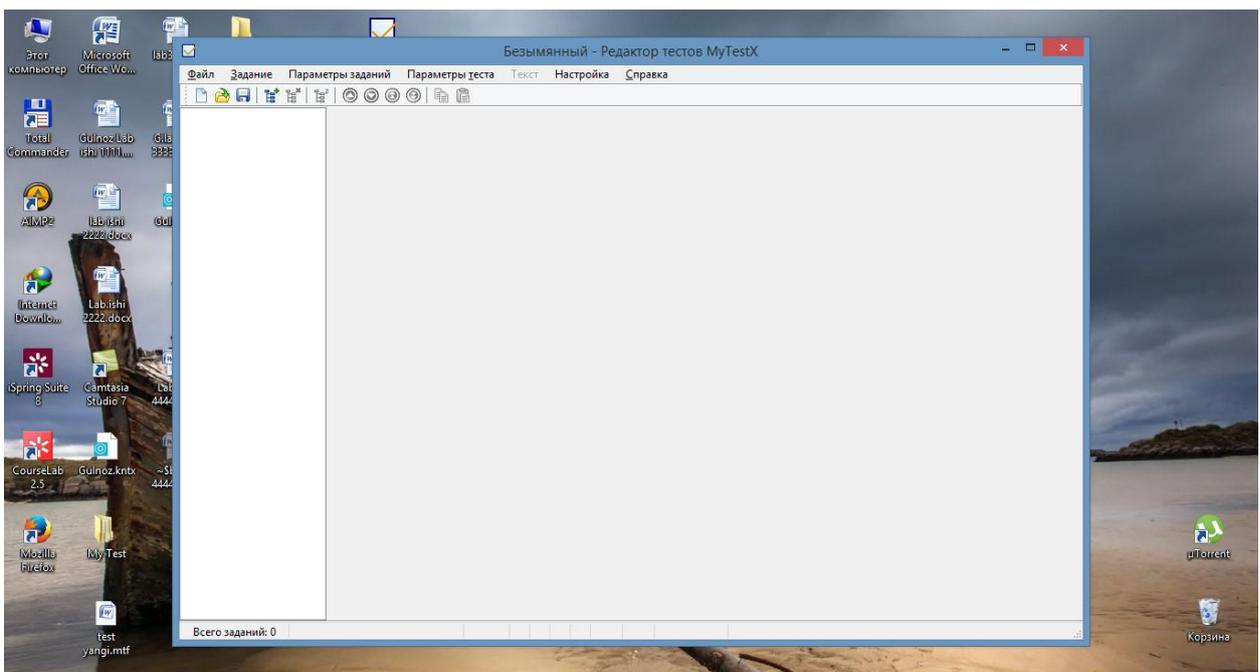
Masalaning qo`yilishi: Interaktiv testlar tuzing.

Ishni bajarish tartibi:

Birinchi bo`lib biz dasturni ishga tushirib olishimiz kerak bo`ladi. Buning uchun biz test tayyolashimiz uchun dan **My Test** papkasini

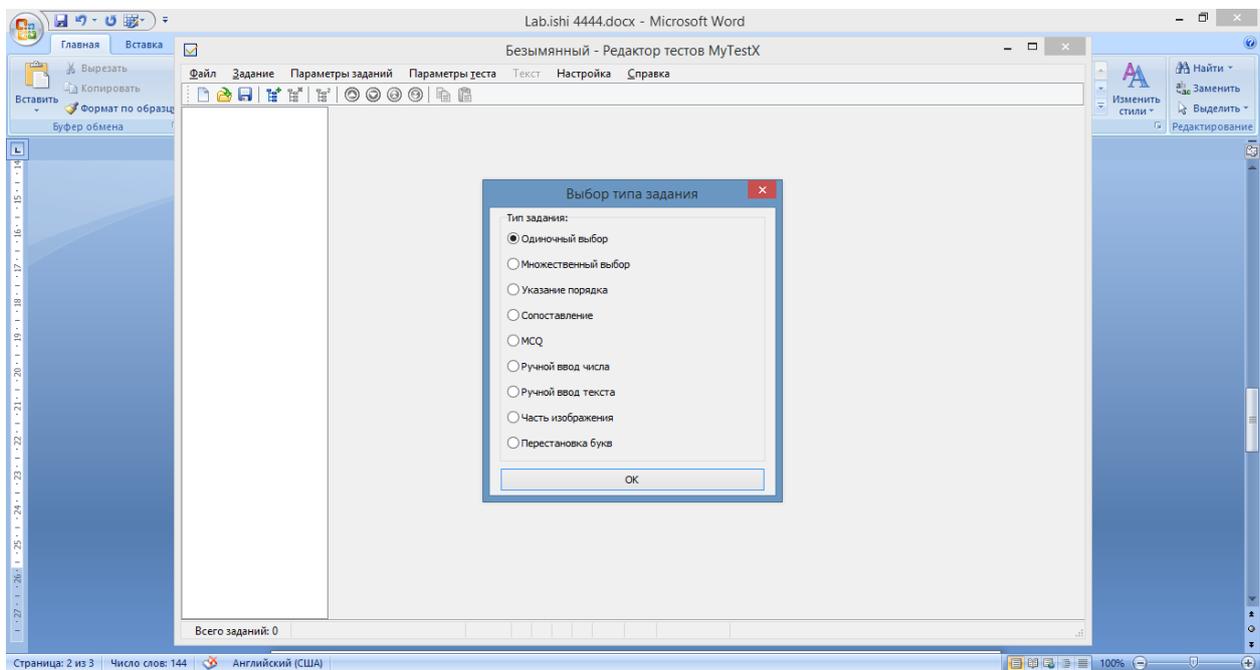
ochib undab tanlab olamiz va dasturga kiramiz.

Undan so`ng esa test tuzishga tayyorlanamiz. Buning uchun bu bo`linga kirsak quyidagi oyna hosil bo`ladi.

Bu oynani hosil qilib olganimizdan keyin savollarni yozamiz. Buning uchun bu oynaning menyular panelidan ni tanlaymiz va bosamiz.

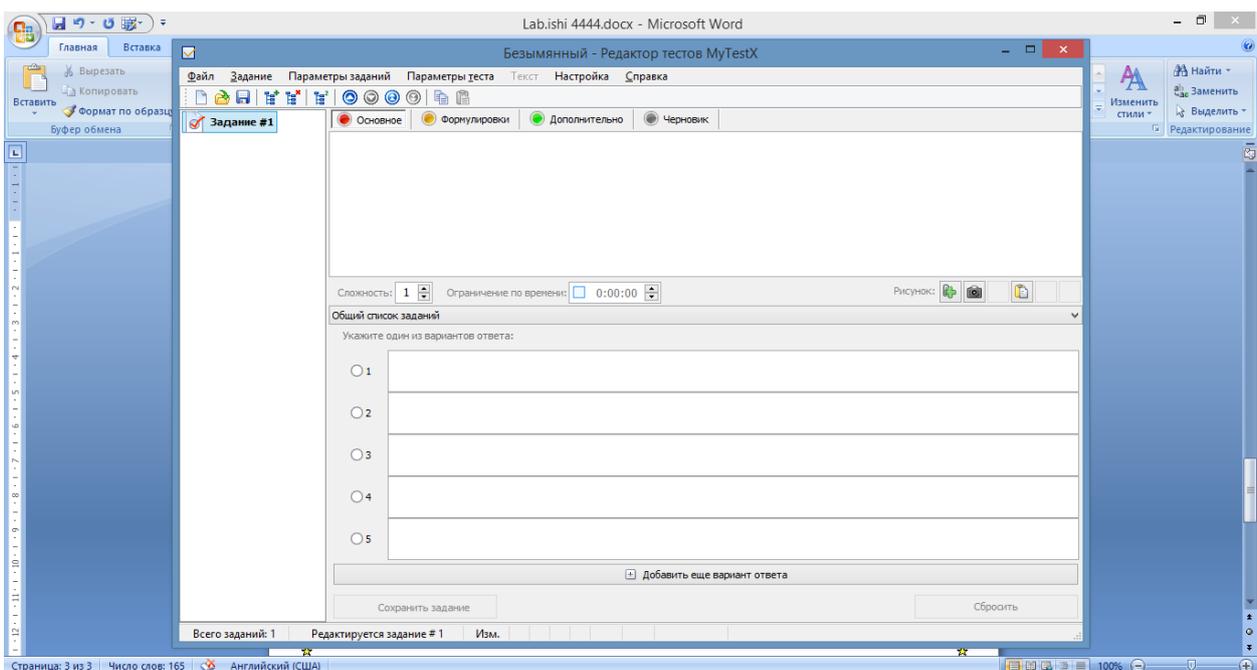
Bosilgandan keyin mana bunday oyna hosil bo`ladi.

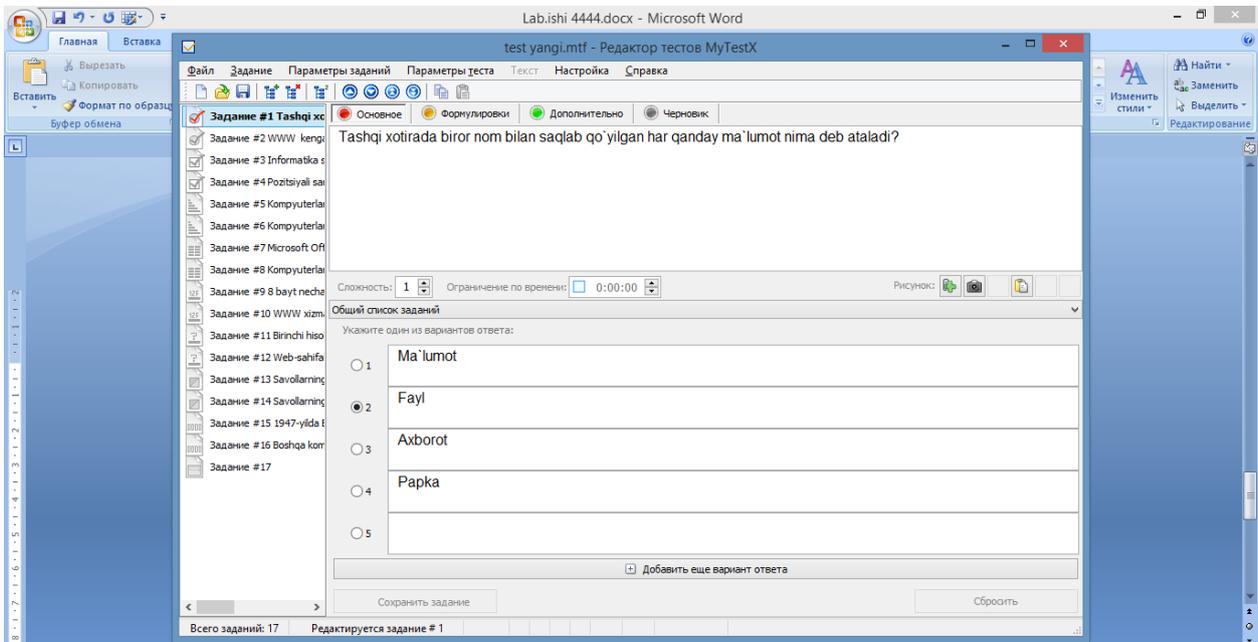
Bu oynadan biz **9 ta** test turini ko`rishimiz mumkin bo`ladi. Ulardan birinchisini tanlab savol yozamiz. Uni tanlaganimizda quyidagi oyna hosil bo`ladi.

Bu oynada hali savol yozilmagan ko`rinishi savol bilan birdagiga javobni ham kiritamiz. Savol va javob yozilib bo`lingandan so`ng mana bunday ko`rinishda bo`ladi. Bunda javoblarni to`g`ri belgilab olamiz agar javoblarni noto`g`ri belgilasak test tuzulib bo`lgandan so`ng foydalanuvchiga topshirilgan paytda xato javob chiqarishi mumkin.

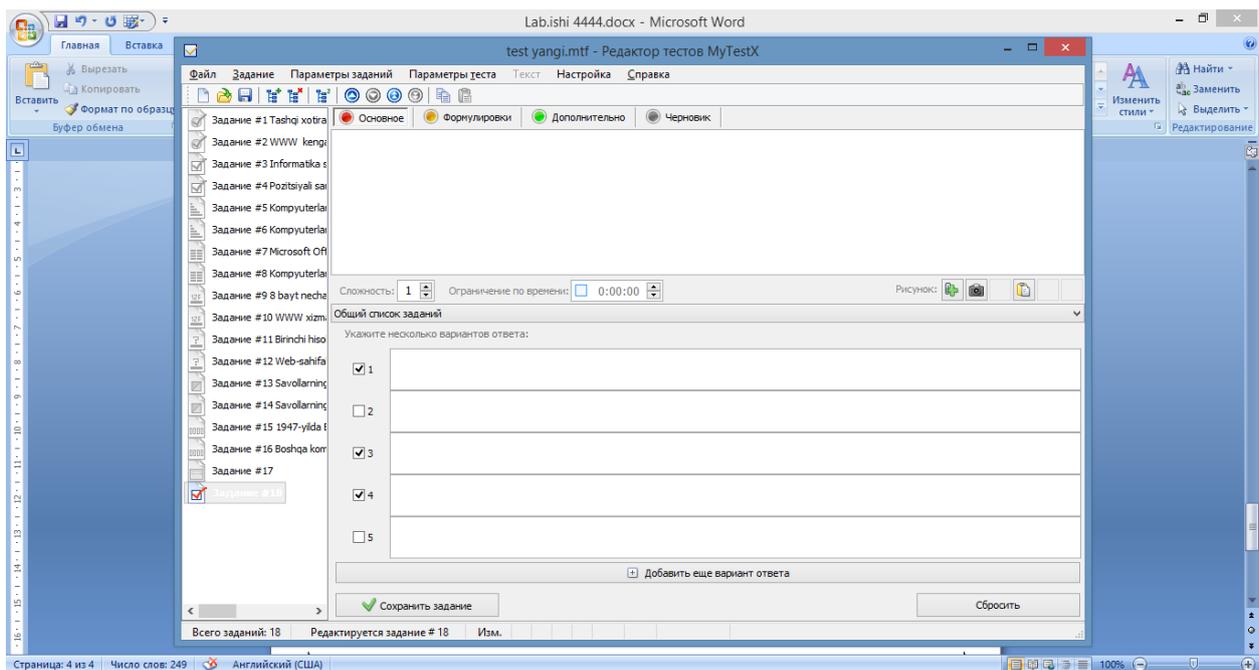
Bu testni tuzayotgan paytda hamma javoblarni to`g`risini belgilab chiqamiz foydalanuvchiga berganimizda esa dasturning o`zi testning javoblarini chalkashtirib beradi.

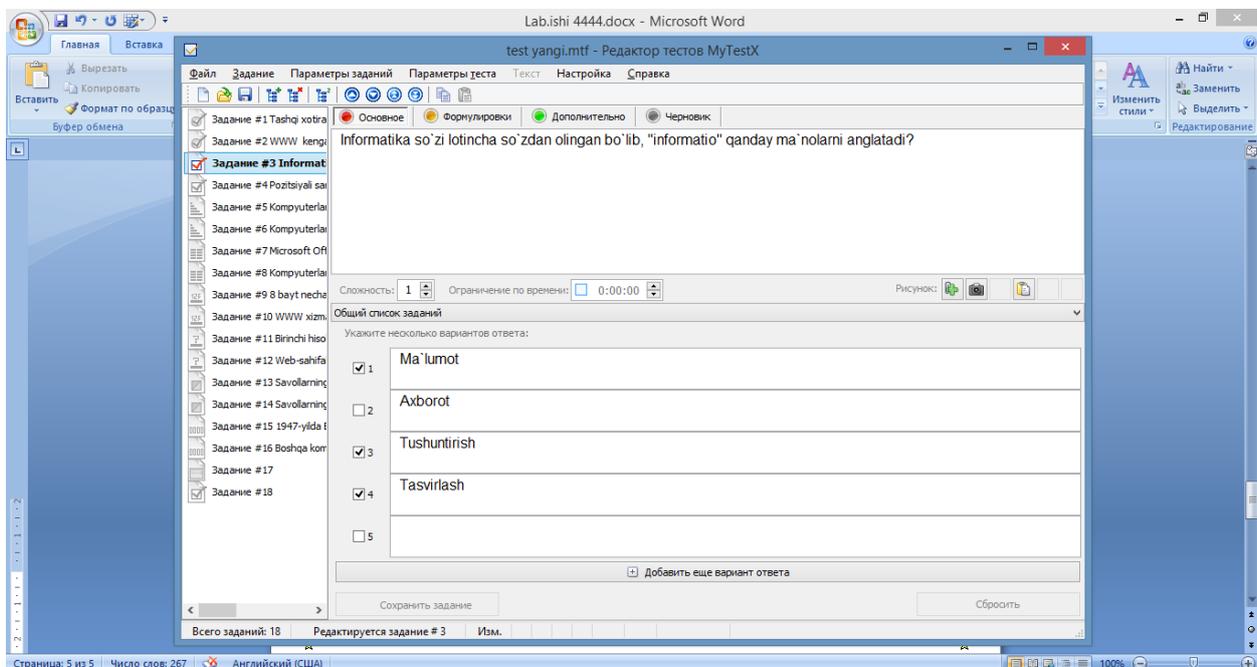
Bu oynada testning tayyor ko`rinishi bo`ladi.

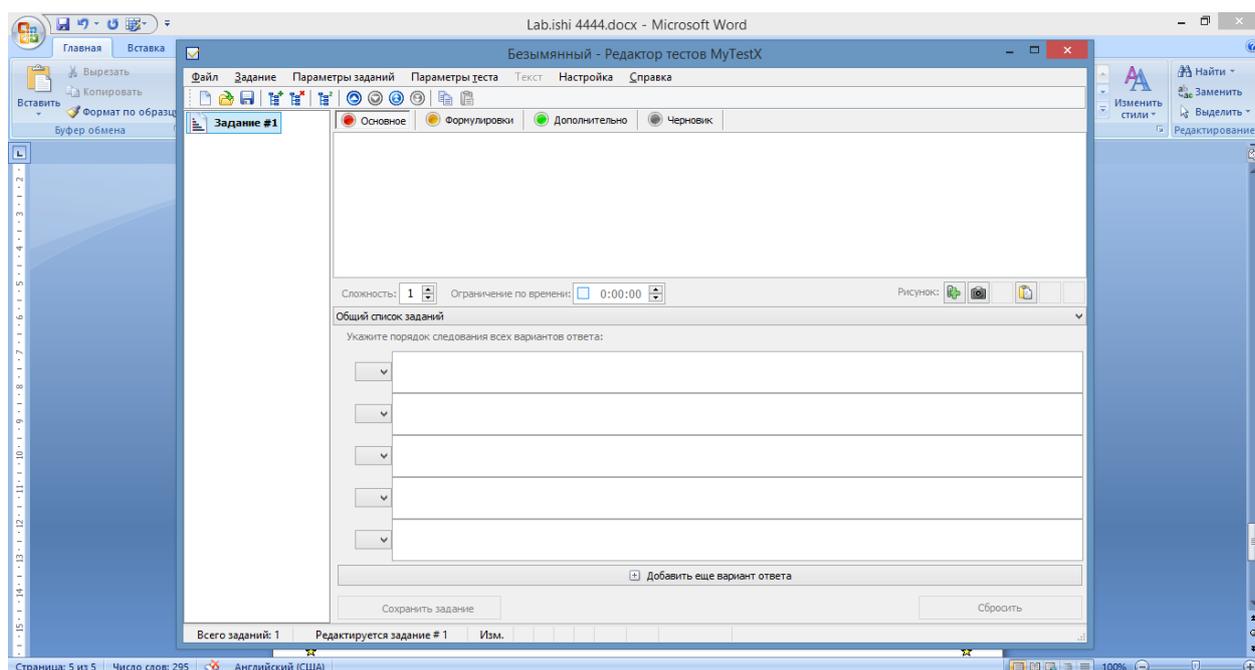
Ana endi keyingi ikkinchi testimizga o'tamiz . **Ikkinchi** testimizning nomi quyidagicha: Множественный выбор ni tanlaymiz va man bu oyna chiqadi.

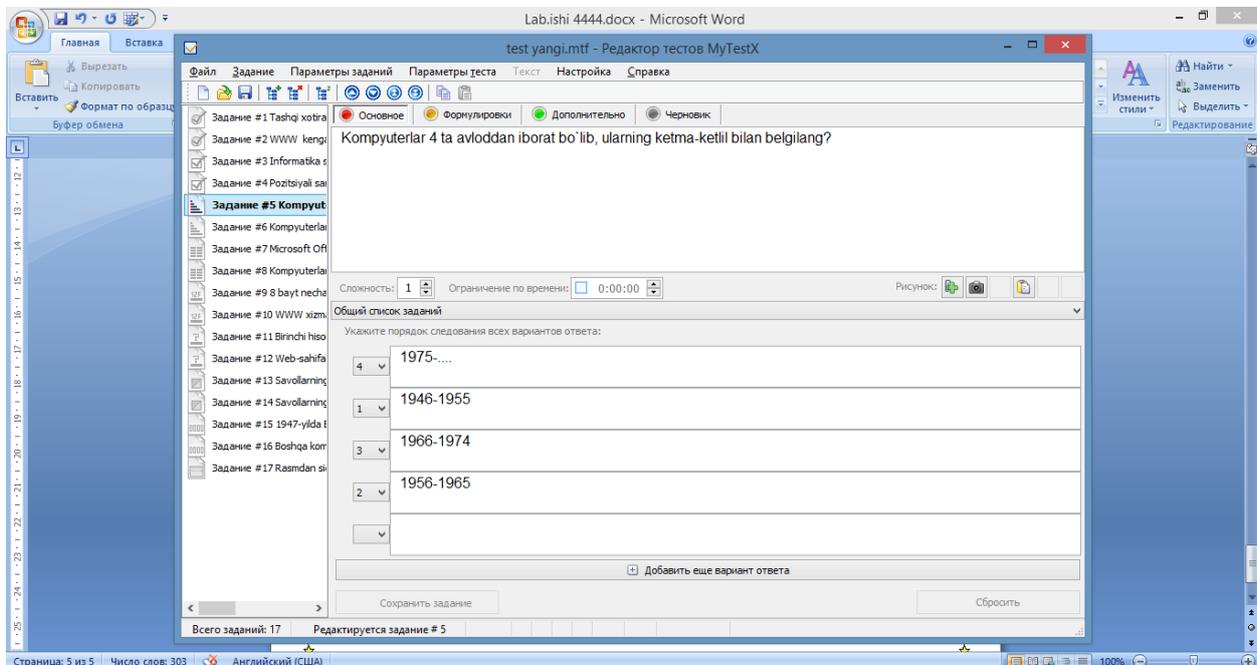
Bu testda biz bitta javobni emas balki bir ikkita javobni tanlashimiz kerak bo'ladi va quyidagi ko'rinish hosil bo'ladi.

Test savollarini tuzishda foydalanuvchi uchun aniq va ma'noli bo'lishi kerak bo'lishi kerak bo'lishi shart. Bu testni ham tuzib bo'lgach **uchinchi** testimizga o'tamiz. Bu testimizning nomi **Указание порядка** uni tanlab yozamiz.

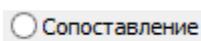

Bu testning ko'rinishi hali savollar yozilmagan variant bo'ladi.

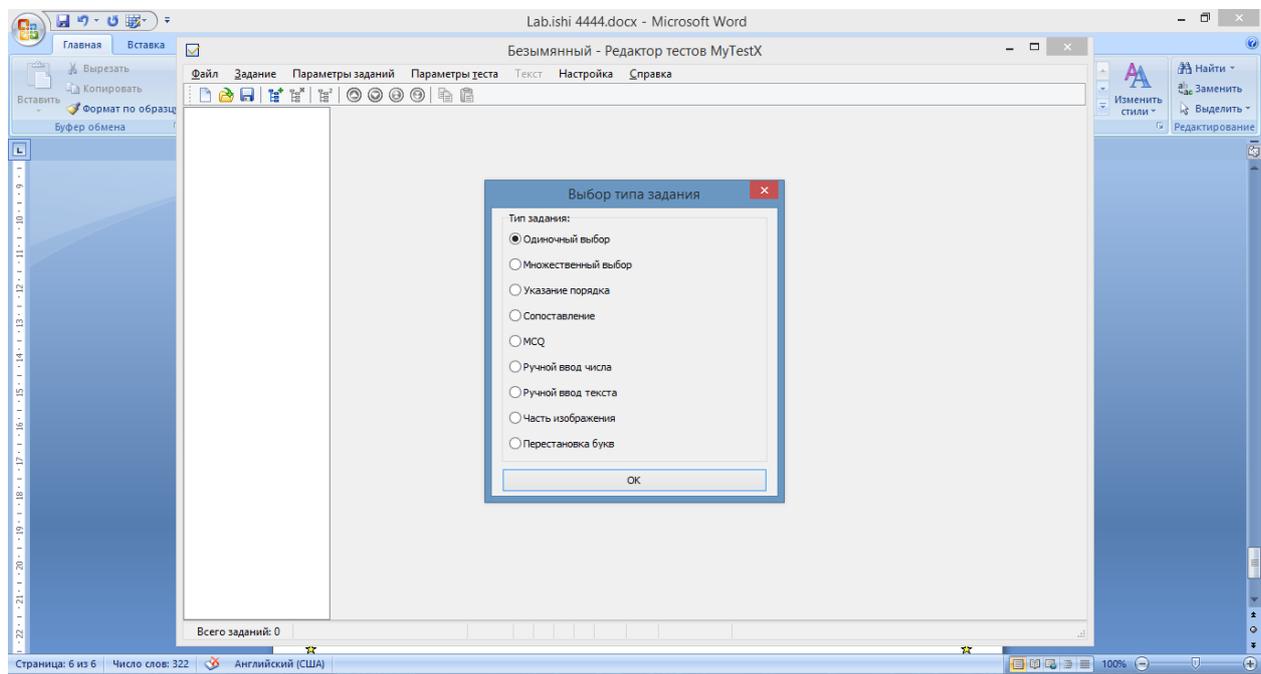

Yuqoridagi oynada esa testning tayyor bo`lagan holati. Undan so`ng esa navbatdagi test turini tanlab olamiz va odatdadek ishni bajaramiz.

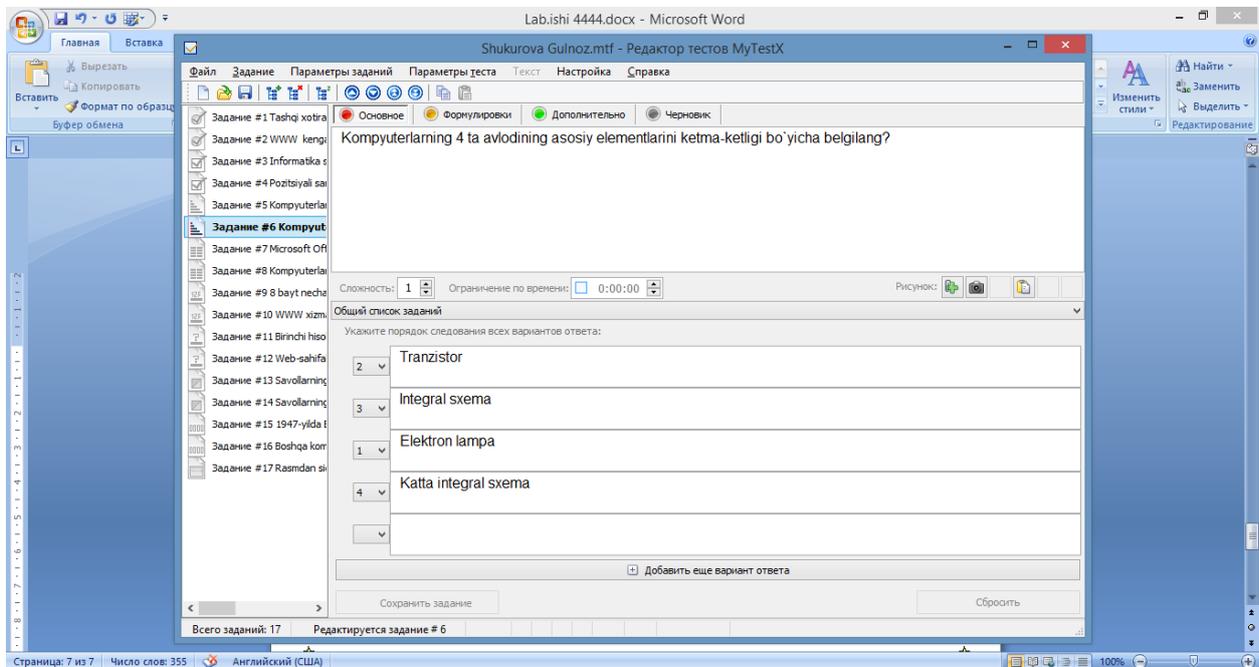
Endi to`rtinchi testimizga keladigan bo`lsak uning nomlanishi

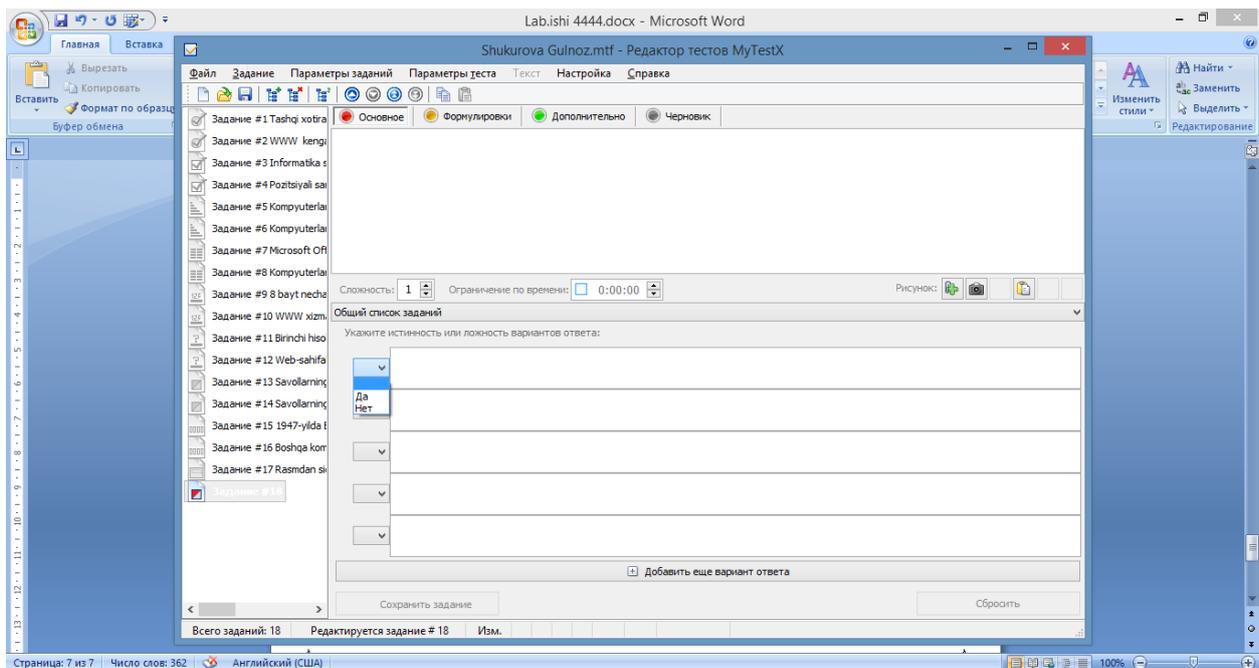
mana bunday bo`ladi. Ko`rinishi esa quyidagi oynada hosil bo`ladi.

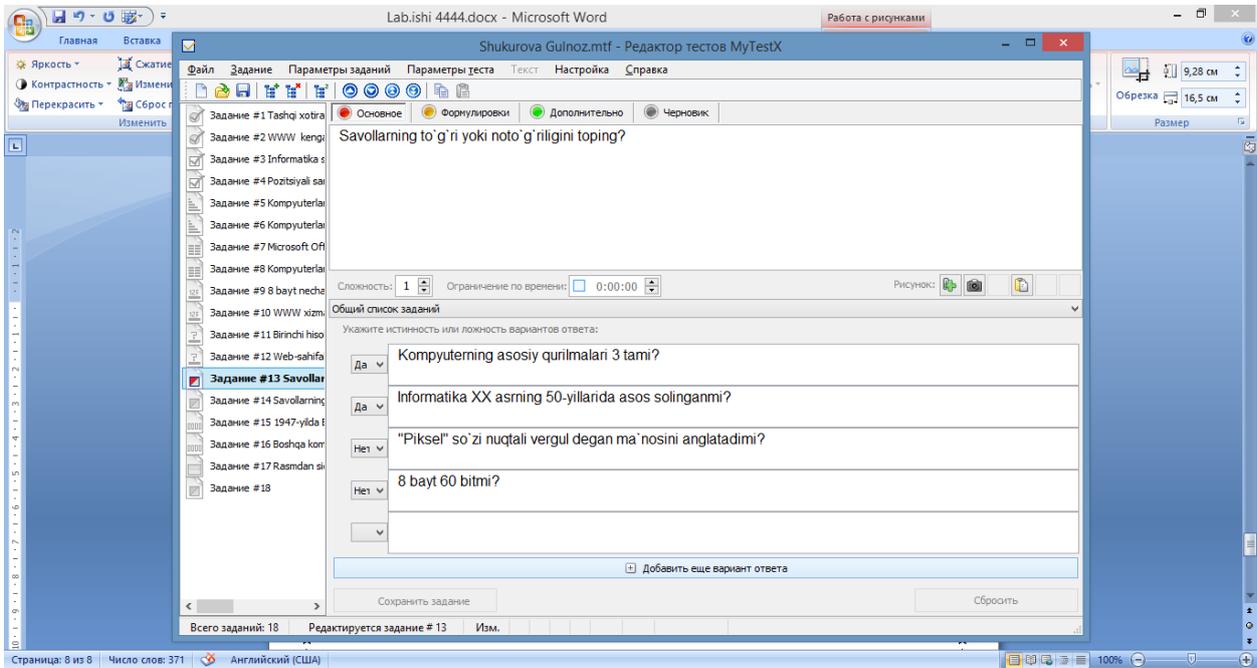
Bu oynada hali savol va javoblar yozilmagan variant. Bu testda javoblarni raqamlar bo`yicha to`g`rilab chiqish kerak bo`ladi.

Keyingin beshinchi testimiz quyidagicha nomlanadi MCQ ni tanlaymiz.

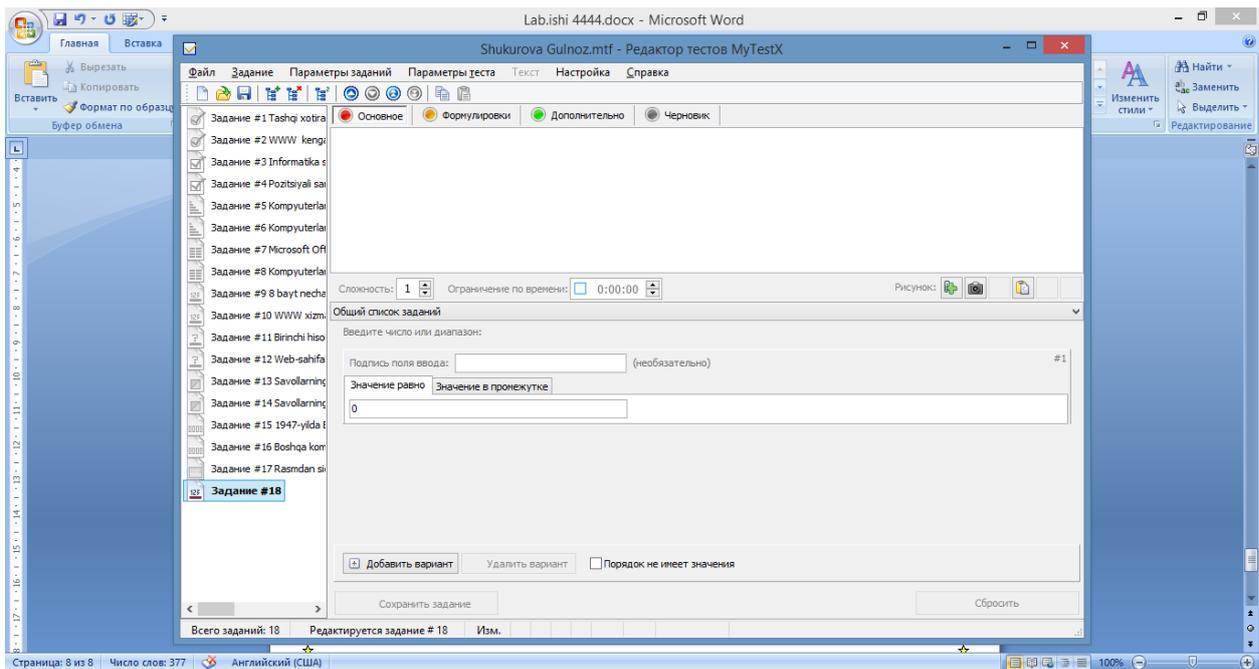

Bunda biz javobda ha yoki yo`q degan javob belgilanadi.

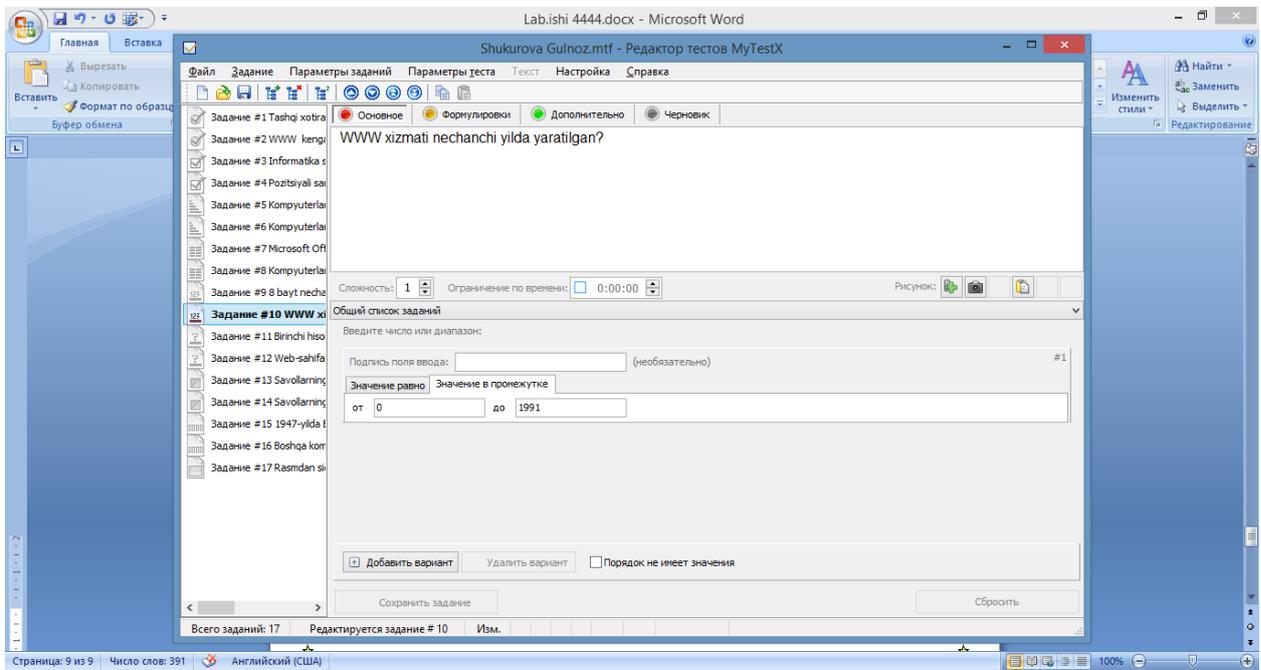

Keyingi testning ko`rinishi **oltinchi** test nomlanishi

Ручной ввод числа

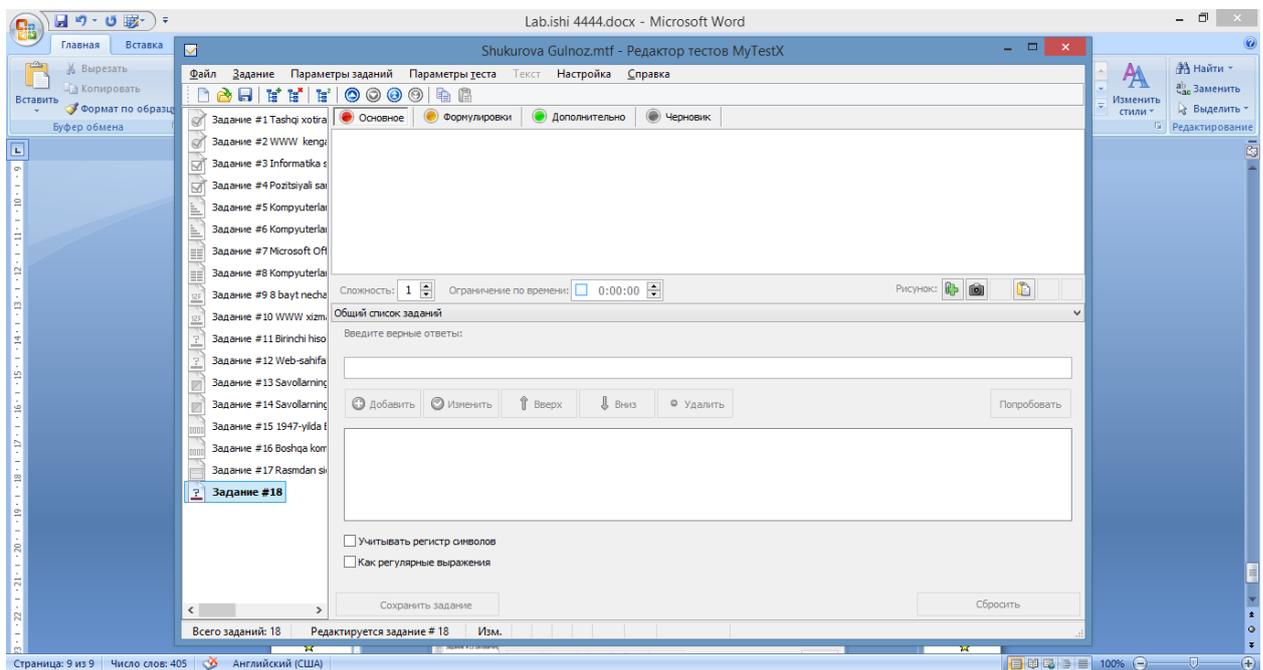

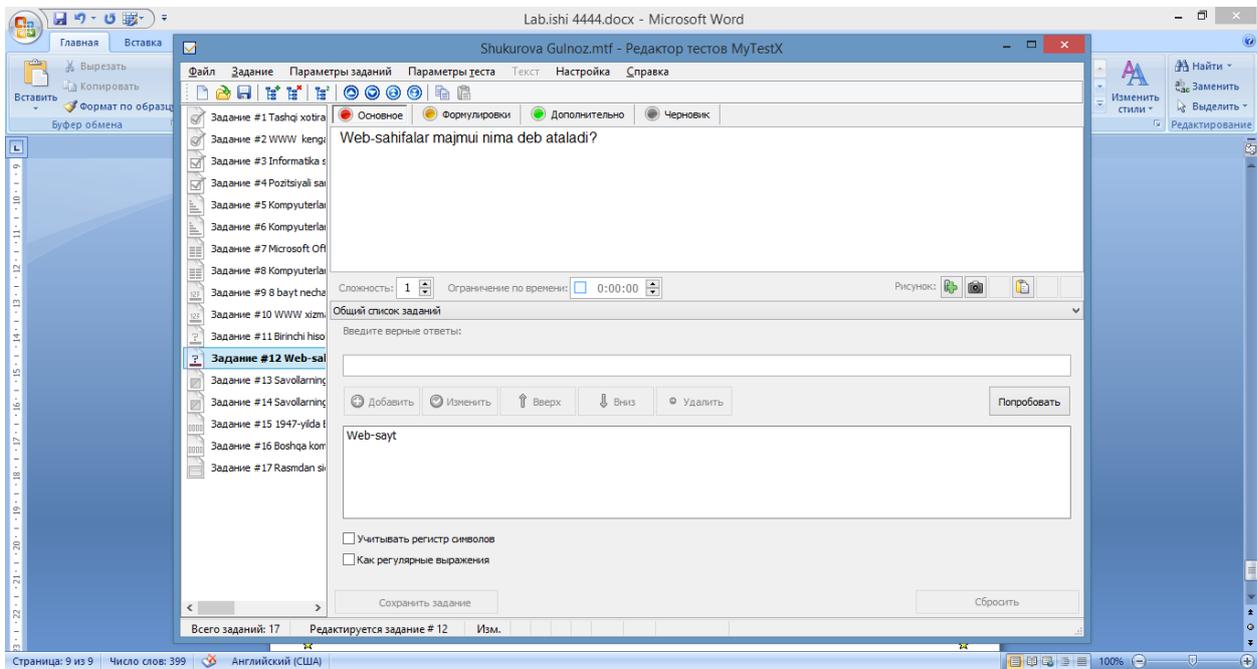
Bunda javobda faqat sonlar qatnashishi kerak bo`ladi. Agar sonlar orasida harf qo`shsak javob noto`g`ri hisoblanadi.

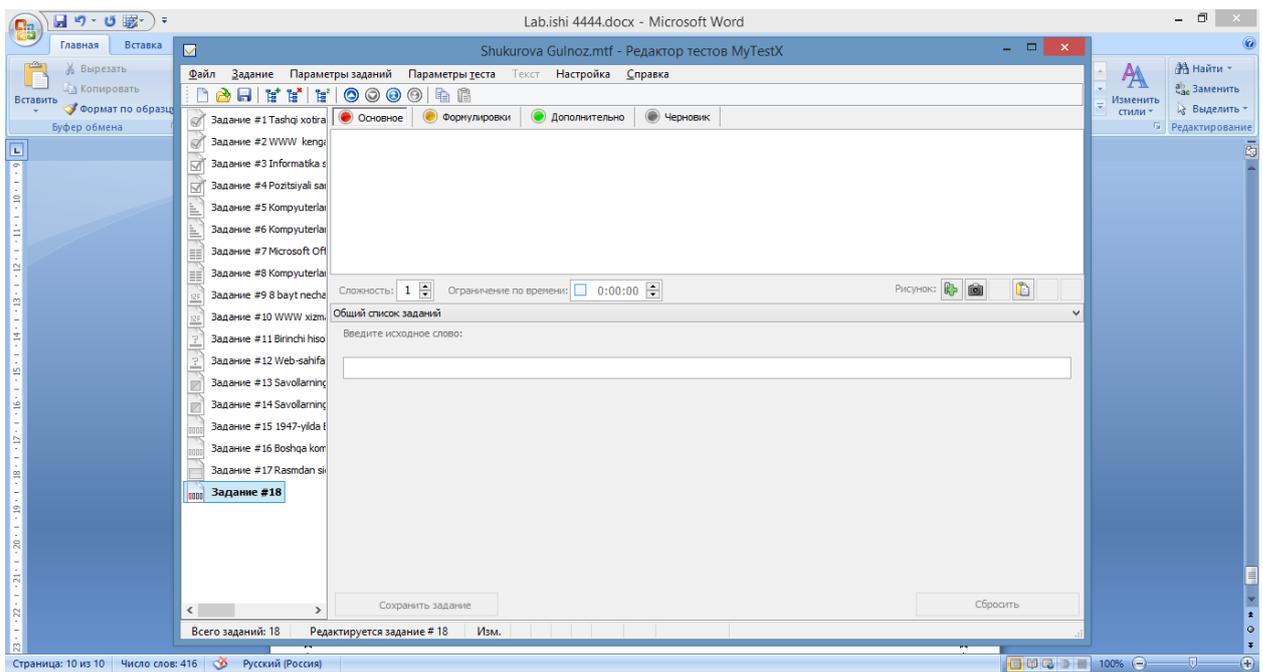
Savol yozilgandan keyin ko`rinishi.

Yettinchi testimiz Ручной ввод текста deb nomlanadi. Bunda javobda faqat harflar qatnashishi kerak.

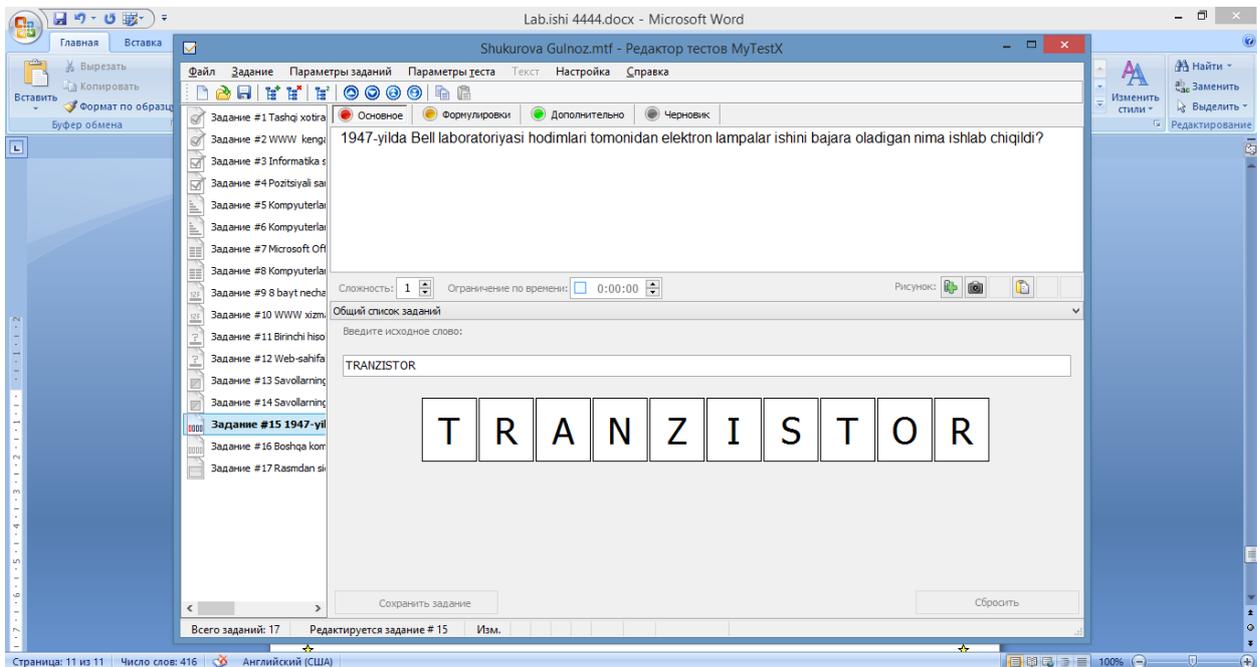

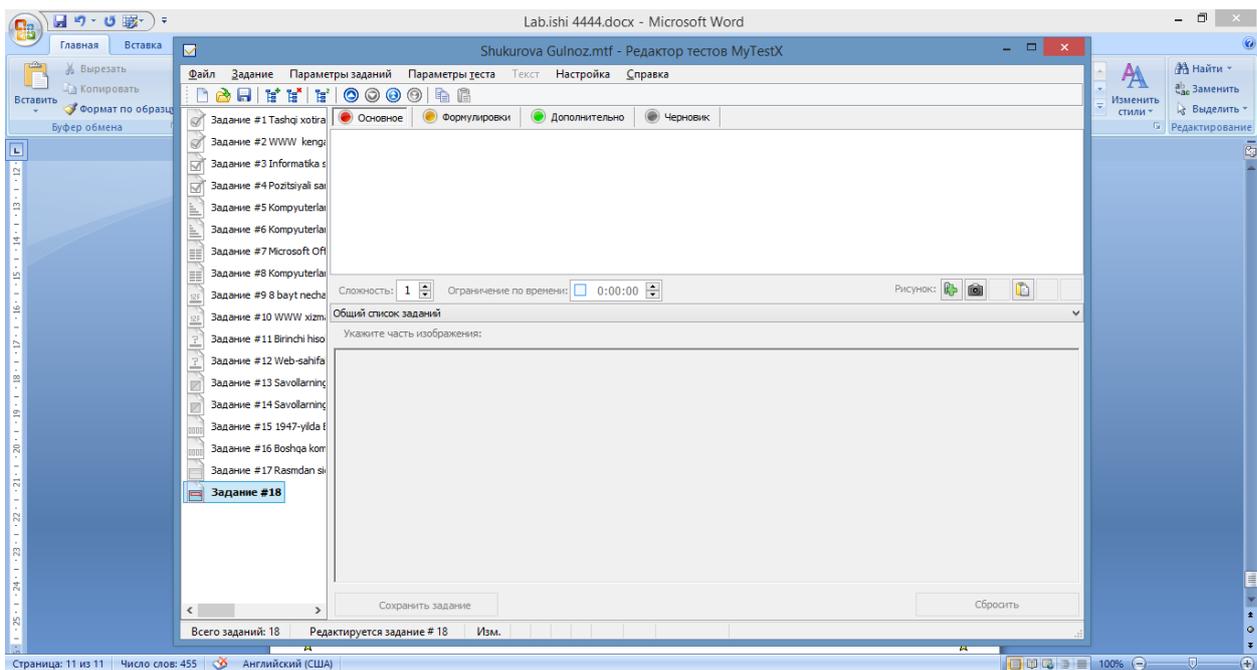
Sakkizinchi test Перестановка букв deb nomlanadi. Bunda harflar beriladi undan kerakli javob olinadi.

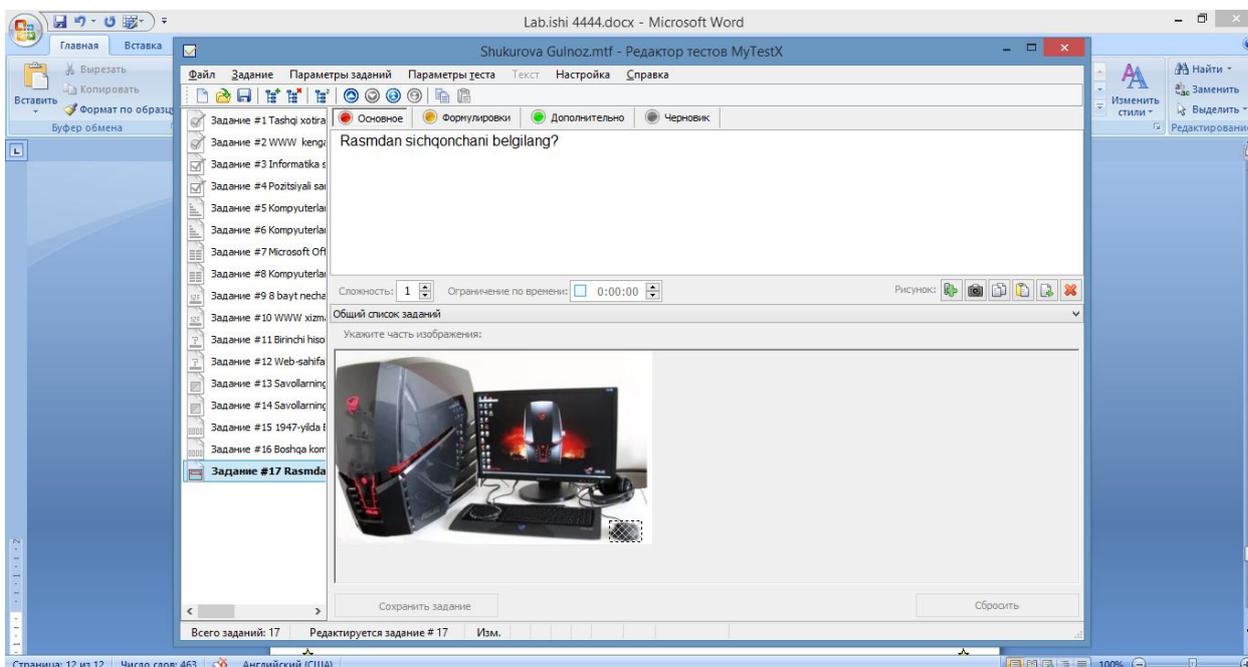
Savol javob yozilgandan keying tersning ko`rinishi quyidagi ko`rinishda bo`ladi.

Eng oxirgi test turiga ham yetib keldik. Uning Часть изображения nomi deb ataladi. Bu testimizda nomidan kelib chiqib rasm joylashtirib unga biron bir yerini belgilab chiqamiz va savolga usha joyni topish so`raladi.

Bunda rasmni kerakli joydan chaqirib olinib savol tuziladi.

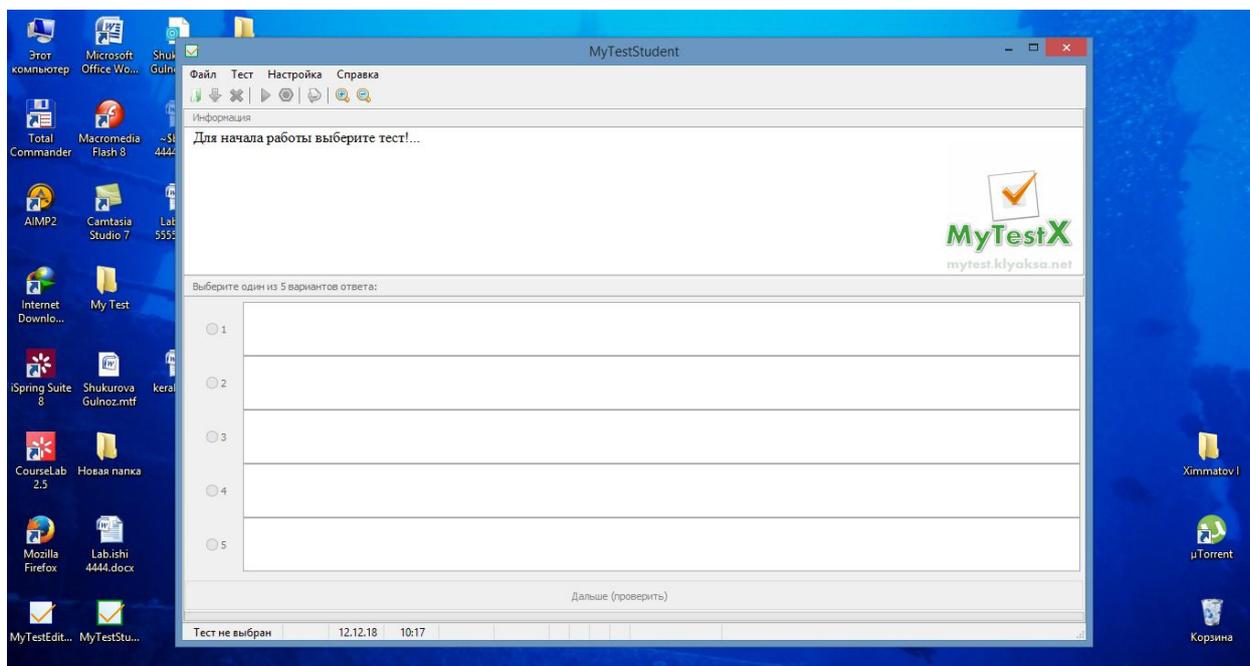
Savollarni hammasini yozib bo`lgandan keyin uni saqlaymiz. Saqlash uchun ni tanlaymiz va kerakli joyga olib borib saqlanadi.

Foydalanuvchiga testni taqdim etish

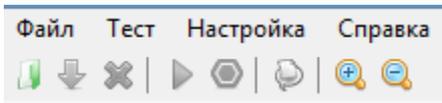

uchun ga kiramiz.

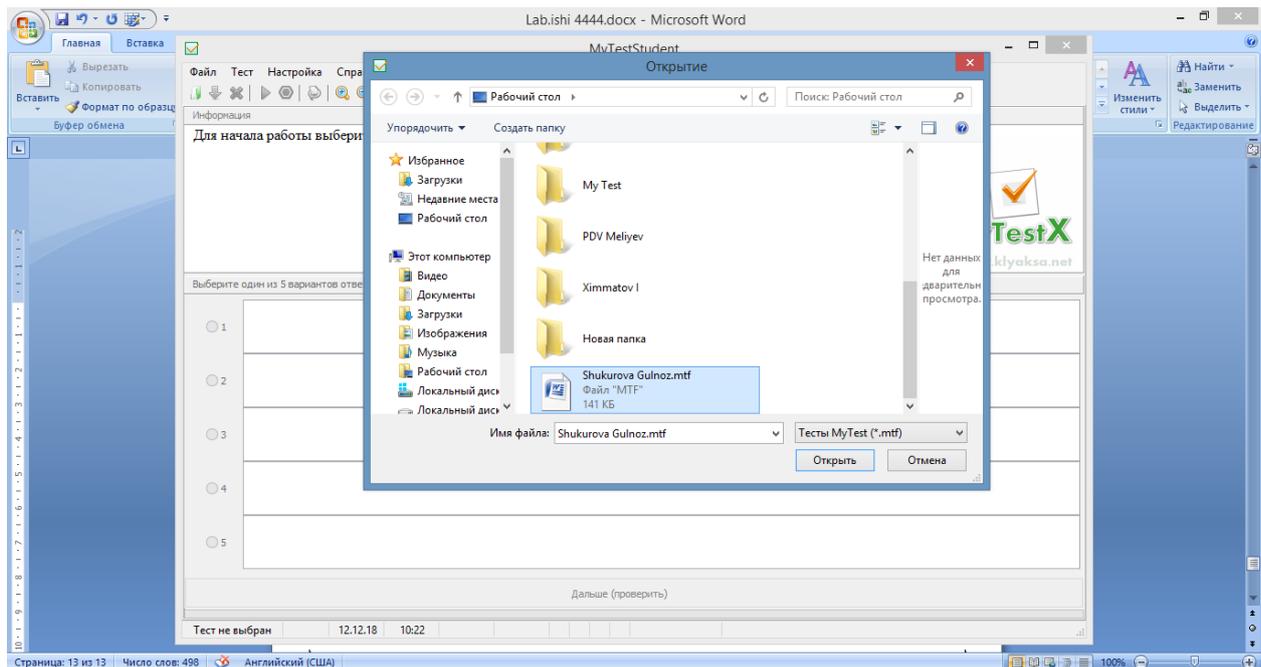
Bu bo`linga kirganimizdan keyin mana bunday oyna hosil bo`ladi.

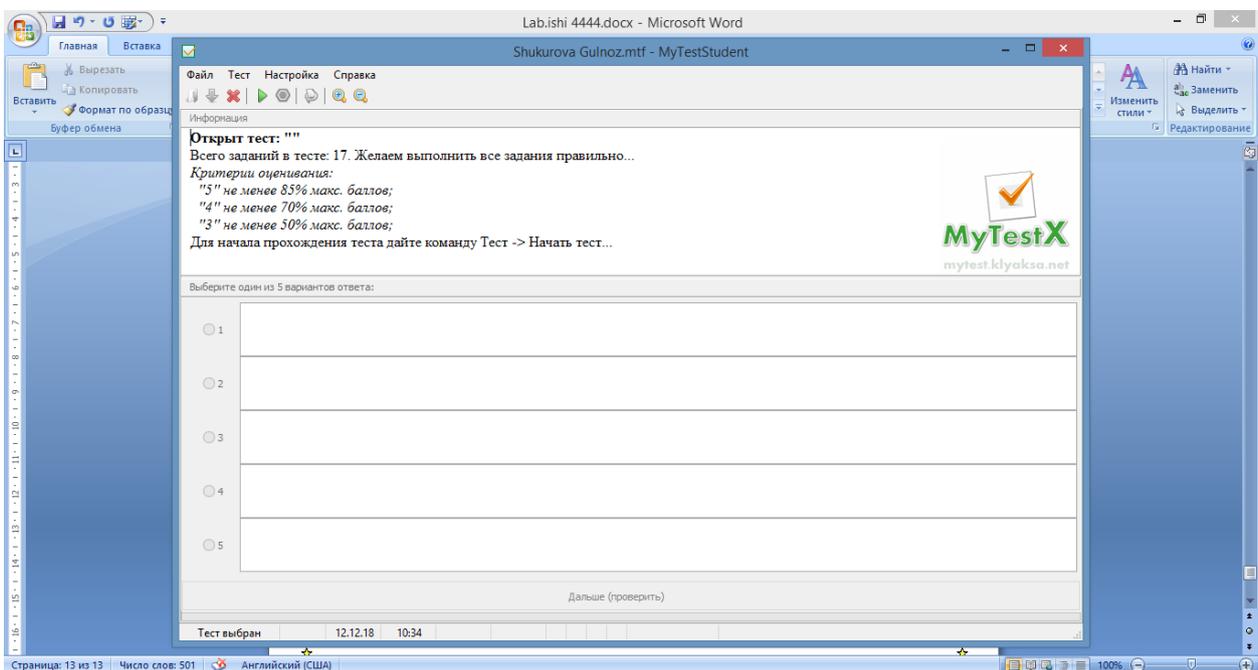
Bu oyna ochilgandan keyin biz yaratgan testimizni chaqirib olamiz.

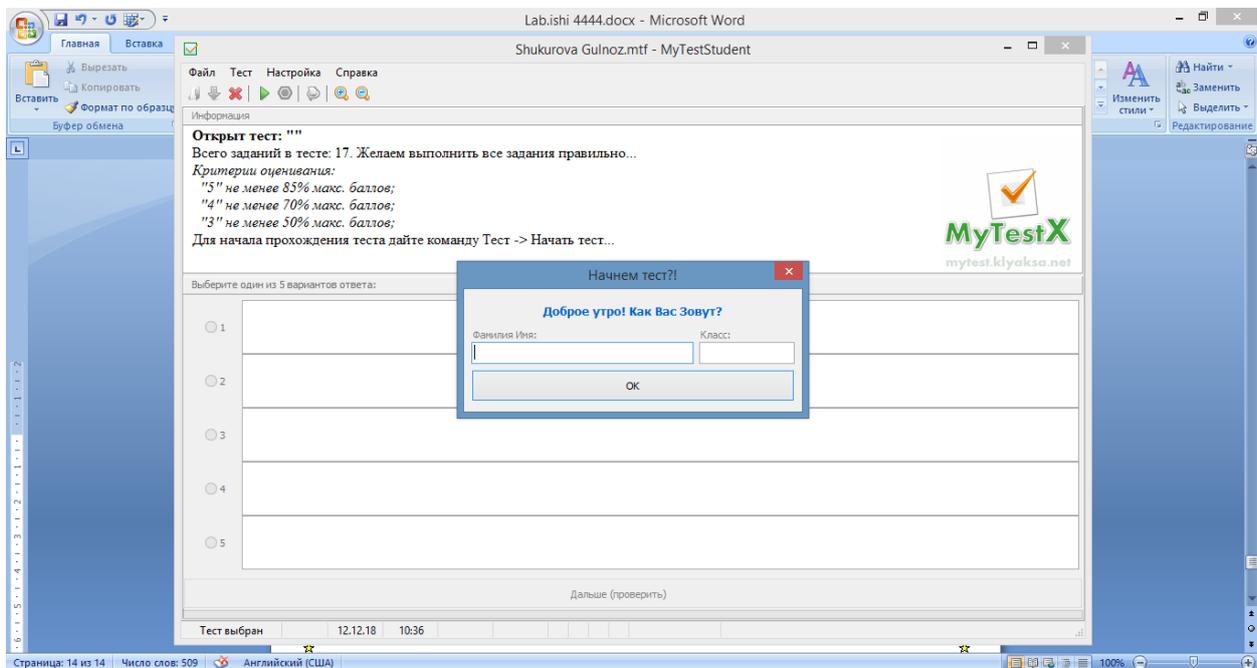
dan ni tanlaymiz va ishimizni davom etamiz.

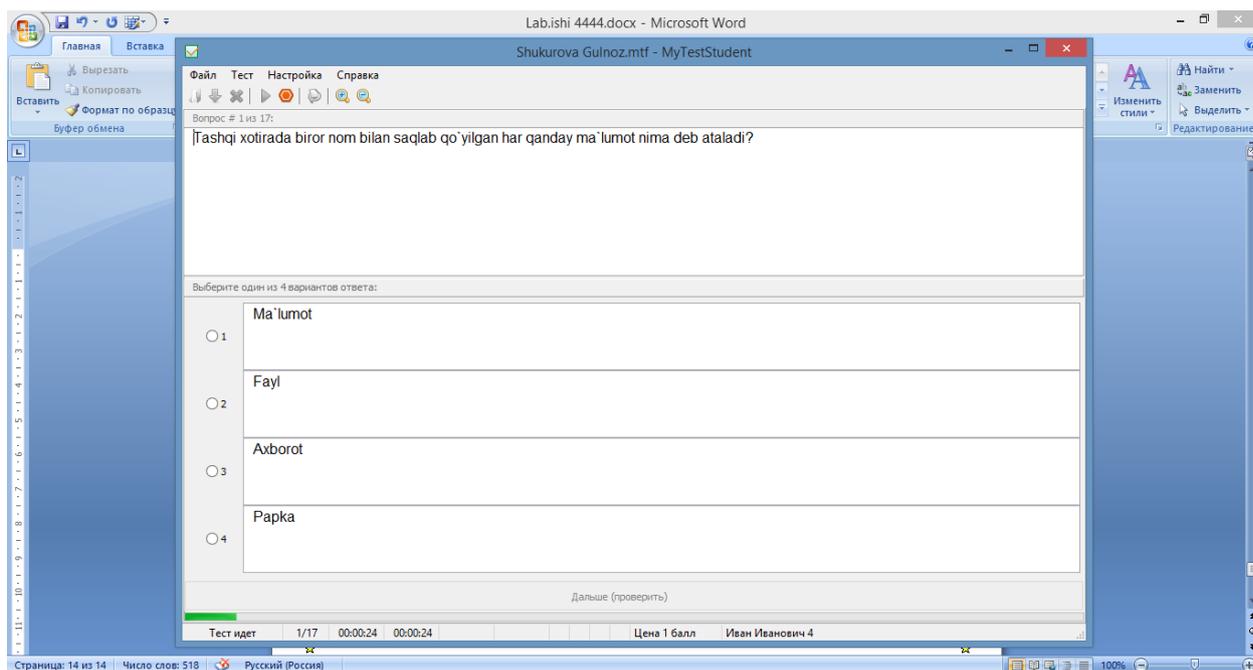
Kerakli joyga saqlaymiz.

Yuqoridagi oynadan ni bosamiz va quyidagi oyna chiqadi.

Bunda o`zimizning ism familiyani va nechanchi kursda o`qishimizni yozamiz. So`ngra testning ko`rinishi hosil bo`ladi va test yechishni boshlaymiz.

Shundan so`ng testimiz tayyor holatga keladi bu testni foydalanuvchiga taqdim etilsa bo`ladi.

Xulosa

Men bu laboratoriya ishini tayyorlashimdan maqsad **My Test** dasturini o`rganish va shu dastur yordamida mustaqil test tayyovlash bo`ldi. Bu dasturda ishlashni va interaktiv testlar yaratishni o`rgandim.

My Test dasturi juda ham qulay bo`lib undan foydalanishda deyarli qiyinchilik tug`dirmadi. Bu dastur yordamida test yaratish jarayonida testlarning turlari haqida ham bilib oldim va undan foydalanib testlar yaratdim.

Bu dastur foydalanuvchilar , o`quvchilar, talabalar uchun juda qiziqarli darslarni tashkil etishda foydalanish mumkin. Buning natijasida o`quvchi va talabalar mustaqil bilimlar egallashi va amaliyotda ko`rishi mumkin.

My Test dasturida ishlashda faqat yangilik oldim unchalik qiyinchilik tug`dirmadi, chunki menyularning vazifalari tushunarli. Yangi foydalanuvchilar uchun dasturda ishlash qiyinchilik tug`dirmaydi. Men bu dasturdan foydalanib ancha narsalar o`rgandim.

LABORATORIYA ISHINI BAJARISH UCHUN TALABALARGA BERILADIGAN TOPSHIRIQLAR:

- 1. MyTest editor dasturida laboratoriya ishlarigizga doir 8 turdagi tasnlarni joylashtiring;*
- 2. MyTest editor dasturida 8-sinf Informatika faniga doir 8 turdagi tasnlarni joylashtiring;*
- 3. MyTest editor dasturida 9-sinf Informatika faniga doir 8 turdagi tasnlarni joylashtiring;*
- 4. MyTest editor dasturida 10-sinf Informatika va axborot texnologiyalari faniga doir 8 turdagi tasnlarni joylashtiring;*
- 5. MyTest editor dasturida 11-sinf Informatika va axborot texnologiyalari faniga doir 8 turdagi tasnlarni joylashtiring;*
- 6. MyTest editor dasturidan foydalanib multimediali o`qitish tizimiga doir 8 turdagi tasnlarni joylashtiring;*
- 7. MyTest editor dasturidan foydalanib Operatsion tizimlar mavzusiga doir 8 turdagi tasnlarni joylashtiring;*

8. *MyTest editor dasturidan foydalanib Macromedia Flash dasturiga doir 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
9. *MyTest editor dasturidan foydalanib PDV fanidan 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
10. *MyTest editor dasturidan foydalanib Adobe photoshop dasturi haqida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
11. *MyTest editor dasturidan foydalanib Kompyuter qurilmalari mavzusida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
12. *MyTest editor muxitida electron o'quv qo'llanmalar mavzusida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
13. *MyTest editor dasturidan foydalanib CorelDraw dasturi haqida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
14. *MyTest editor dasturidan foydalanib " MS Excell " mavzusida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
15. *MyTest editor dasturidan foydalanib Printer qurilmalari mavzusida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
16. *MyTest editor dasturidan foydalanib HotPototoe dasturi haqida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
17. *MyTest editor dasturidan foydalanib " Masofali o'quv kurslari " mavzusida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
18. *MyTest editor dasturidan foydalanib Scanner qurilmalari mavzusida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
19. *MyTest editor dasturidan foydalanib Camtasia Studiya dasturi haqida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*
20. *MyTest editor dasturidan foydalanib " Brauzerlar " mavzusida 8 turdagi tasmlarni joylashtiring;*

5-MAVZU: MACROMEDIA FLASH DASTURI YORDAMIDA ANIMATSIYA YARATISH. (4 soat)

Ishning maqsadi: Macromedia Flash yordamida animatsiya yaratish va undan foydalanish.

Masalaning qo`yilishi: Animatsiya yaratish.

Ishni bajarish tartibi:

Birinchi bo`lib biz dasturni ishga tushirib olishimiz kerak bo`ladi. Buning uchun biz test tayyolashimiz uchun Рабочий стол dan **Macromedia Flash**

Papkasini ochib undab

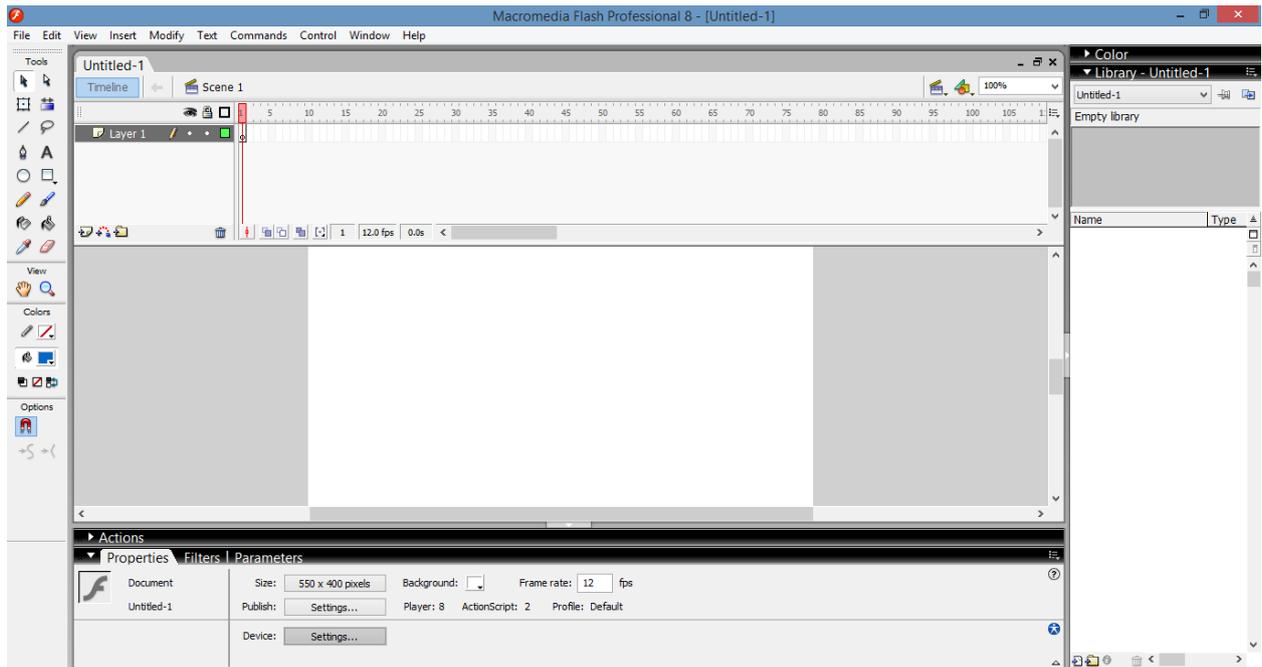

tanlab olamiz va dasturga kiramiz.

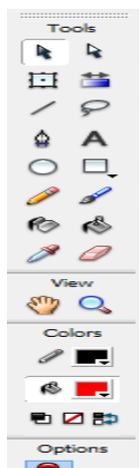
Undan so`ng esa animatsiya yaratishga tayyorlanamiz. Buning uchun bu bo`linga kirsak quyidagi oyna hosil bo`ladi.

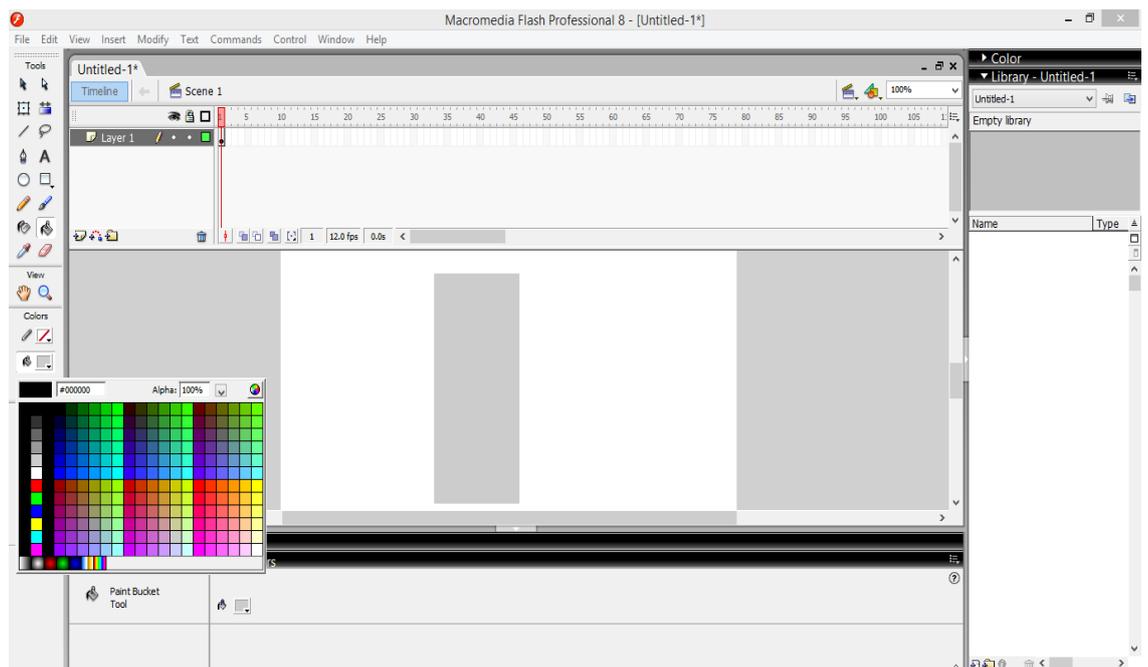
Dasturga kirganimizga yuqoridagi oyna hosil bo`ladi. Undan so`ng esa kerakli joyga bosib o`zimizga zarur bo`lgan joyga kiramiz.

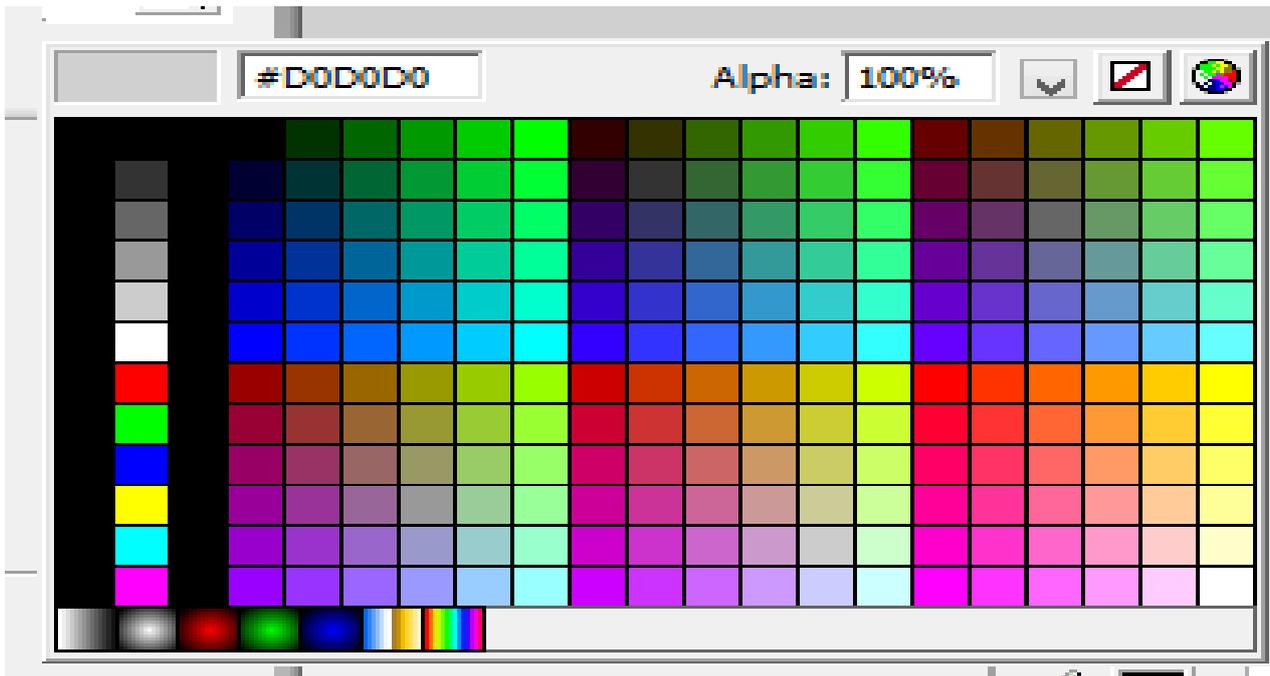
Mana yuqoridagi oyna ham ochildi endi ishni animatsiya tayyorlaymiz. Animatsiya tayyorlashda biz o`rganish uchun birinchi bo`lib svetafor qilishni o`rganamiz. Birinchi qiladigan ishimiz svetafor shaklini yasab olamiz. Buning uchun biz uskunalar panelidan o`zimizga kerakli bo`lgan shaklni ya`ni

mana bu uskunalar paneli undan o`zimizga kerak bo`lgan shaklni tanlab olamiz. Shu shaklni tanlab ishimizni boshlaymiz.

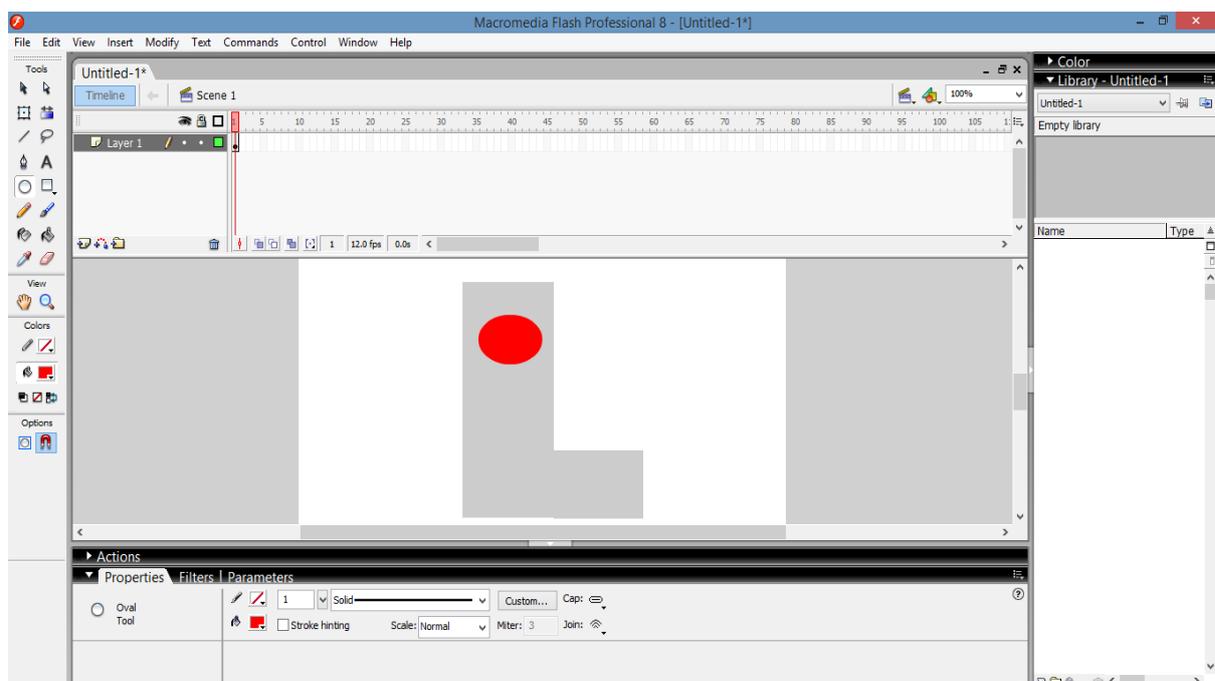

Shaklni yaratib olganimizdan keyin unga rang tanlaymiz. Rang tanlash ham yuqorida ko`rsatilgan uskunalar panelida mujassam . O`zimizga kerakli rangni tanlash uchun biz ni tanlaymiz.

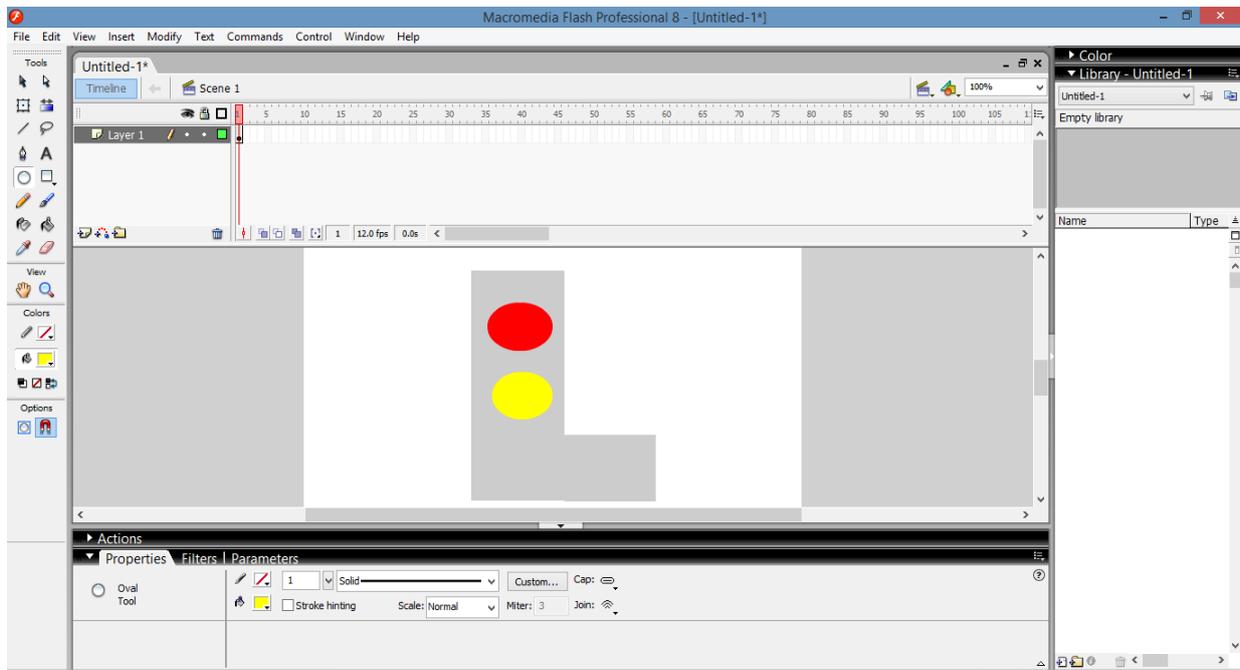

Undan so`ng esa biz yasagan shaklimiz ichiga yana bir shakl yasab olamiz. Buning uchun biz yana uskunalar paneliga murojaat qilamiz. ni tanlab olamiz va shakl yaratamiz.

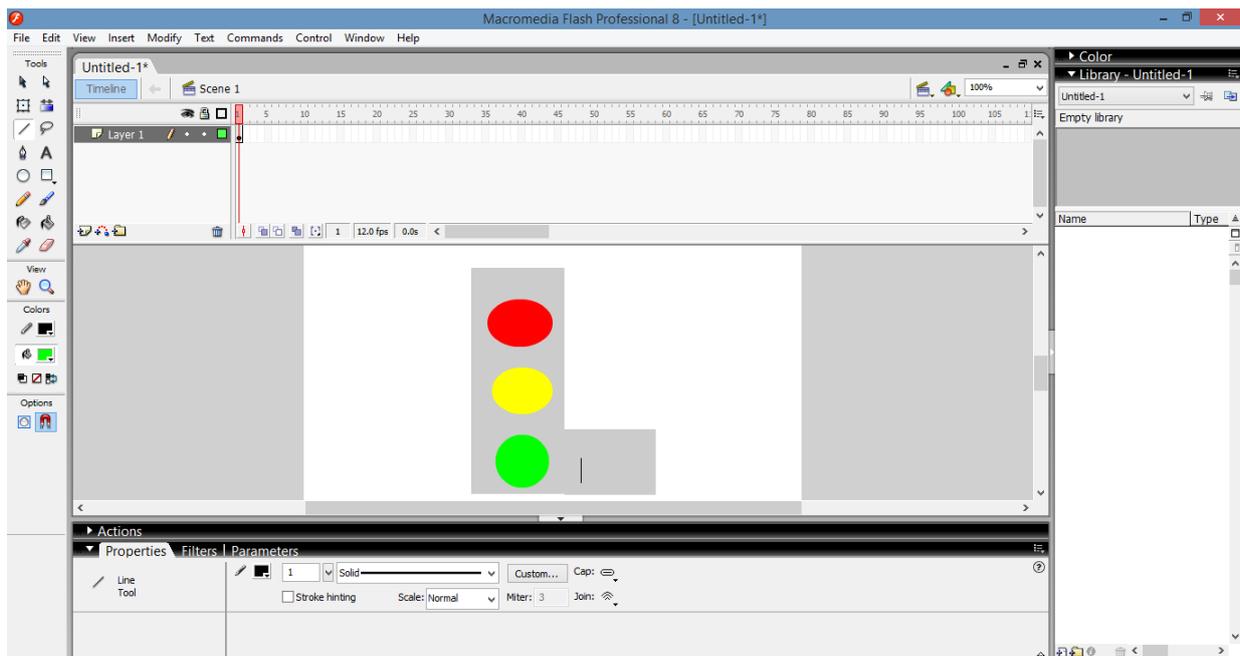
Birinci bo`lib svetaforimizni qizil rangli shaklini yasab olamiz.

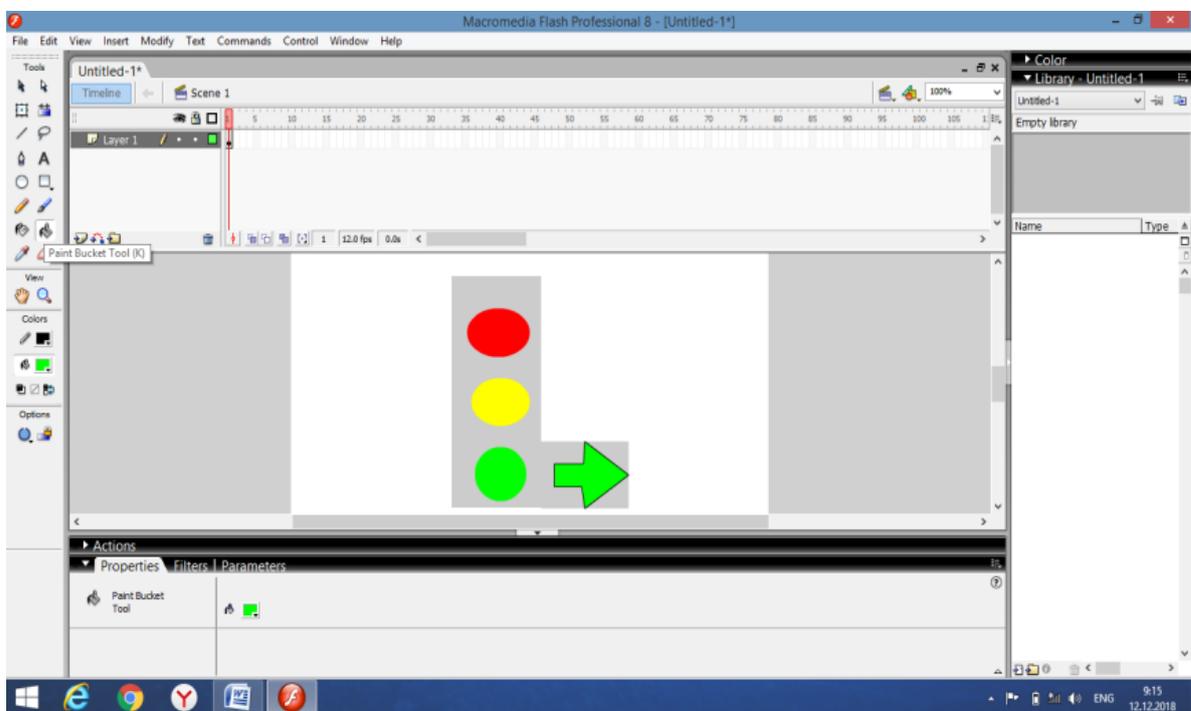
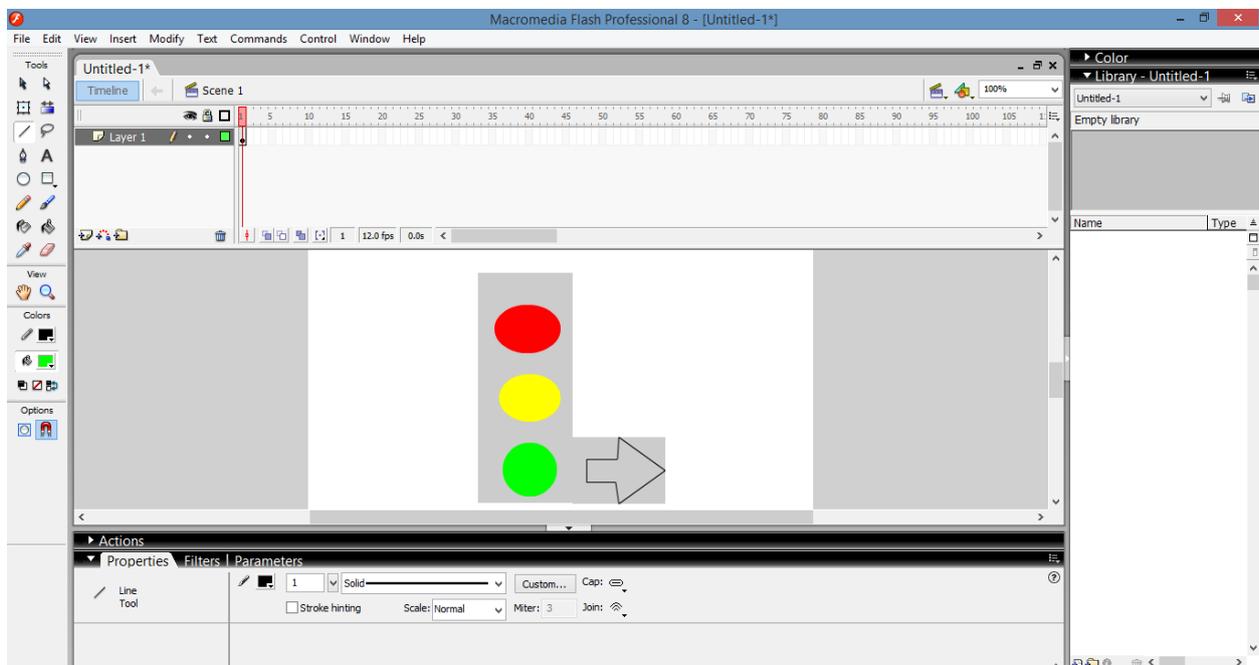
Keyin qolgan ranglarni tartib bo`yicha taxlab olamiz.

Undan so`ng esa yashil rangli shaklimizni yaratib olamiz.

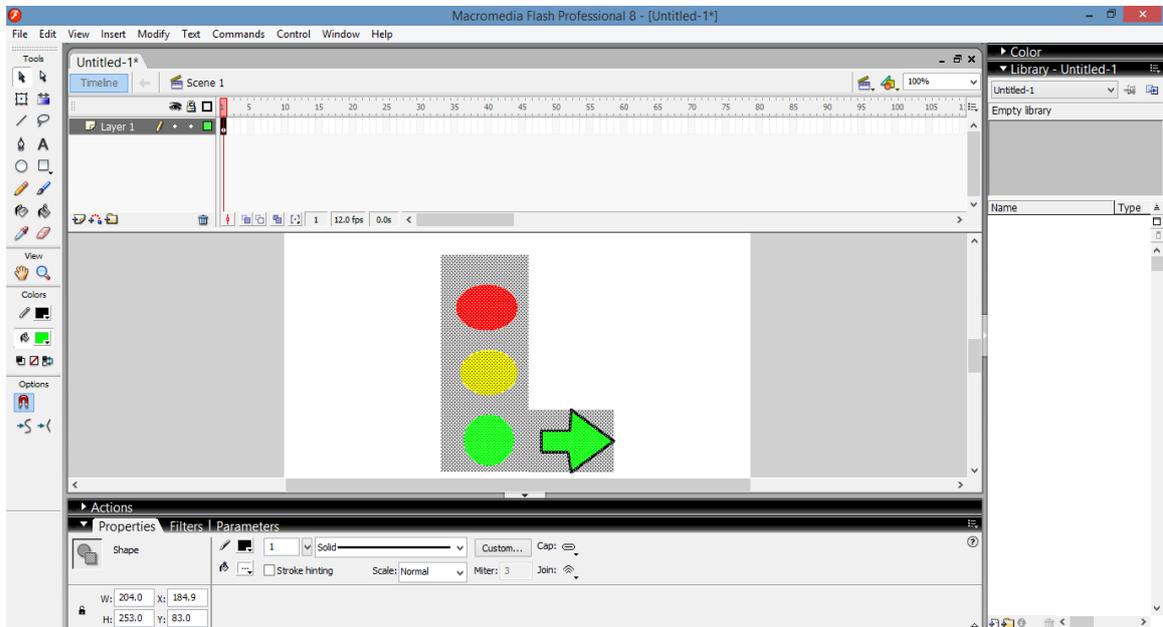
Bu shakllarni tayyorlashda bir biriga e`tabor berish kerak agar qaralmasa shakllar bir xil chiqmasligi mumkin. Ularning ranlarini uskunalar anelida joylashgan ranglar palitrasidan tanlashingiz mumkin. Biz foydalanuvchiga tushunarli bo`lishi uchun sodda animatsiyalardan foydalanishga qaror qildim. O`ylaymanki hamma foydalanuvchilarga tushunarli bo`ladi deb o`ylayman. Shunday qilib ishimizni davom etamiz.

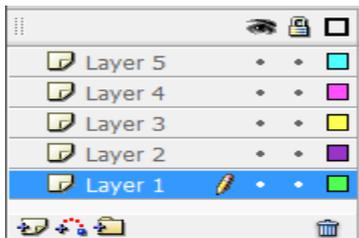
mana bu belgini yasashimiz uchun biz uskunalar panelidan ni tanlab chizib unga rang beramiz.

Mana ko`rib turganingizdek shakllarni yasab oldik. Ana endi ularni harakatlantirib ko`ramiz.

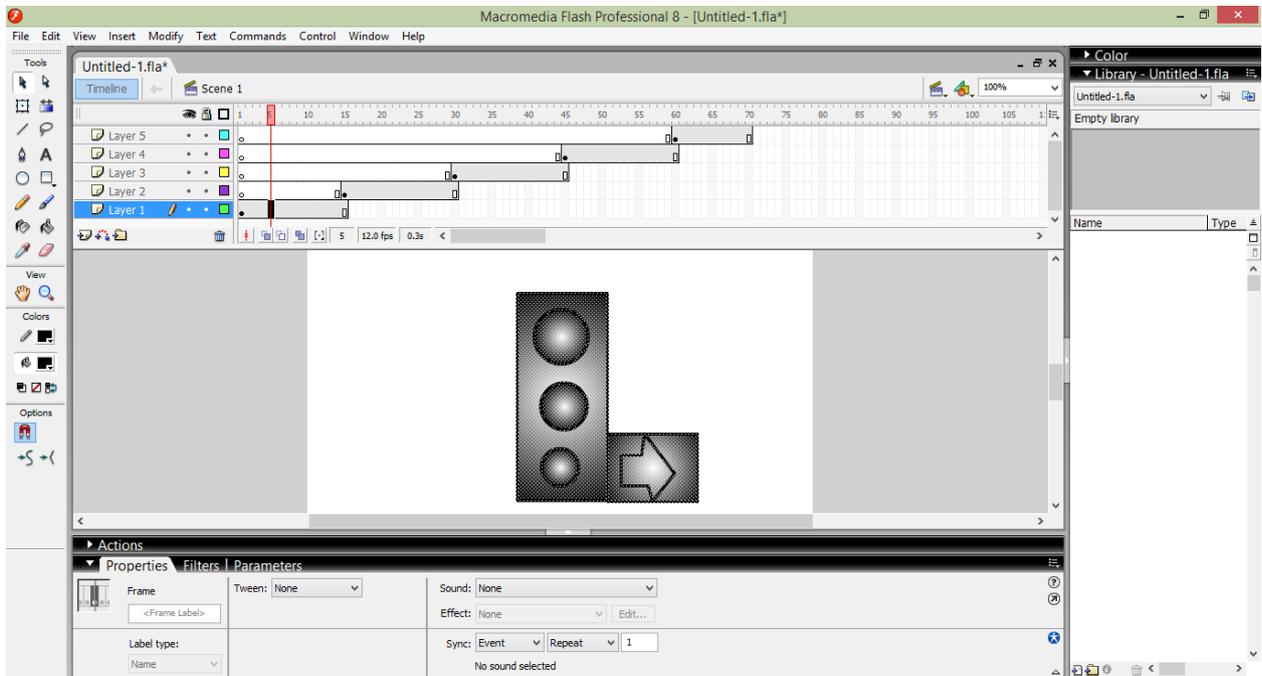
Yuqoridagi belgini belgilash uchun ni bosib shaklni belgilaymiz.

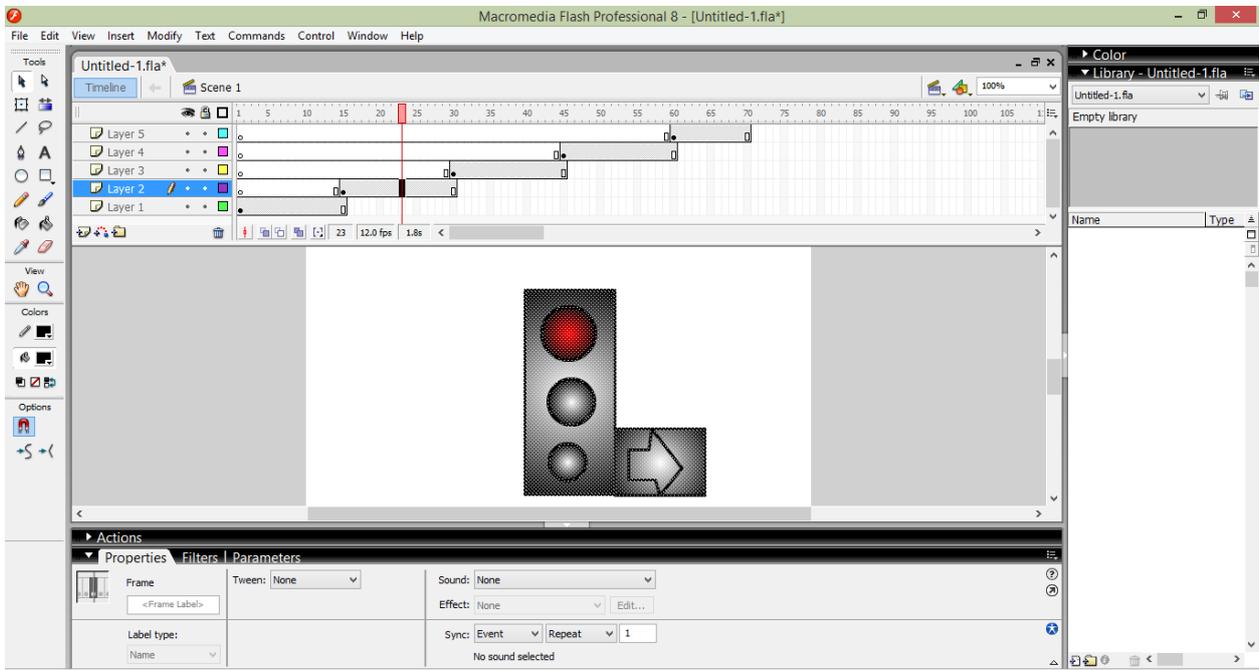
Ishni tugatganimizdan keyin bu svetaforimizga vaqt qo`yib oynalar hosil qilamiz ya`ni

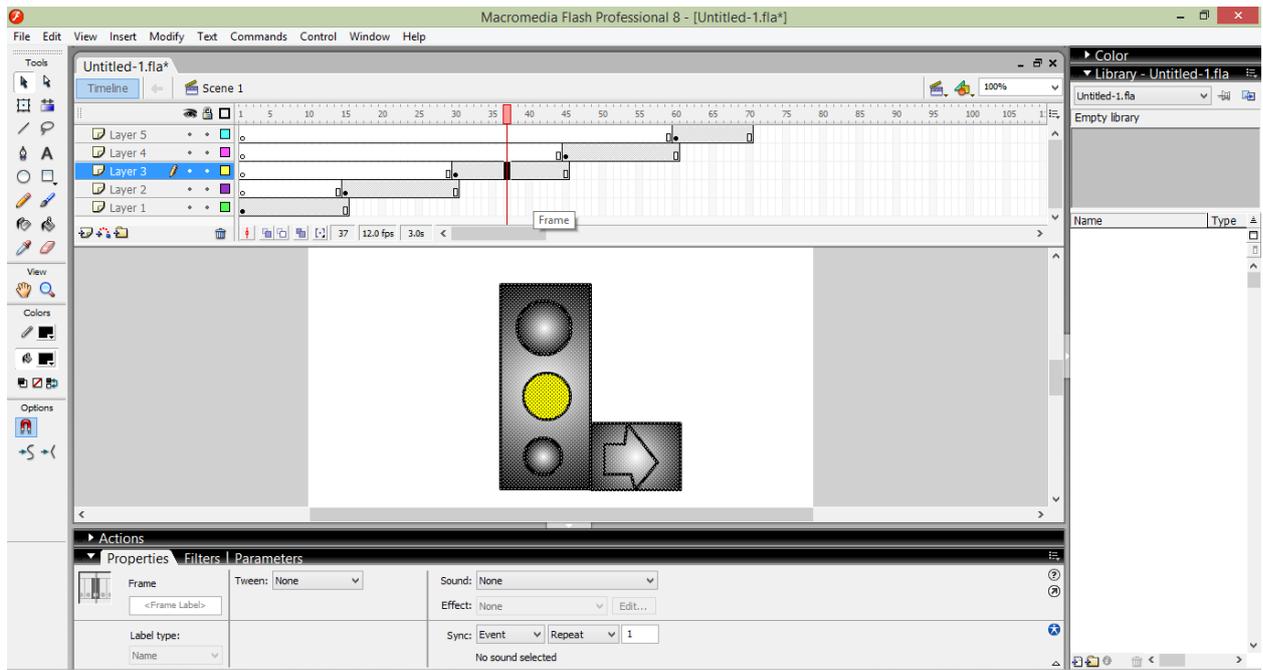
Layer oynalaridan boshqichma bosqich ko`rib chiqamiz.

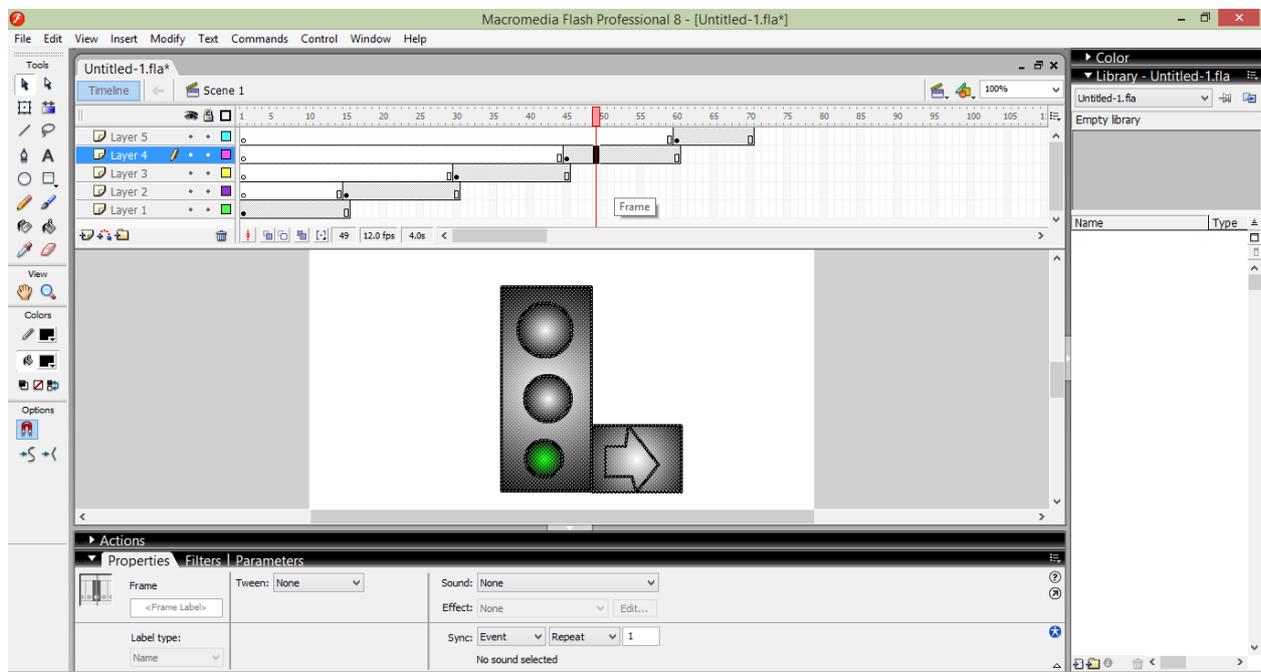
Endi ikkinchi bosqichni boshlaymiz.

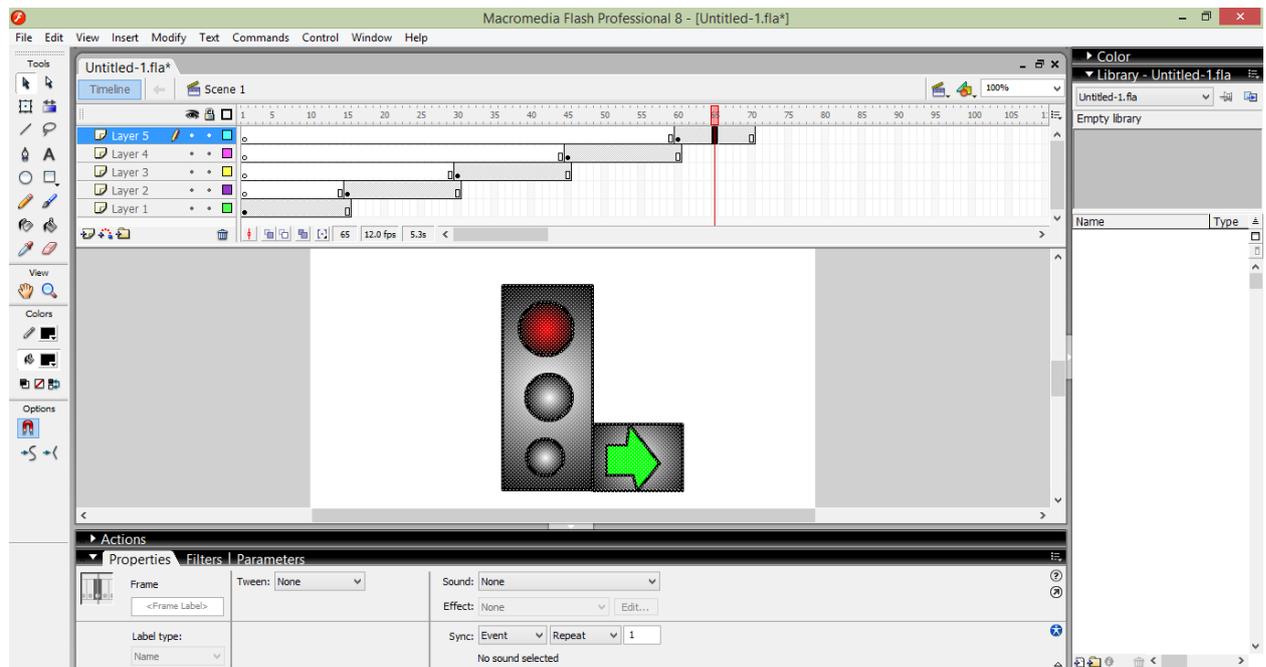
Uchinchi bosqichni boshlaymiz.

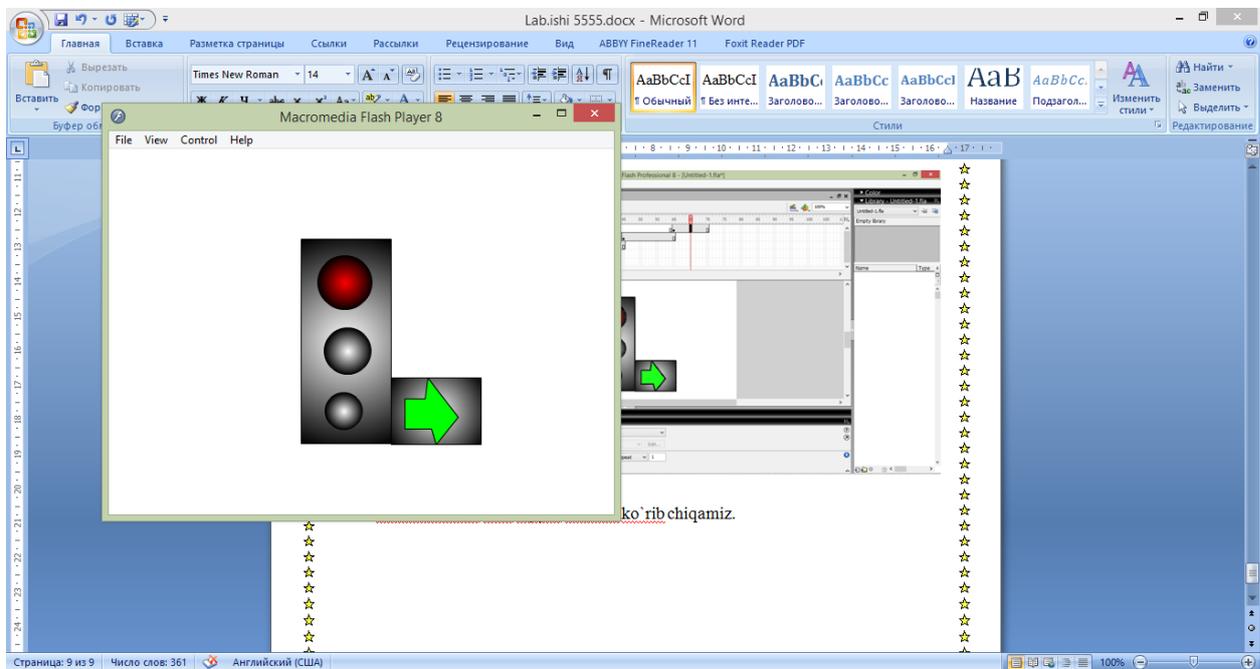
To`rtinchi bosqichni boshlaymiz.

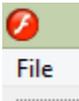
Endi oxirgi beshinchi oynamizni ochamiz.

Svetaformizni endi tayyor holatini ko`rib chiqamiz.

Mana svetaformimiz tayyor bo`ldi. Endi **Macromedia Flashni** ozgina busa ham tushunchaga ega bo`ldik. Undan keyin murakkab shakllarni biron bir buyum narsalarni animatsiyasini qilsak ham bo`ladi.

Saqlash uchun esa menyusidan **Save** bo`limiga kirib kerakli joyga

saqlaymiz va ishni yakunlaymiz.

Xulosa

Biz bu laboratoriya ishini tayyorlashimdan maqsad **Macromedia Flash** dasturini o`rganish va shu dastur yordamida mustaqil animatsiyalar tayyoylash bo`ldi. Bu dasturda ishlashni va har xil shakllar yaratishni o`rgandik.

Macromedia Flash dasturi juda ham qulay va qiziqarli bo`lib undan foydalanishda deyarli qiyinchilik tug`dirmadi. **Macromedia Flash** dasturi yordamida animatsiyalar yaratish jarayonida har xil shakllar yordamida animatsiyalar yaratdim va qo`shimcha ma`lumotlarni ham bilib oldim va ulardan foydalanib animatsiya yaratishga harakat qildik.

Bu dastur foydalanuvchilar, o`quvchilar, talabalar uchun juda qiziqarli darslarni tashkil etishda foydalanish mumkin. Buning natijasida o`quvchi va

talabalarni **Macromedia Flash** dasturiga bo`lgan bo`lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil bilimlar egallashiga va amaliyotda qo`llashiga yordam beradi.

Macromedia Flash dasturida ishlashda faqat yangilik oldim unchalik qiyinchilik tug`dirmadi, chunki menyularning vazifalari tushunarli bo`ldi. Yangi ma`lumotlar oldik foydalanuvchilar uchun dasturda ishlash qiyinchilik tug`dirmaydi. Biz bu dasturdan foydalanib ancha narsalarni o`rgandik.

TOPSHIRIQLARI:

- 1. Macromedia Flash dasturida laboratoriya ishlaringizni natijasi bilan birgalikda joylashtiring*
- 2. Macromedia Flash dasturidan foydalanib multimediali harakatlanuvchi majmua yarating*
- 3. Macromedia Flash dasturida video o`quv kursini yarating*
- 4. Macromedia Flash dasturidan foydalanib taqdimot yarating*
- 5. Macromedia Flash dasturidan foydalanib multimedia vositalari bilan tanishtiradigan o`quv qo`llanma yarating*
- 6. Macromedia Flash dasturidan foydalanib Pedagogik dasturiy vositalar yaratish fanidan laboratoriya ishlarini joylashtiring;*
- 7. Macromedia Flash dasturidan foydalanib photoshop dasturi haqidagi ma`lumotlarni animatsiyali shaklda joylashtiring;*
- 8. Macromedia Flash dasturidan foydalanib “ Inovatsion texnologiyalar ” mavzusida taqdimot yarating;*
- 9. Macromedia Flash dasturidan foydalanib Piyodaning harakatlanishini ifodalovchi animatsiya yarating;*
- 10. Macromedia Flash muxitida Kompyuter qurilmalariga doir animatsiyalar yarating;*
- 11. Macromedia Flash dasturidan foydalanib Autoplay dasturi haqidagi ma`lumotlarni animatsiyali shaklda joylashtiring;*

- 12. Macromedia Flash dasturidan foydalanib tog'li manzarada quyoshniig chiqishi va botishini tasvirlovchi animatsiya yaratiring;*
- 13. Macromedia Flash dasturidan foydalanib yo'l belgilariga amal qiluvchi piyodani tasvirlovchi animatsiya yaratiring;*
- 14. Macromedia Flash dasturidan foydalanib tejamkorlikka o'rgatish tasvirlovchi animatsiya yaratiring;*
- 15. Macromedia Flash dasturidan foydalanib soat millari va soatni, daqiqani va sanani tasvirlovchi animatsiya yaratiring;*
- 16. Macromedia Flash dasturidan foydalanib Algoritmlar va blok-sxemani tasvirlovchi animatsiya yaratiring;*
- 17. Macromedia Flash dasturidan foydalanib Chiziqli jarayon algoritmini tasvirlovchi animatsiya yaratiring;*
- 18. Macromedia Flash dasturidan foydalanib Tarmoqlanuvchi jarayon algoritmini tasvirlovchi animatsiya yaratiring;*
- 19. Macromedia Flash dasturidan foydalanib Takrorlanuvchi jarayon algoritmini tasvirlovchi animatsiya yaratiring;*
- 20. Macromedia Flash dasturidan komyuterlarda viruslarga qarshi kurashishni tasvirlovchi animatsiya yaratiring*

6-MAVZU: CAMTASIA STUDIO DASTURI YORDAMIDA MULTIMEDIA O'QUV ILOVALAR YARATISH. (4 soat)

Ishning maqsadi: Camtasia Studio 8 dasturi yordamida multimediali video darsliklar yaratish.

Masalaning qo`yilishi: Video darsliklar yaratish.

Ishning vazifasi: Camtasia Studio 8 dasturi yordamida video darsliklar qilish

Ishning bajarilish tartibi:

Birinchi bo`lib biz dasturni ishga tushirib olishimiz kerak bo`ladi. Buning uchun biz test tayyolashimiz uchun Рабочий стол dan **Camtasia Studio 8**

Papkasini ochib undab

tanlab olamiz va dasturga kiramiz.

Undan so`ng esa
Buning uchun bu bo`linga

animatsiya yaratishga tayyorlanamiz.
kirsak quyidagi oyna hosil bo`ladi.

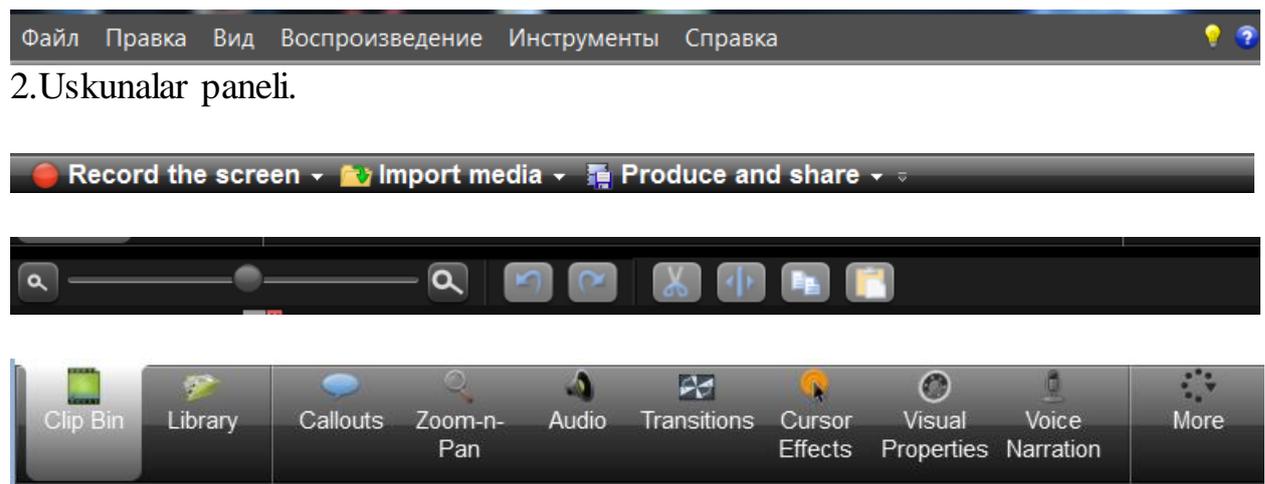

Undan so`ng esa quyidagi oyna ochiladi:

Dasturning ishga tushush jarayonini ko'rishimiz mumkin.
Endi ushbu oynadan ishchi oynani ko'rib chiqamiz.

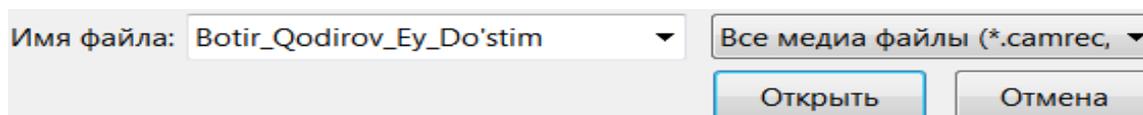
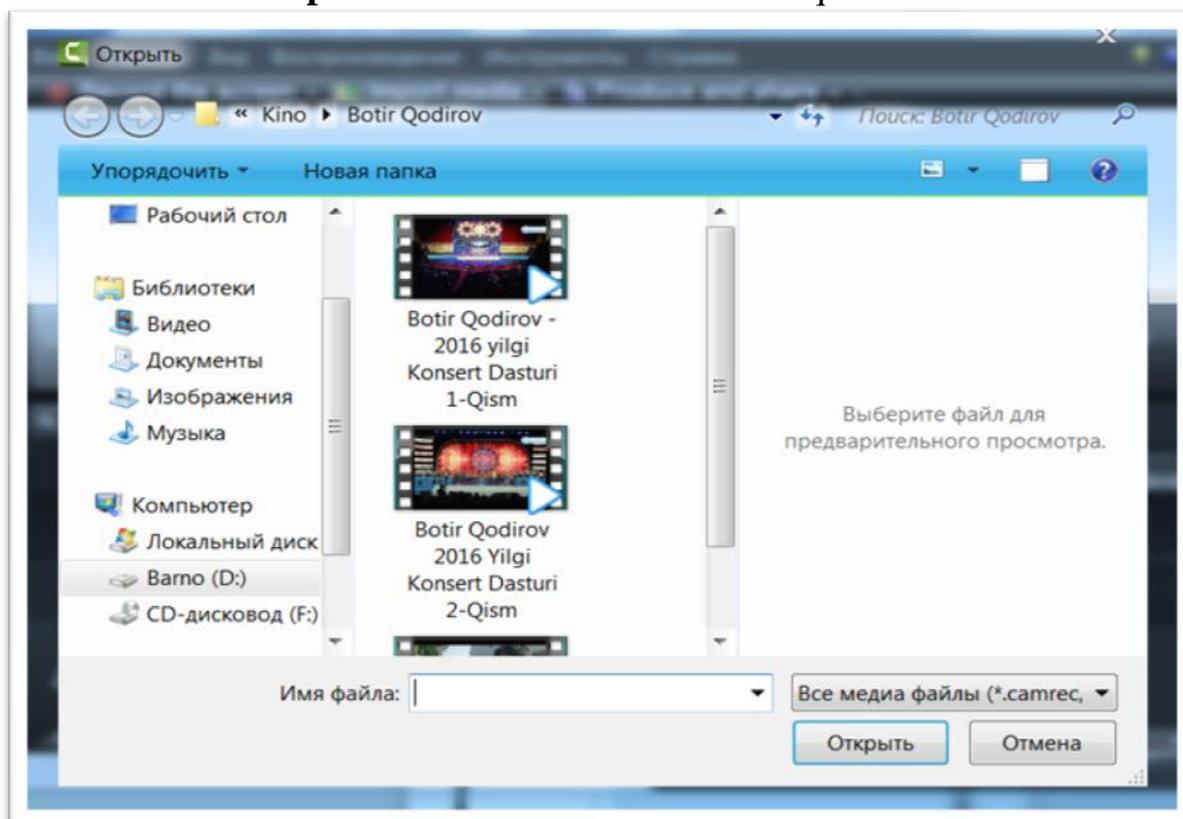

Camtasia Studio 8 dasturining menyulari.

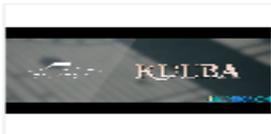

Import media **Import media** bo'limidan video chaqirishimiz mumkin.

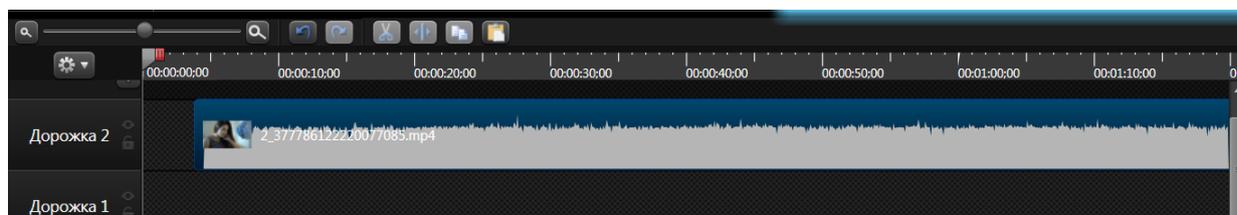

Открыть tugmasi bosiladi.

Botir_Qodirov...

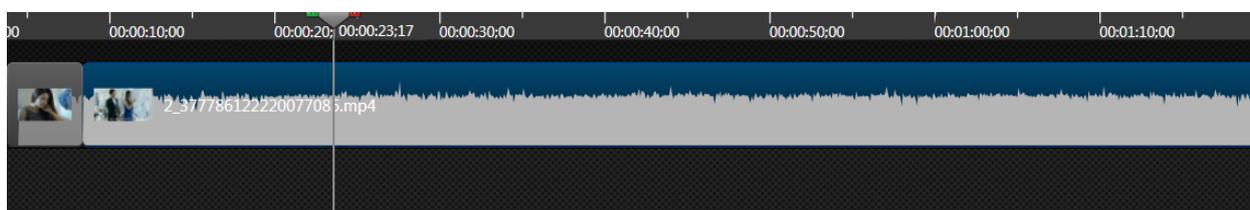
Video chaqirib oldik dasturga.

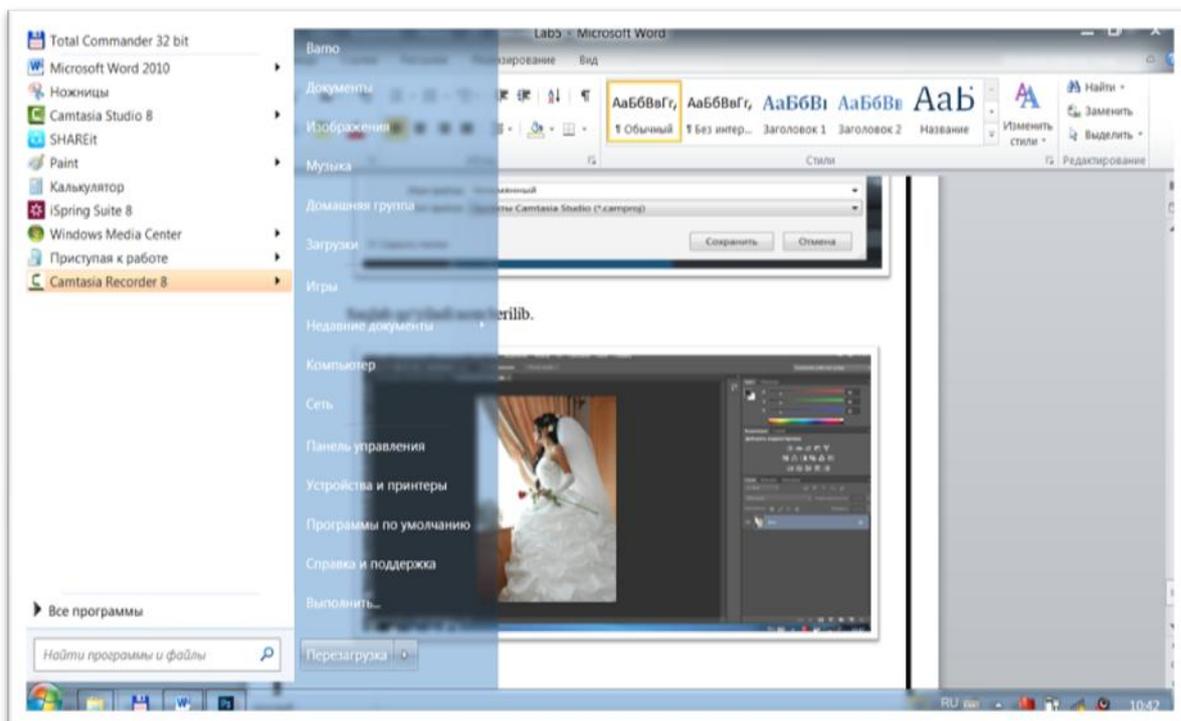

Qaychi yordamida videoni o'chirib tashlaydi.

razdelet videoni kesib tashlaydi.

Saqlab qo'yish uchun kerakli joyga olib borib nom berib saqlaymiz.

Ekranni videoga oladigan dasturlardan birini tanlaymiz.

Bandicam dasturi xotiradan kamroq joy egallaydi.

FsCaptura

dasturi ham ekranni videoga oladi.

Undan yakunlaymiz.

so`ng esa qilgan ishimizni saqlab, ishimizni

Xulosa

Men laboratoriya ishini bajarib shuni xulosa qildim. Biror mavzuni tushuntirishda video dasturlardan foydalanish o'quvchilar xotirasida ko'proq qolishi mumkin. Xozirgi kunda video darsliklardan foydalanuvchi shaxslar

ko'p.Ularning qulaylik jihati shundaki biz o'quv multimedia vositasini ham ko'rib ham eshitib ko'rishimiz mumkin bo'ladi. Xozirda internetdan ham o'zimizga kerakli darsni video darsligini olishimiz mumkin. O'zimiz ham ekranni videoga oladigan dasturlar yordamida tayyorlashimiz mumkin.

Camtasia Studio dasturi juda ham qulay va qiziqarli bo`lib undan foydalanishda deyarli qiyinchilik tug`dirmadi. **Camtasia Studio** dasturi yordamida videolar yaratishga harakat qildim va qo`shimcha ma`lumotlarni ham bilib oldim. Bu dastur foydalanuvchilar , o`quvchilar, talabalar uchun juda qiziqarli darslarni tashkil etishda foydalanish mumkin. Buning natijasida o`quvchi va talabalarni **Camtasia Studio** dasturiga bo`lgan bo`lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil bilimlar egallashiga va amaliyotda qo`llashiga yordam beradi. **Camtasia Studio dasturida** ishlashda faqat yangilik oldim unchalik qiyinchilik tug`dirmadi, chunki menyularning vazifalari tushunarli bo`ldi. Yangi ma`lumotlar oldim foydalanuvchilar uchun dasturda ishlash qiyinchilik tug`dirmaydi. Men bu dasturdan foydalanib ancha narsalarni o`rgandim.

LABORATORIYA ISHINI BAJARISH UCHUN TALABALARGA BERILADIGAN TOPSHIRIQLAR:

Camtasia Studio dasturida quyidagi vazifalarni bajaring:

- 1. Monitor ekranidagi va web-kameradagi tasvirlarni hamda mikrofondagi ovozlarni yozib oling;**
- 2. Turli vizual effektlar joylashtiring;**
- 3. Ovozli fayllarni tahrirlang;**
- 4. Tayyorlanayotgan loyihani oldindan eshitish yoki ko`rish imkoniyatini hosil qiling;**
- 5. Videoni masshtablash rejimidan foydalaning;**

- 6. Videofayllarni qirqish, bo'laklash, qo'shish va o'chirish imkoniyatlaridan foydalaning;**
- 7. Tayyor videofaylni turli videoformatlarda saqlang;**
- 8. Videorolikni namoyish qilish uchun universal asboblardan foydalaning;**
- 9. Oddiy va tushunarli interfeys hosil qiling;**
- 10. Ta'lim muassasamizning videoroligini hosil qiling**
- 11. MS Excell dasturida diagrammalar hosil qilishga doir videorolik tayyorlang;**
- 12. MS Excell dasturida formulalar kiritish va grafikaga doir videorolik tayyorlang;**
- 13. MS Wordda gipermurojaatlar yaratishga doir videorolik tayyorlang;**
- 14. MS Access dasturida guruhingiz ma'lumotlarini hosil qiling va filtrlash jarayonlarini ifodalashga doir videorolik tayyorlang;**
- 15. MS Office Publisher dasturida vizitka, calendar tayyorlashga doir videorolik tayyorlang;**
- 16. MS Office PowerPoint dasturida slay tayyorlashda fonni o'zgartirish va gipermurojaatlar hosil qilishga doir videorolik tayyorlang;**
- 17. Autoplay dasturida o'quv qo'llanma tayyorlashga doir videorolik tayyorlang;**
- 18. Macromedia Flash dasturida Mobil texnologiyalarning ishlash jarayonini ifodalovchi animasiyali jarayon uchun videorolik tayyorlang;**
- 19. Shaxsiy kompyuterniing antivirus bazasini yangilash mavzusiga doir videodarslik tayyorlang;**
- 20. Shaxsiy kompyuterga Maple dasturini o'rnatish va unda ishlash mavzusiga doir videorolik tayyorlang.**

7-MAVZU: AUTO PLAY DASTURIDA ELEKTRON DARSLIK YARATISH. (4 soat)

Ishning maqsadi: Auto play dasturida elektron darslik yaratishni o'rganish .

Masalaning qo`yilishi: Elektron darslik yaratish.

Ishning vazifasi: Auto play dasturida elektron darslik yaratish va ish faoliyatda qo`llash.

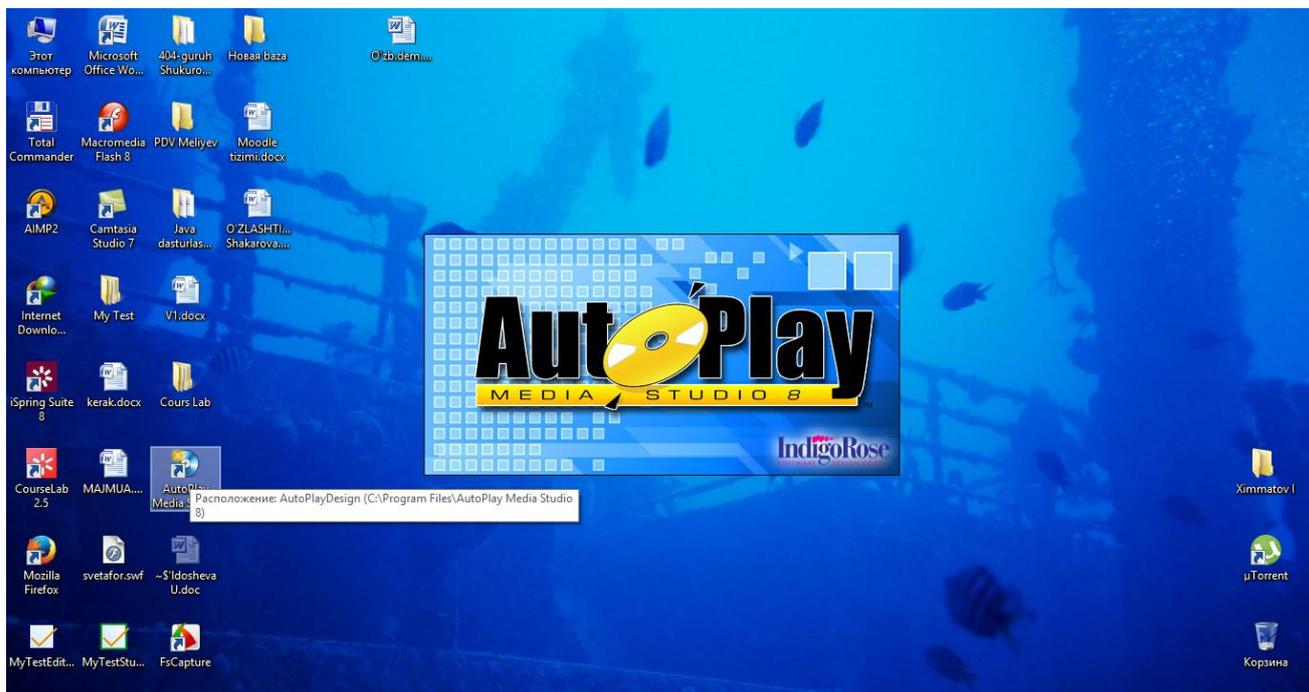
Ishni bajarish tartibi.

Auto play dastur oynasini ochib olamiz. Buning uchun maxsus

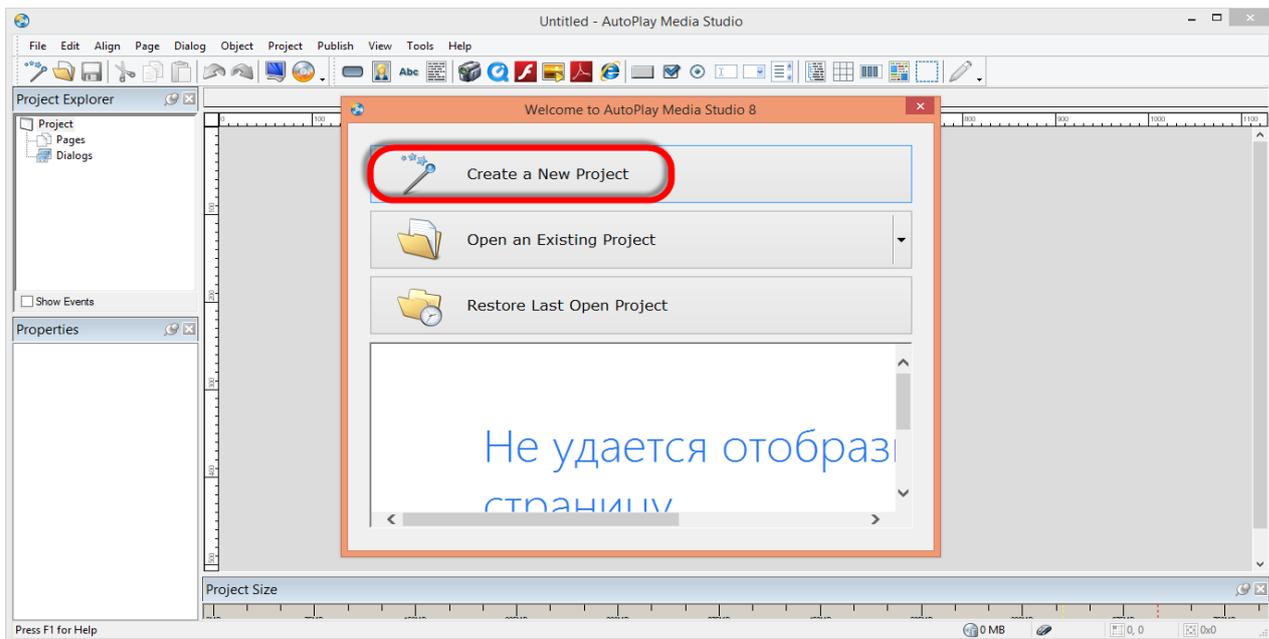
 Рабочий стол

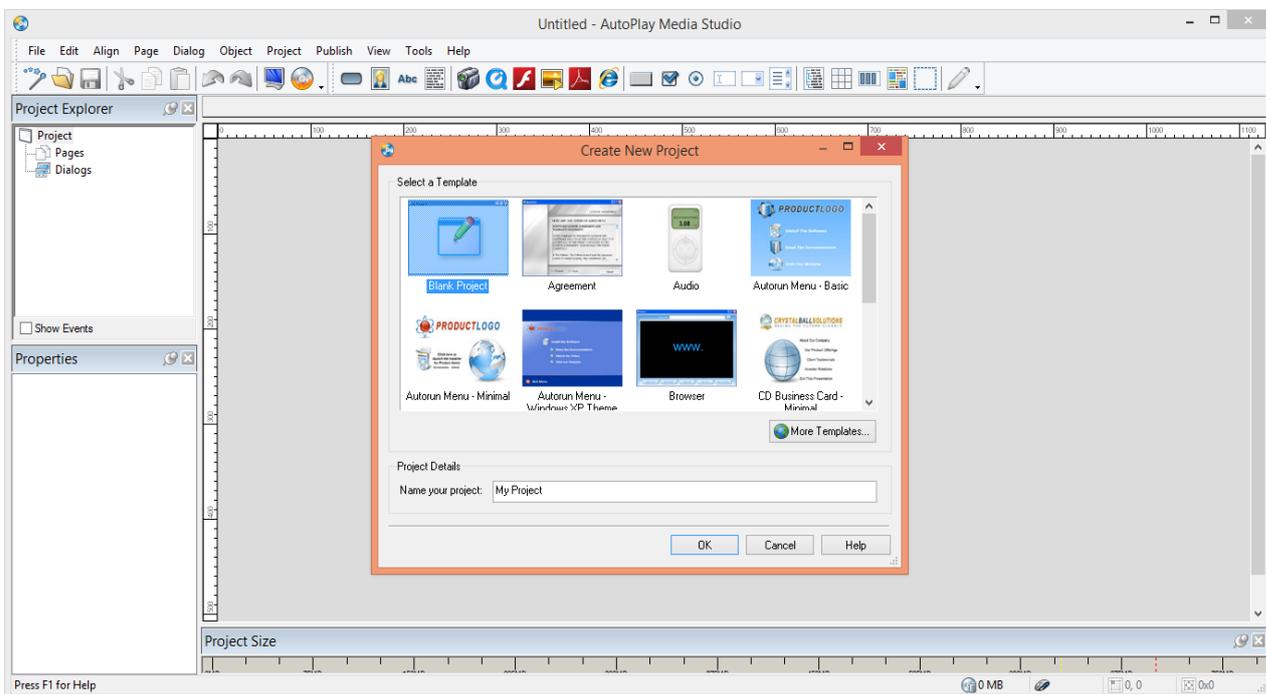
dastur yorlig`idan foydalanamiz.

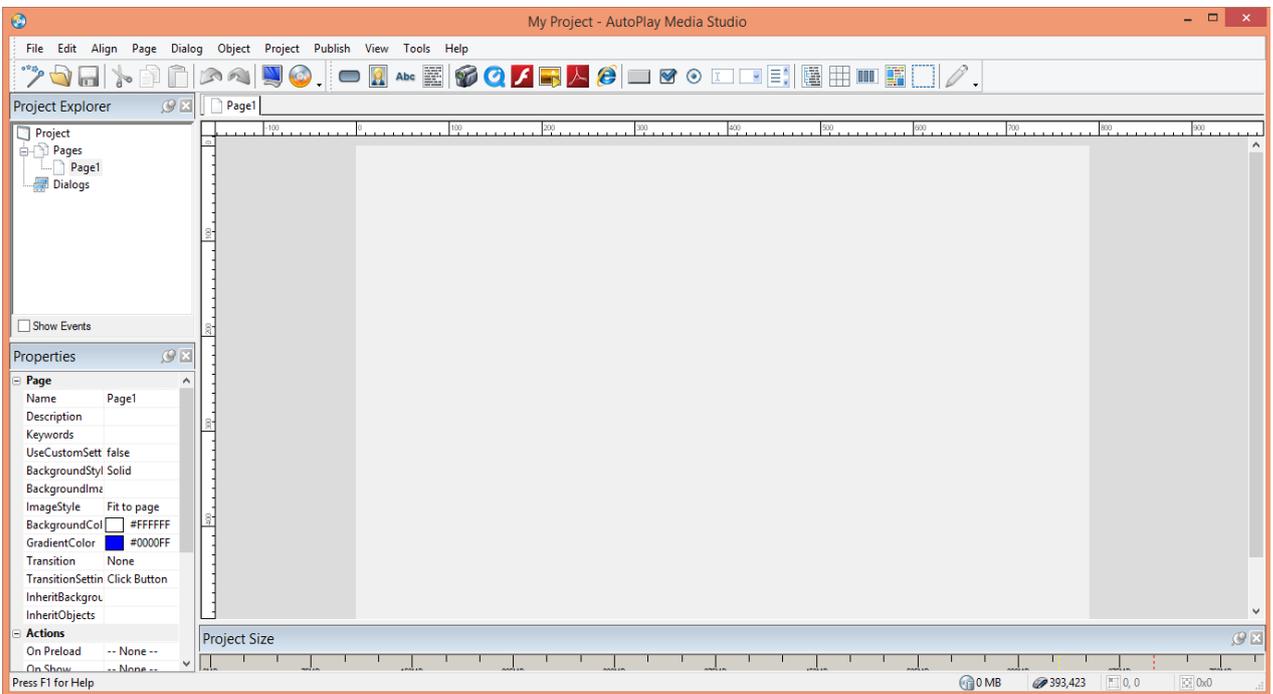
Ushbu oynadan keyin quyidagi oyna chiqadi va ishimizni davom ettiramiz.

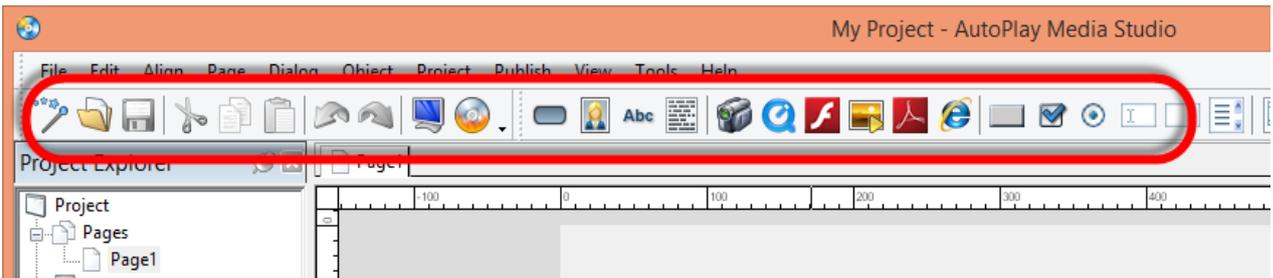
Ochilgan muloqot oynasidan yangi ishni ochish buyrug`ini bosamiz.

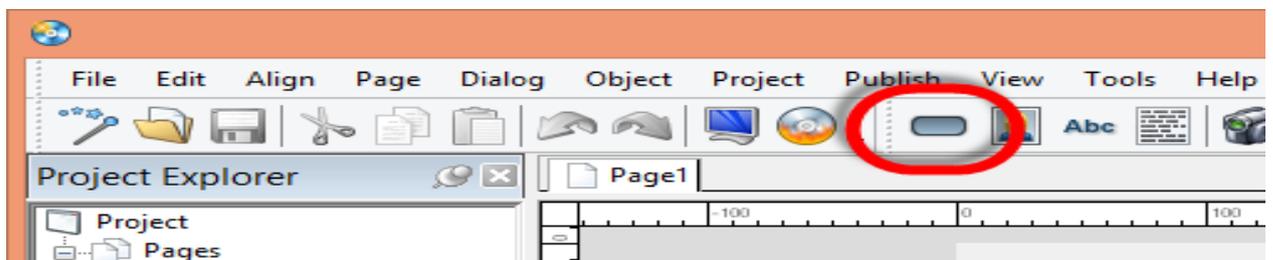
Shu ko`rinishdagi oyna ochiladi. Bu modellardan birini tanlaymiz.

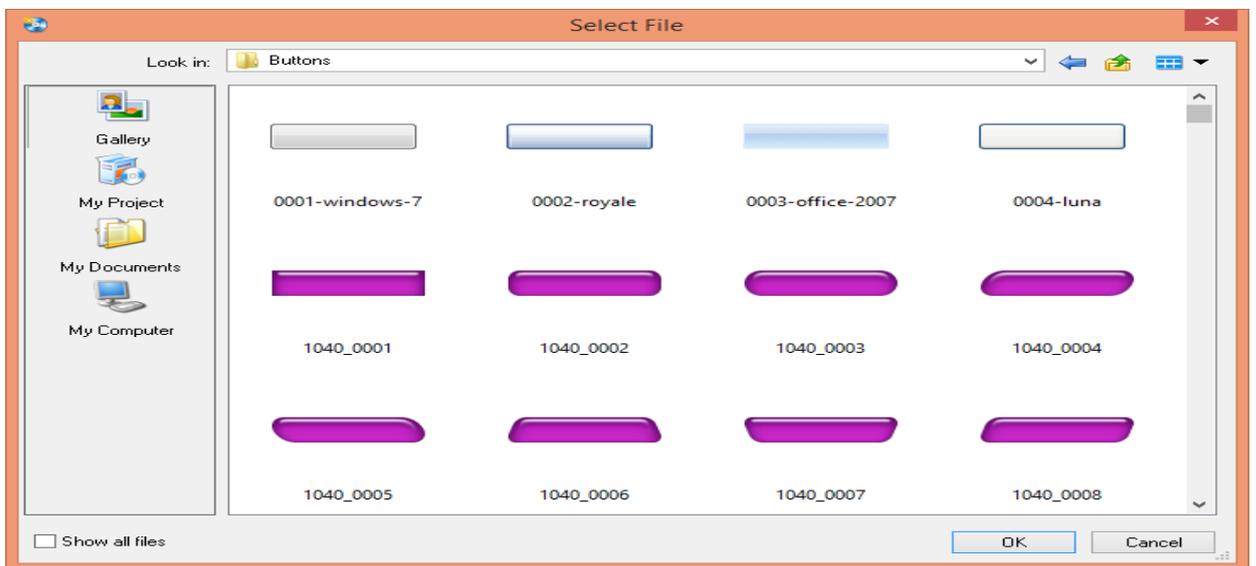

Tanlagan buyrug`imizga mos ishchi oynani ochib berdi. Endi o`zimizga kerakli ishlarni amalga oshiramiz. Kerakli tugmalarni hosil qilamiz , rasm bilan sahifani boyitamiz, matn kiritamiz va shu kabi ishlarni amalga oshiramiz.

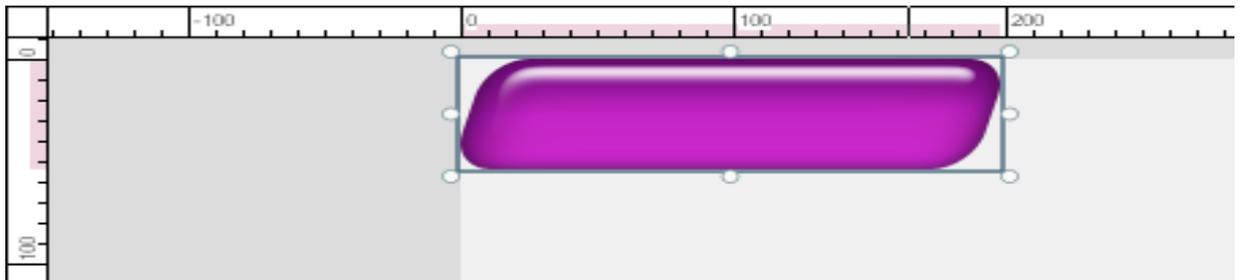

Turli vazifalarni bajarishda shu buyruqlardan foydalanamiz. Tugma qo`yish uchun quyidagi vazifalarni bajaramiz.

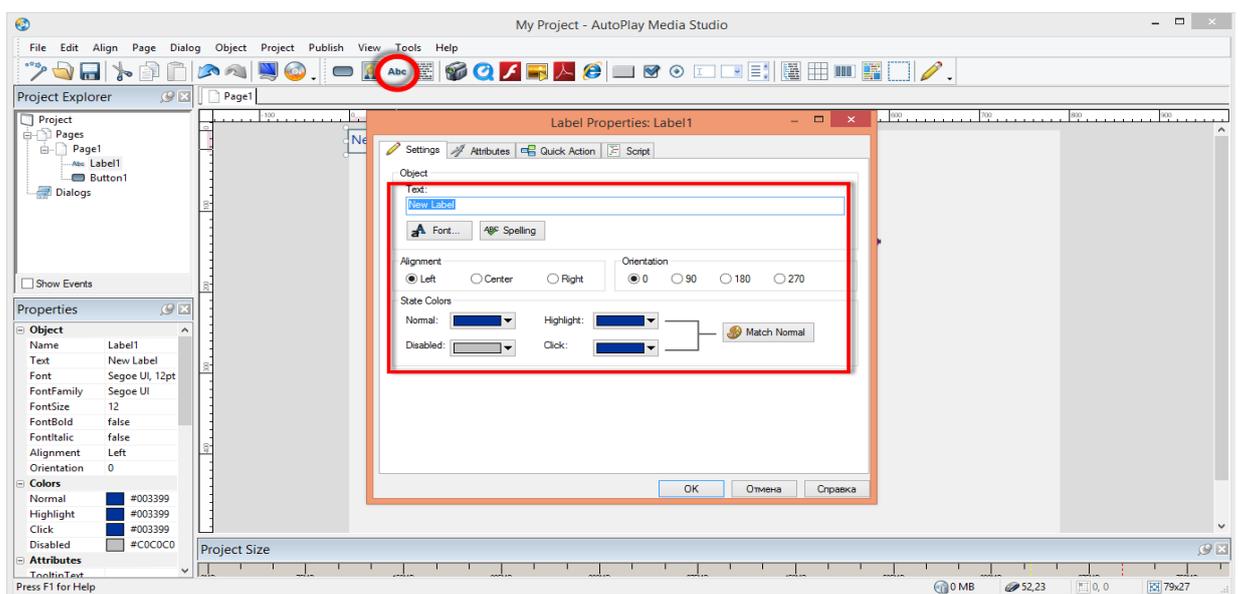

Shu ko`rinishdagi muloqot oynasi hosil bo`ladi. Bundan ixtiyoriy tugma ko`rinishini tanlab olamiz.

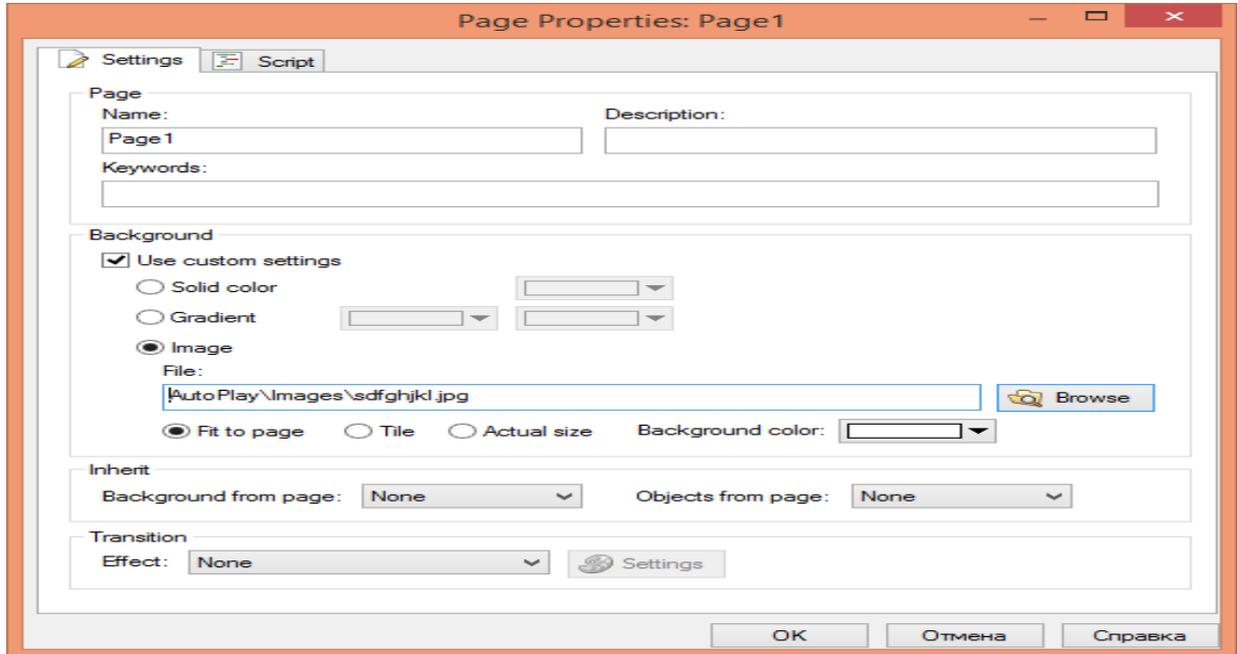

Tanlagan tugmamiz shu tarzda hosil bo`ldi. Uni o`lchamlarini sozlab olishimiz va kerakli joyga o`rnatishimiz mumkin.

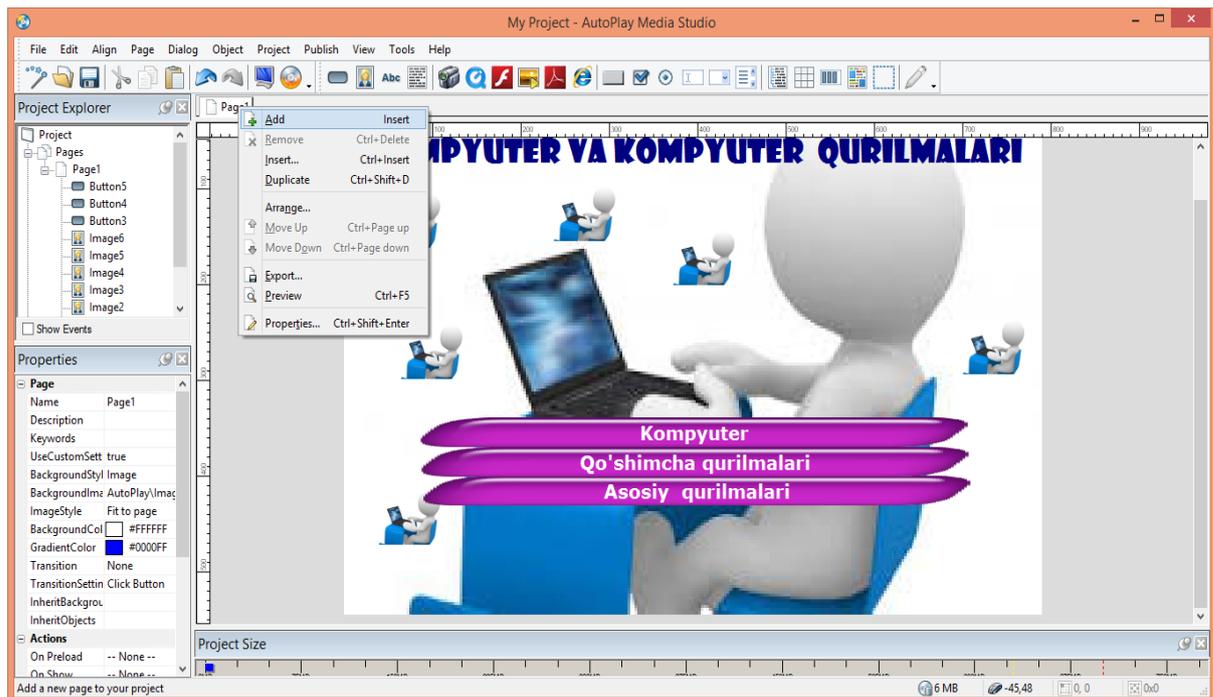

Matn kiritish qizil aylanaga olingan menyu orqali amalga oshiriladi. Ikki marta sichqoncha ko`rsatkichini bosish orqali yuqorida keltirilgan muloqot oynasini ochamiz va undan matnni tahrirlash ishlarini olib boramiz.

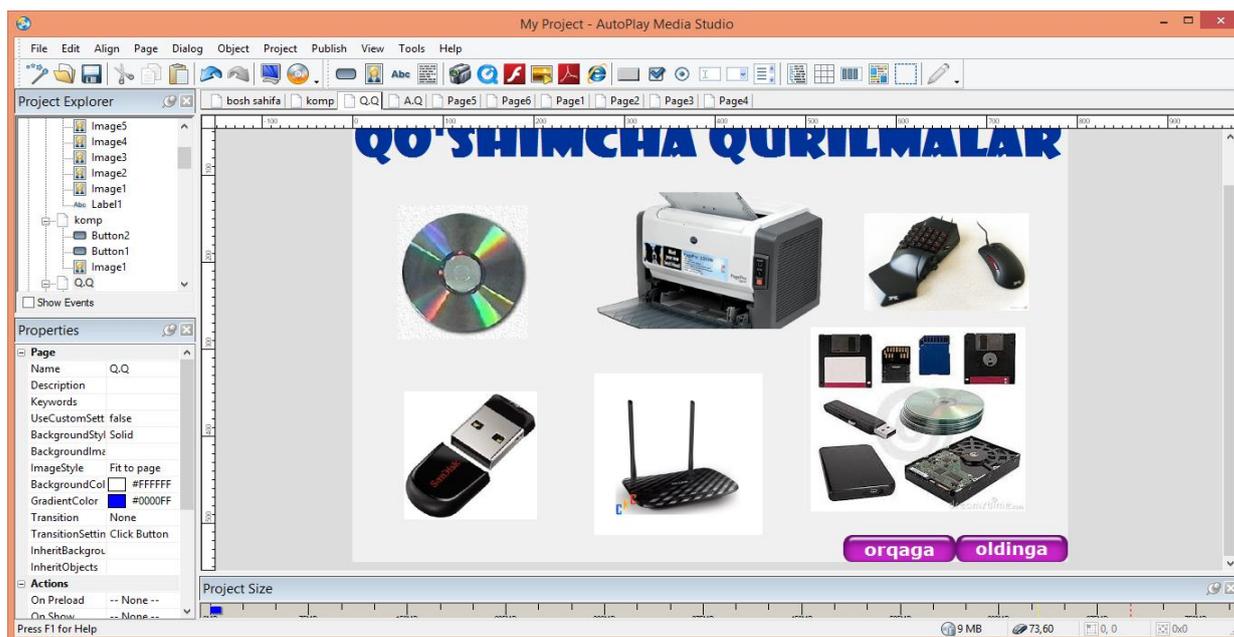
Varoqqa ikki marta sichqoncha ko`rsatkichini chertib quyidagi sahifa parametrlari muloqot oynasini ochib olamiz. Undan sahifaga fon qo`yishimiz va shunga o`xshash bir qancha amallarni bajarishimiz mumkin.

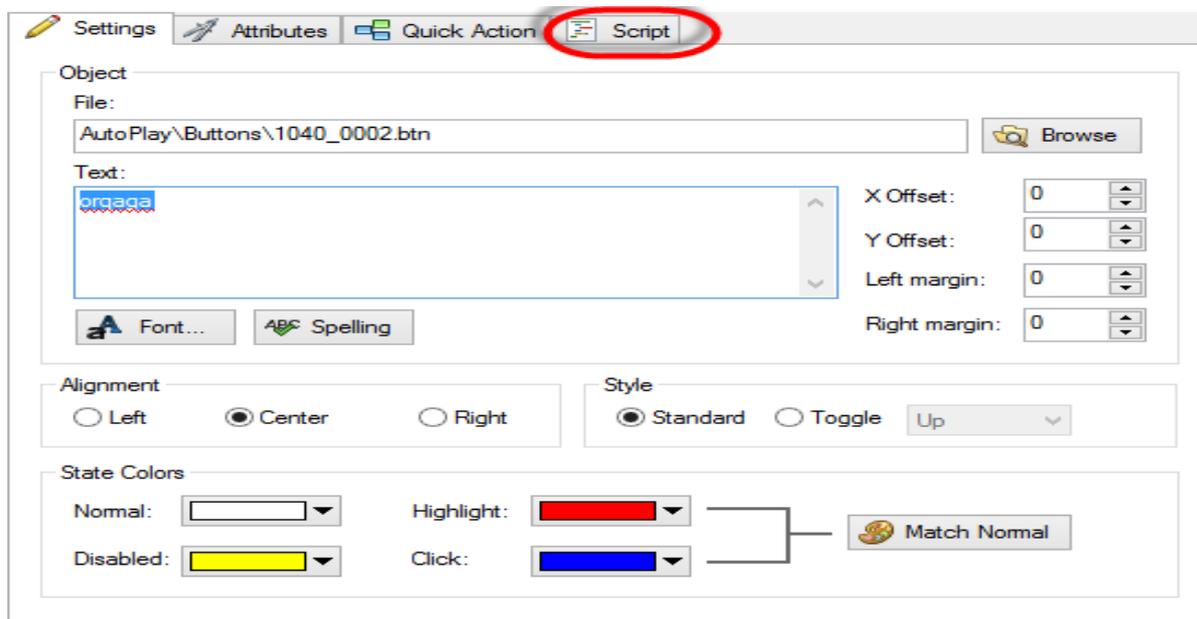
Sahifa qo`shish quyida keltirilgandek amalga oshiriladi.

Har bir sahifani tayyorlab olamiz.

Tugmalarni biriktirish uchun mana bu tugmani bosamiz.

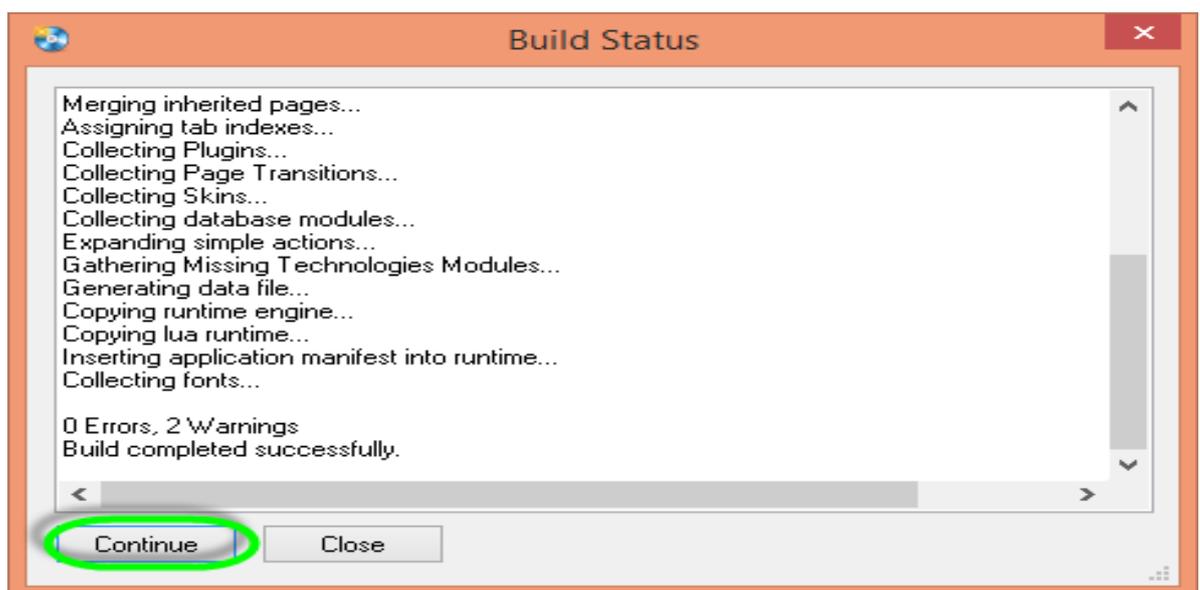
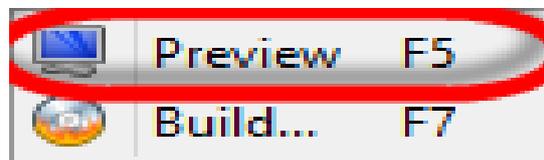
Yuqoridagi buyruqdan foydalanamiz. So`ngra quyidagi oynani hosil qilamiz. Uddan so`ng esa ishimizni yana davom ettiramiz.

Shu tarzda bog`lash amalini bajaramiz. Endi electron darsligimizni saqlaymiz.

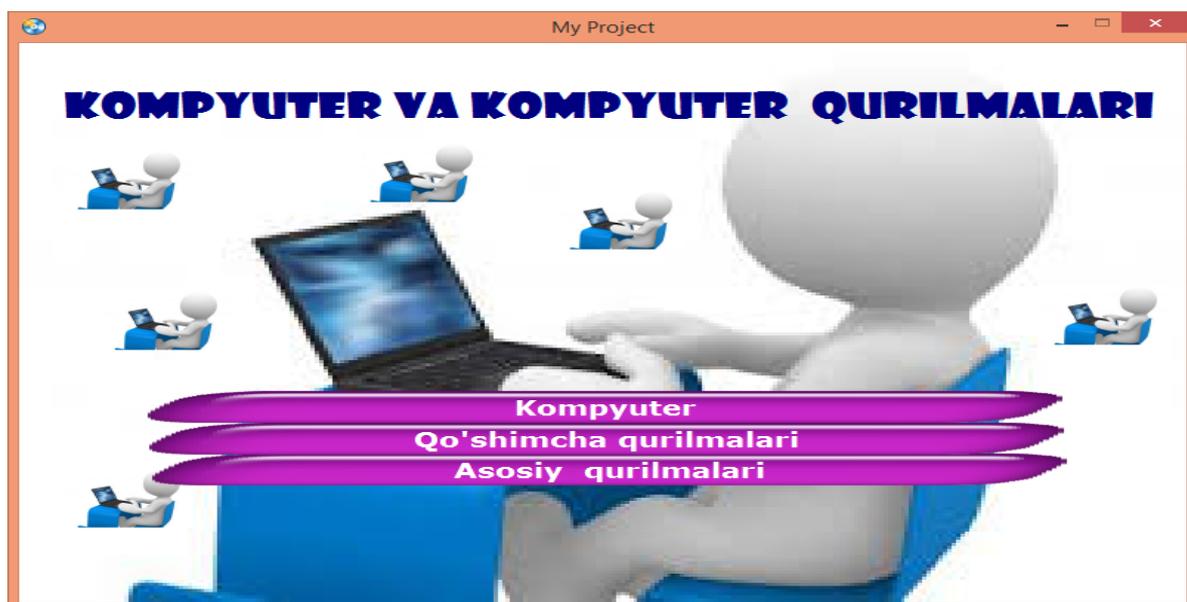
Shu buyruq orqali bajariladi. Quyida keltirilgan tarzda fayllardan iborat bo`lib saqlanadi.

Имя	Дата изменения	Тип	Размер
AutoPlay	01.12.2018 23:15	Папка с файлами	
autorun	01.12.2018 23:15	Приложение	6 273 КБ
autorun	01.12.2018 23:15	Сведения для уст...	1 КБ
lua5.1.dll	02.03.2011 18:37	Расширение при...	319 КБ
lua51.dll	02.03.2011 18:37	Расширение при...	11 КБ

Tayyor ishni o`rish uchun yuqoridagi buyruq bosiladi.

Ko`rsatilgan tugma bosiladi.

Shu tarzda ko`rish mumkin. Ishimzni yakunladik endi bajargan ishimizni kerakli joyda saqlashimiz mumkin bo`ladi.

XULOSA

Auto play dasturi qulay interfeysli dasturlardan biri bo`lib, bu dasturda ko`plab foydali elektron o`quv qo`llanmalar yaratish mumkin. Bu laboratoriya tufayli **Auto play** dasturi bilan tanishdim va bu dastur ishlash uchun qulay dasturlardan biri ekanligini bilib oldim. Bu dastur orqali yaratilgan har bir elektron darslik o`quvchilar uchun ijobiy rivojlantiruvchi qo`llanma vazifasini bajara olishini tushunib yetdim. Bu dastur o`ziga o`xshash dasturlardan bir qancha jihatlari bilan ajralib turishini tushunib yetdim.

Men laboratoriya ishini bajarib shuni xulosa qildim. Biror mavzuni tushuntirishda elektron darsliklardan foydalanish o'quvchilar xotirasida ko'proq qolishi mumkin bo`ladi. Xozirgi kunda elektron darsliklardan foydalanuvchi shaxslar ko'p. Ularning qulaylik jihati shundaki biz o`quv multimedia vositasini ham ko'rib ham eshitib ko'rishimiz mumkin bo'ladi.

Xozirda internetdan ham o'zimizga kerakli darsni video darsligini olishimiz mumkin. Bu dastur foydalanuvchilar, o`quvchilar, talabalar uchun juda qiziqarli darslarni tashkil etishda foydalanish mumkin. Buning natijasida o`quvchi va talabalarni **Auto play** dasturiga bo`lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil bilimlar egallashiga va amaliyotda qo`llashiga yordam beradi.

LABORATORIYA ISHINI BAJARISH UCHUN TALABALARGA BERILADIGAN TOPSHIRIQLAR:

- 1. AutoPlay dasturida laboratoriya ishlaringizni natijasi bilan birgalikda joylashtiring;*
- 2. Guruhingiz haqidagi ma'lumotlarni dasturga joylashtiring;*
- 3. AutoPlay dasturidan foydalanib fanning majmuasini yarating;*
- 4. AutoPlay dasturidan foydalanib multimediali majmua yarating;*
- 5. AutoPlay dasturida video o'quv kursini yarating;*
- 6. AutoPlay dasturidan foydalanib taqdimot yarating;*
- 7. AutoPlay dasturida test tuzing;*
- 8. AutoPlay dasturidan foydalanib multimedia vositalari bilan tanishtiradigan o'quv qo'llanma yarating;*
- 9. AutoPlay dasturidan foydalanib excel video kursini yarating;*
- 10. AutoPlay dasturidan foydalanib Pedagogik dasturiy vositalar yaratish fanidan laboratoriya ishlarini joylashtiring;*
- 11. AutoPlay dasturidan foydalanib photoshop dasturi haqidagi ma'lumotlarni joylashtiring;*
- 12. AutoPlay dasturidan foydalanib "Inovatsion texnologiyalar" mavzusida taqdimot yarating;*
- 13. AutoPlay dasturidan foydalanib Kompyuter qurilmalari mavzusida slayd shou yarating;*
- 14. AutoPlay muxitida electron o'quv uslubiy majmuani yarating;*
- 15. AutoPlay dasturidan foydalanib Internetdan foydalanish imkonini beruvchi qurilmalar mavzusida slayd shou yarating;*
- 16. AutoPlay dasturidan foydalanib Dasturlash tillari mavzusida electron darlik yarating;*
- 17. AutoPlay dasturidan foydalanib Brauzerlar mavzusida electron darlik yarating;*
- 18. AutoPlay dasturidan foydalanib Qidiruv tizimlari mavzusida electron darlik yarating;*
- 19. AutoPlay dasturidan foydalanib Operatsion tizimlar mavzusida electron darlik yarating;*
- 20. AutoPlay dasturidan foydalanib Kompyuter grafikasi mavzusida electron darlik yarating;*

8-MAVZU: MASOFADAN O'QITISH DASTURIY VOSITALARIDAN FOYDALANISH VA ULAR YORDAMIDA INDIVIDUAL ELEKTRON O'QUV KURLAR YARATISH.

(4 soat)

Ishning maqsadi: Masofadan o'qitish dasturiy vositalaridan biri sifatida Moodle masofaviy ta'lim tizimining strukturali sxemasini tuzishni, o'qitish jarayonini nazorat qilishni va test orqali o'rgatishni tashkillashtirish hamda shu tizim yordamida mavjud test vositalarini loyihalashtirish va yaratishdan iborat.

Masalaning qo'yilishi: Masofadan o'qitish dasturiy vositalaridan foydalanish.

Nazariy qism.

Masofaviy ta'lim tizimi – o'qitishning zamonaviy usuli

Masofadan oqitishning yana bir afzallik tomoni unda o'qish muddatini o'quvchi o'zi belgilaydi, ya'ni talaba ixtiyoriy paytda o'qishni boshlaydi, materiallarni o'qituvchi nazoratida o'zlashtiradi. O'zlashtirish topshiriqlarni, testlarni bajarishiga qarab aniqlanadi. O'quvchi berilgan programmani qanchalik tez o'zlashtirsa, shunchalik tez oqishni tugatadi va guvohnoma oladi. Programmani o'zlashtira olmasa, unga mustaqil ishlab, o'qishni davom ettirishga imkoniyat beriladi.

Ushbu uslubning ko'plab afzallik tomonlari borligi ko'pchilikka ayon. Barcha oliy o'quv yurtlarida masofadan o'qitish texnika va texnologiyasini amalga oshirish borasida qator ishlar olib borilmoqda. Axborot texnologiyalarni rivojlanishi masofadan o'qitishni tashkil etishga yangicha yondashuvni taqozo etadi. Masofadan o'qitishni tashkil etishni hozirgi zamon modellarining asosida kommunikatsiya va tarmoq texnologiyalari yotadi.

MO' asosida ta'lim berish uchun o'qish istagida bo'lgan aholining muayyan qismini ta'lim muassasasi joylashgan yerga yig'ish shart emas. Ikkinchidan, tinglovchi yoki o'quvchi tomonidan ortiqcha sarf - xarajat qilish zarurati bo'lmaydi. Uchinchidan, bu ta'lim turiga jalb qilinuvchilarning yosh cheklanishlarini istisno qilish mumkin.

Masofaviy ta'lim (MT) - bu o'qituvchi va o'quvchi bir biri bilan masofa yoki vaqt orqali ajratilgan sababli, informatsion texnologiyalardan fodalanilgan ta'lim turi.

Bu ta'lim turini bir necha modellari mavjud, ular masofaviy ta'lim tashkil qilinishiga sabab bo'lgan vaziyatlari bilan farqlanadi: geografik sabablar (mamlakat maydoni, markazlardan geografik uzoqlashgan regionlar mavjudligi), mamlakatni kompyuterlashtirish va informatsiyalashtirish darajasi, transport va kommunikatsiyalar rivojlanish darajasi, masofaviy ta'lim uchun mutaxassislar mavjudligi, ta'lim sohasida informatsion va kommunikatsion texnologiyalardan foydalanish darajasi, mamlakatning ta'lim sohasidagi odatlari.

Birlamchi modelga misol qilib Buyuk Britaniyaning Ochiq Universitetidagi (<http://www.ou.uk>) ta'limni olish mumkin.

Ikkilamchi modelga misol qilib Yangi Angliya va Avstraliya Universitetidagi (<http://www.une.edu.au>) ta'limni olish mumkin.

Aralashgan modelga misol qilib Yangi Zelandiyadagi Massey Universitetidagi (<http://www.massey.ac.nz>) ta'limni olish mumkin.

Konsortsiumga misol qilib Kanadadagi Ochiq O'quv Agentligidagi (<http://www.ola.bc.ca>) ta'limni olish mumkin.

Franchayzingga misol qilib Ochik Universitet Biznes maktabi va Sharqiy Evropa Universitetlari bilan bolgan hamkorligi bolishi mumkin.

Validatsiyaga misol qilib AQSHning Viskonsing Universitetidagi va Xitoyning markaziy radio va televidenie Universitetidagi ta'limni olish mumkin.

Masofaviy ta'limning yutuqlari va kamchiliklari.

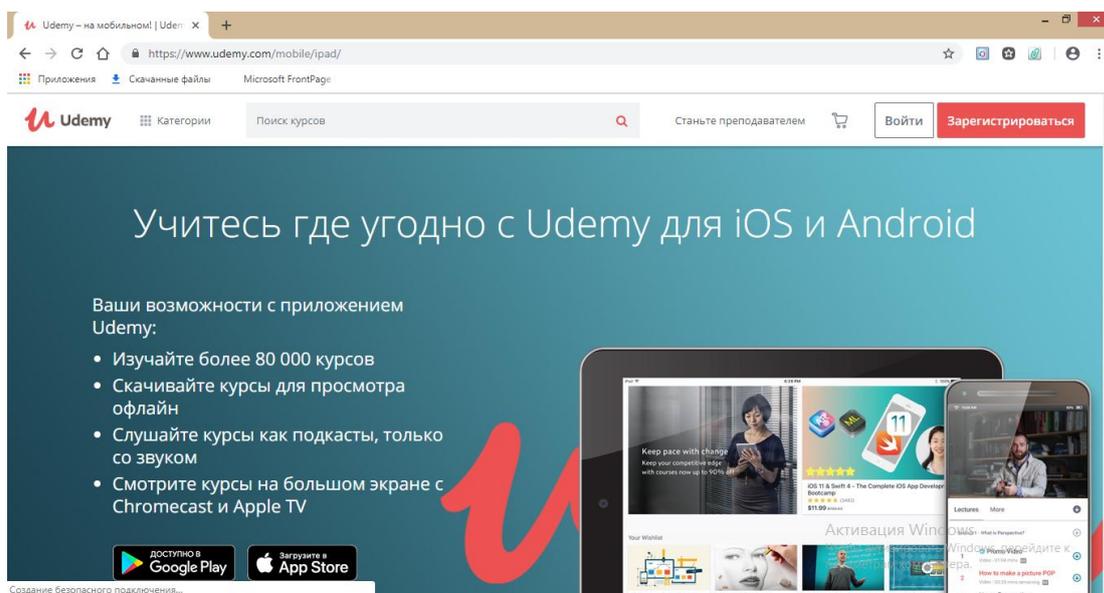
Masofaviy ta'limning metodik, iqtisodiy, sotsial yutuqlar va afzalliklari, hamda kamchilik va salbiy tomonlari mavjud. Metodik yutuqlar va afzalliklarga quyidagilarni kiritish mumkin: Dars jadvalni qulayligi. O'quvchi o'ziga ma'qul bolgan vaqtda o'quv jarayoniga qatnashishi mumkin. Qulay foydalanish manzillari. O'quvchi internet kafe, uy, mexmonxona, ish joyida va boshqa joylardan o'quv jarayoniga qatnashishi mumkin. Qulay oqish tempi. Ta'lim, o'quvchilar yangi bilimlarni tushunish tempida otkaziladi. Qulay o'quv reja. O'quv rejani talabalarga individual va davlat ta'lim talablariga mos holatda tashkil qilish

mumkin. Ma'lumotlar bazasini toplanishi. Oldingi o'qigan talabalar bilimlarini to'plash va undan foydalanish imkoniyati. Kurgazmali qulayliklari. Multimediya imkoniyatlaridan to'liq foydalanish imkoniyati. Malakali o'qituvchilarni tanlab ta'lim jarayoniga jalb qilish.

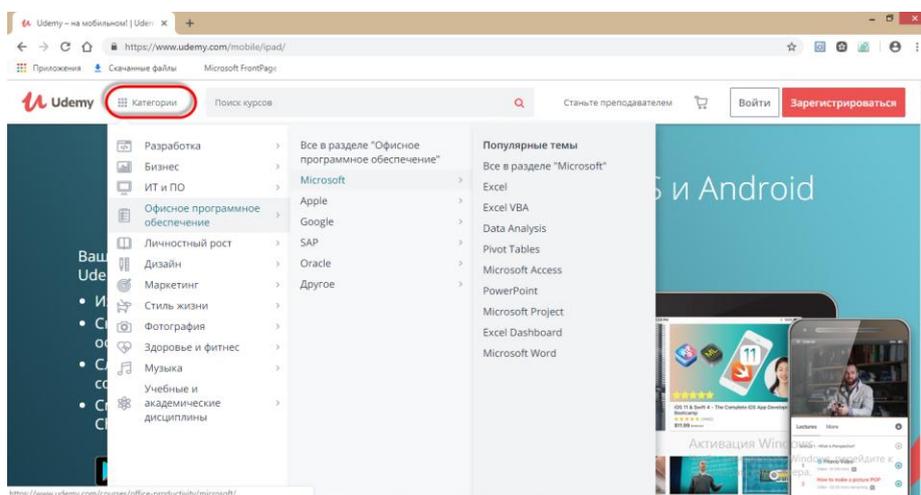
Iqtisodiy yutuqlar va afzalliklarga quyidagilarni kiritish mumkin:

Cheksiz masofaga ta'lim berish. Oqituvchi va o'quvchilar ortasidagi masofa hech qanday ahamiyatga ega emas. Ish jarayoniga xalaqit bermasligi. O'quvchi ishdan ajralmas holatda ta'lim oladi. O'quvchilar sonini oshirilishi. Masofaviy ta'lim texnologiyalarni tolik qullagan o'quv muassasa talabalar soni 2-3 barobar oshishi mumkin. Narxi. Masofaviy ta'lim kurslari 2 va 3 barobar oddiy kurslarga qaraganda arzon.

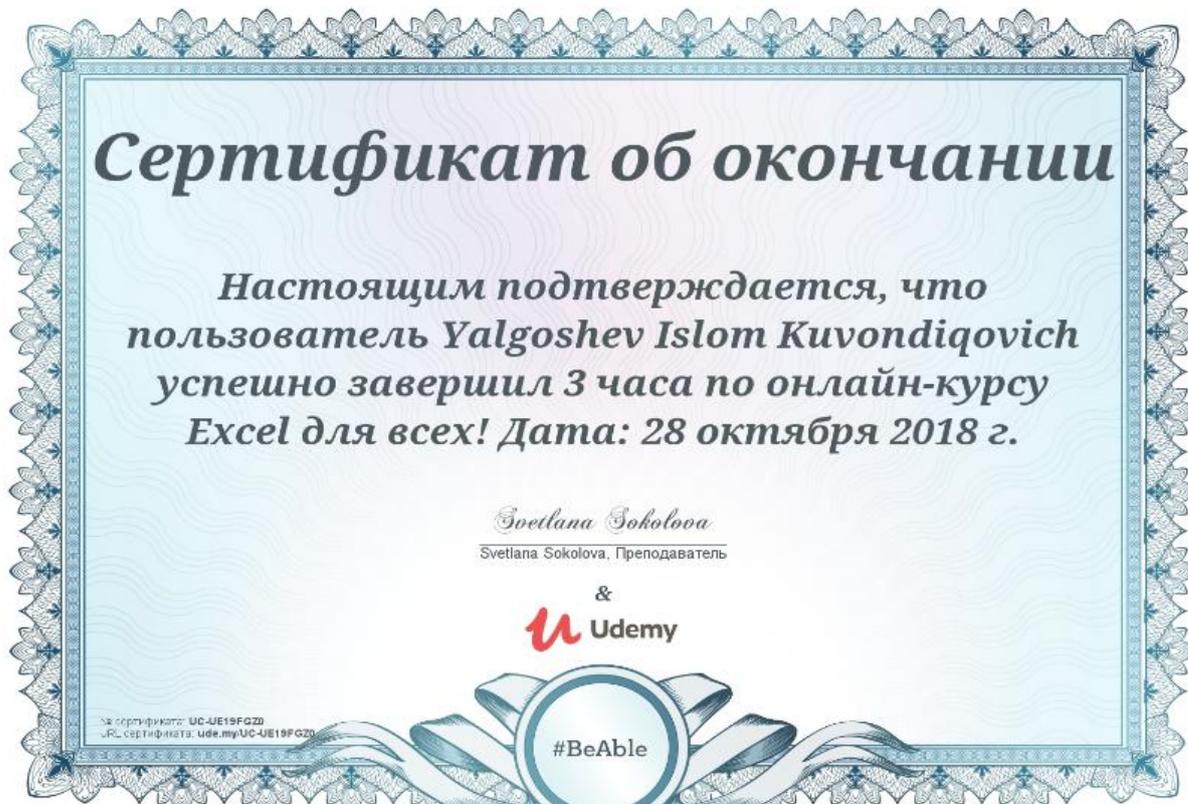
Bu mavzu bo'yicha [udemy.com](https://www.udemy.com) masofaviy ta'lim portal bilan tanishamiz.

Kategoriya bandini tanlab kerakli mavzudagi kurslarni tanlashimiz mumkin.

Avvalo ro'yxatdan o'tamiz. Tanlangan mavzu bo'yicha video darslarni ko'rib chiqamiz va Berilgan topshiriqlarni bajaramiz. Oxirgi bosqichda bizga sertifikat beriladi.

Xulosa

Biz bu laboratoriya ishini tayyorlash jarayonida **masofaviy o'qitish dasturiy vositalari** dasturini o'rgandik va masofaviy ta'lim dasturlarini qulay taraflari va kamchiliklarini bilib oldim . Bu usulda ta'lim olish juda qulay bo'lib birgina kamchiligi ancha miqdordagi trafik talab etishi ekan.

Bu dastur o'quvchilar, o'rganuvchilar uchun juda qulay manba bo'lib xizmat qiladi. Eng muhimi o'quvchi uni xoxlagan vaqtida va xoxlagan joyida ya'ni o'ziga qulay sharoitda o'rganishi mumkin.

Masofaviy o'qitish dasturiy vositalari bilan ishlash o'quvchini erkin muhitda ijobiy holatda bilim olishini ta'minlaydi.

LABORATORIYA ISHINI BAJARISH UCHUN TALABALARGA BERILADIGAN TOPSHIRIQLAR:

- 1. Masofali o'qitish kurslari: Autoring TOOLS, Khan akademiyasi, FourBrain, INTUIT, UDEMY kabi kurslar haqida ma'lumot oling;*
- 2. INTUIT dasturida ro'yxatdan o'ting va kursning mazmuni bilan tasnishing va "Axborotlarni himoya qilish" mavzusidagi kursga a'zo bo'ling va kursga doir topshiriqlarni bajarib sertifikat oling;*
- 3. INTUIT dasturida ro'yxatdan o'ting va kursning mazmuni bilan tasnishing va "Microsoft excel dasturi" mavzusidagi kursga a'zo bo'ling va kursga doir topshiriqlarni bajarib sertifikat oling;*
- 4. INTUIT dasturida ro'yxatdan o'ting va kursning mazmuni bilan tasnishing va "Microsoft Word" mavzusidagi kursga a'zo bo'ling va kursga doir topshiriqlarni bajarib sertifikat oling;*
- 5. INTUIT dasturida ro'yxatdan o'ting va kursning mazmuni bilan tasnishing va "Microsoft publisher" mavzusidagi kursga a'zo bo'ling va kursga doir topshiriqlarni bajarib sertifikat oling;*
- 6. INTUIT dasturida ro'yxatdan o'ting va kursning mazmuni bilan tasnishing va "Multimediya dasturiy vositalar" mavzusidagi kursga a'zo bo'ling va kursga doir topshiriqlarni bajarib sertifikat oling;*
- 7. UDEMY dasturida ro'yxatdan o'ting va kursning mazmuni bilan tasnishing va "Multimediya dasturiy vositalar" mavzusidagi kursga a'zo bo'ling va kursga doir topshiriqlarni bajarib sertifikat oling;*
- 8. UDEMY dasturida ro'yxatdan o'ting va kursning mazmuni bilan tasnishing va "Microsoft publisher" mavzusidagi kursga a'zo bo'ling va kursga doir topshiriqlarni bajarib sertifikat oling;*
- 9. UDEMY dasturida ro'yxatdan o'ting va kursning mazmuni bilan tasnishing va "Animatsion dasturlar" mavzusidagi kursga a'zo bo'ling va kursga doir topshiriqlarni bajarib sertifikat oling;*
- 10. Masofali o'qitish dasturlaridan foydalanib "Inovatsion texnologiyalar" mavzusida taqdimot yarating;*

- 11. Masofali o'qitish dasturidan foydalanib photoshop dasturi haqidagi ma'lumotlarni oling va qayta ishlang;*
- 12. Masofali o'qitish dasturidan foydalanib Ma'lumotlar bazasi bilan ishlovchi dasturlari haqidagi ma'lumotlarni oling va qayta ishlang;*
- 13. Masofali o'qitish dasturidan foydalanib Informatika faniga doir test topshiring va natijasini kompyuteringizga screenshot qilib oling;*
- 14. Masofali o'qitish dasturidan foydalanib multimedia vositalari bilan tanishtiradigan o'quv qo'llanmalarni o'zingizga ko'chirib oling;*
- 15. Masofali o'qitish dasturidan foydalanib excel video kursini o'qib tamomlang va sertifikatini oling;*
- 16. Masofali o'qitish dasturidan foydalanib web dasturlash fanidan laboratoriya ishlarini bajaring va kursni tamomlaganlik haqidagi sertifikatini oling;*
- 17. Masofali o'qitish dasturi kurslaridan foydalanib “ Inovatsion texnologiyalar ” mavzusida taqdimot yarating*
- 18. Masofali o'qitish dasturi kurslaridan foydalanib Kompyuter qurilmalari mavzusidagi taqdimotlarni yuklab oling.*
- 19. Masofali o'qitish dasturi kurslari muxitida electron o'quv uslubiy majmualarni yuklab oling va topshiriqlarini bajaring;*
- 20. Respublikamizdagi mintaqaviy malaka oshirish kurslarida masofali o'qitish tizimi va uning faoliyatini haqida ma'lumotlar jamlang.*

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Karimov I.A. Bosh maqsadimiz – keng ko'lamli islohatlar va modernizatsiya yo'lini qat'iyat bilan davom ettirish: 2012-yilda mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari hamda 2013-yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustivor yo'nalishlariga bag'ishlangan O'zbekiston Respublikasi VMning majlisidagi ma'ruza. –T.: O'zbekiston, 2013. -64 b
2. Jizzax politexnika instituti“ elektroenergetika va fizika” kafedrasida“ mexanika va molekulyar fizika” dan laboratoriya ta'lim darslarini o'tish uchun uslubiy ko'rsatma. Jizzax - 2012 yil
3. Компания "Открытые технологии". Статья "Преимущества MOODLE".
4. <http://web.tma.uz/>
5. www.infocom.uz.
6. www.dasturchi.uz.
7. www.ziynet.uz.
8. www.etuit.uz.
9. www.edu.uz.
10. www.moodle.samtuit.uz.
11. www.Tami.uz

